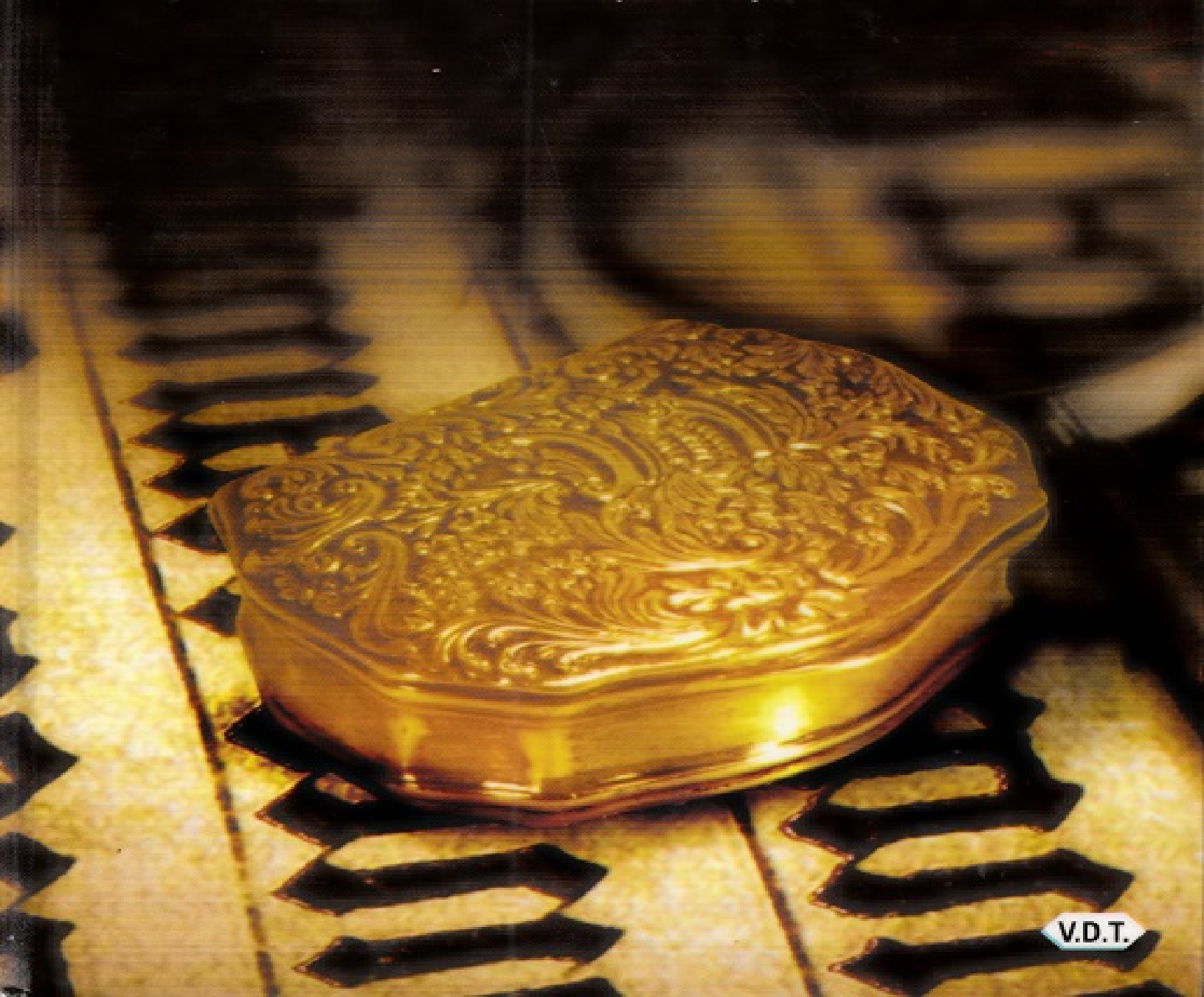

John Dickson Carr

Careva

burmutica

Poklon cara Napoleona skriva tajnu ubojstva.

V.D.T.

JOHN DICKSON CARR

Careva burmutica

Prijevod
Marija Razum

1

Kad se Eve Neill razvela od Neda Atwooda, tužba nije opovrgnuta. A, iako se odnosila na preljub s poznatom tenisačicom, nastao je daleko manji skandal nego što je Eve očekivala.

Vjenčali su se, naime, u Parizu u Američkoj crkvi u Aveniji Georgea Petoga. Stoga je i razvod u Parizu postao pravovaljan u Engleskoj. Samo su redak-dva pronašli svoj put do engleskih novina. Eve i Ned kupili su kuću u La Bandeletteu – gradiću na zlatnoj plaži koja je u te dane mira bila možda najmodernije kupalište u Francuskoj. Ipak, preostalo je još nekoliko veza s Londonom. Komentar ovdje, smijeh ondje i stvar se činila završenom.

No, za Eve je proces rastave bio daleko veće poniženje od činjenice da je sad bila razvedena žena.

To je, bez sumnje, bilo morbidno. Došlo je kao posljedica živčanog sloma koji je njenu, inače, blagu narav doveo na sam rub hysterije. I onda se još neprestance morala boriti s osudom svijeta vezanom uz njenu nesretnu pojavu.

“Draga moja,” rekla je jedna žena, “svaka koja se uda za Neda Atwooda mora znati što je čeka.”

“Ali, jesi li sigurna”, rekla je druga, “da je krivnja samo na jednoj strani? Pogledaj njezinu fotografiju. Samo je pogledaj!”

Eve je u to vrijeme imala dvadeset i osam godina. S devetnaest je naslijedila od oca bogatstvo Lancashire koje se sastojalo od nekoliko tvornica pamuka i ispunjenosti ponosom. S dvadeset i pet se udala za Neda Atwooda jer je bio zgodan, a ona usamljena te stoga što je ozbiljno prijetio samoubojstvom ako se ne uda za njega.

Za zbunjenu osobu dobre naravi i bez imalo sumnjičavosti, Eve je nalikovala najnesretnijoj od svih ostavljenih žena. Bila je nježna, prilično visoka, s figurom koja bi i samog Lebeca namamila u okrilje Kirke. Imala je svijetlu kosu boje oraha, dugu i tešku poput runa,

počešljanu u edvardijanskom stilu. Ružičasto-bijela put, sive oči i blago nasmiješene usne bile su samo dodatak cjelokupnoj čaroliji. Dojam koji je ostavljala na Francuze, bio je osobito jak. Čini se, kako je i sudac koji je odobrio razvod imao neke svoje sumnje.

U Francuskoj je, naime, na snazi bio zakon koji je nalagao da se dvije suprotstavljene strane, prije nego li uslijedi brakorazvodna parnica, nađu licem u lice u privatnom razgovoru i utvrde ne bi li se njihove nepomirljive razlike ipak mogle prevladati.

Eve nikada neće zaboraviti to jutro u sudskoj sobi u Versaillesu: toplo travanjsko jutro, puno čarolije koja je uzbuđivala Pariz u proljetno doba.

Sudac, simpatičan i miran bradonja, bio je prilično iskren. No, nije izbjegao teatralnosti.

“Madame!”, reče. “Monsieur! Prije nego bude kasno, preklinjem Vas, stanite i razmislite!”

A što se tiče Neda Atwooda...

I maslac bi topio svojim pogledom. Slavni šarm koji je zračio iz njega, i kojeg je i sama Eve bila svjesna, oživio je sunčanu sobu. Izraz bola na njegovu licu i dopadljivo kajanje ulijevali su povjerenje. A svojim izgledom: svijetlom kosom i plavim očima, vječno mladolik – iako je prešao srednje tridesete, tražio je, stojeći pored prozora, svu pažnju koju je smatrao da zaslužuje. Eve je morala priznati da je bio nevjerojatno privlačan; međutim, upravo ga je ta privlačnost i dovela do svih njegovih neprilika.

“Postoji li nešto”, nastavio je sudac, “što mogu reći o braku?”

“Ne”, rekla je Eve. “Molim Vas!”

“Samo kada bih mogao uvjeriti gospođu i gospodina da promise...”

“Ne trebate me uvjeravati”, rekao je Ned prazno. “Nikada nisam želio ovaj razvod.”

Mali se sudac ljutito promeškoljio.

“Gospodine, budite tiho! Vi ste taj koji je nanio uvredu. Vi biste trebali tražiti gospođin oprost.”

“Suoptužena osoba u ovom slučaju”, nastavio je sudac, potajice konzultirajući svoje bilješke “ova gospođa”, ponovo je pogledao u bilješke “Buhlmeer-Smeeth...”

“Eve, ona mi ništa ne znači! Kunem se!”

Eve je govorila umorno.

“Nismo li sve ovo već ranije prošli?”

“Betsy Bulmer-Smith”, rekao je Ned, “krava je i drolja. Ne znam što me spopalo. Ako si ljubomorna na nju...”

“Nisam ljubomorna na nju. No, pokušaj, tako iz čiste zlobe, ugasiti cigaretu na njenoj ruci i vidjeti kako joj se to dopada.”

Nedovo je lice poprimilo bespomoćan i beznadan izraz – poput lica neshvaćena djeteta.

“Valjda mi *to* ne zamjeraš?”

“Ništa ti ne zamjeram, dragi Nede. Samo želim završiti s ovim. Molim te!”

“Bio sam pijan. Nisam znao što radim.”

“Nede, dopusti da kažem nešto. Rekla sam ti da to nema veze s ovim.”

“Zašto si onda tako nepravedna prema meni!”

Sjedila je za velikim stolom na kojem je stajao impresivni stalak za tintu. Ned je položio svoju ruku na njenu. Razgovarali su na engleskom i mali sudac nije ništa razumio. Nakašljao se i okrenuo na drugu stranu i, naizgled, počeo pokazivati strastveno zanimanje za sliku koja je visjela iznad police za knjige. Eve se najednom zapita, s Nedovom rukom na svojoj, hoće li je, i protiv njene volje, prisiliti da mu se vrati.

Ono što je Ned rekao bilo je na neki način istinito. U njegovoj, šarmom ispunjenoj, dječjačkoj prirodi nazirao se tračak okrutnosti koje kao da nije ni bio svjestan.

Okrutnost, čak i ona polusmiješna “psihička” okrutnost koju je Eva oduvijek prezirala kao nešto izrazito licemjerno, bila je dobra osnova za razvod.

No, optužba za preljub bila je brza i djelotvorna. Stala je na tome. Bilo joj je dosta. U njenom životu s Nedom bilo je stvari za koje bi radije umrla, nego ih priznala na sudu.

“Brak je”, govorio je sudac obraćajući se slici iznad police za knjige, “jedino sretno stanje za muškarca i ženu.”

“Eve”, na to upita Ned, “hoćeš li mi dati još jednu priliku?”

Jednom je na zabavi neki psiholog rekao Eve da je podložnija snazi sugestije od većine ljudi. Ipak, na ovo nije bila osobito osjetljiva.

Nedov ju je dodir ostavio hladnom i pomalo revoltiranom. Na svoj ju je poseban način zaista volio. No, nešto joj drugo nije dalo mira: željela je reći “da” samo da izbjegne svu ovu zbrku, uzrujavanje i nemir. Ali, reći “da” iz slabosti karaktera i želje da se izbjegne neprilika nije bilo dovoljno dobro. Ne, ako je značilo povratak Nedu, njegovim prijateljima i načinu života koji je prezirala. Eve nije znala hoće li puknuti od smijeha od pogleda na sučevu bradu ili će se slomiti i zaplakati.

“Žao mi je”, odgovorila je i ustala.

Sudac je kružio uokolo, još uvijek se nadajući pomirenju.

“Gospođa kaže...?”

“Ne, ništa od toga”, rekao je Ned.

Nakratko se pobojala da će razbiti nešto u bijesu kojeg je ranije pokazao. No, činilo se da ga je to raspoloženje prošlo jer je samo stajao tamo, mirno je gledao i poigravao se s novčićima u džepu. Nasmijao se, pokazujući jake zube. Fine, male bore očitovale su se na rubovima njegovih očiju.

“Još si uvijek zaljubljena u mene”, izjavio je ovo na način koji je odavao kako on stvarno vjeruje u to.

Eve je pokupila svoju torbicu sa stola.

“I što je najvažnije, dokazat ću ti to”, dodao je. Vidjevši njen izraz lica, još se jače nasmijao. “Oh, ne sada! Najprije se moraš smiriti, ili možda zagrijati; ne znam. Neko me vrijeme neće biti u zemlji. Ali, kad se vratim...”

Nije se vratio.

Eve se smirila u La Bandeletteu. Bila je odlučna suprotstaviti se susjedima, iako je živjela u strahu od onoga što bi oni mogli reći. No, nije se morala brinuti. Nikoga nije zanimalo što se dešavalo u vili Miramar u rue des Anges. Kupališta poput ovog oživjela bi jedino u vrijeme kratke društvene sezone, no gosti, uglavnom Englezi i Amerikanci, izgubivši velike svote u Casinu, nisu pokazivali zanimanje za nju. Eve Neill nije znala nikoga u rue des Anges, i nitko nije znao nju.

Kako je proljeće polako odmicalo, gužva se premještala u La Bandelette. Čarolija ljeta obojila je kuće i učinila da nalikuje gradu iz filmova Walta Disneyja.

U zraku se osjećao aromatičan miris borova. Otvorene su kočije klopotala i zveckale širokim avenijama u blizini Casina gdje su se nalazila dva velika hotela – Donjon i Brittany, sa svojim šarolikim tendama i, visoko u nebo, uzdignutim umjetnim gotičkim tornjićima.

Eve se držala podalje od Casina i barova. Nakon glavobolja i burnog života s Nedom Atwoodom, bila je napeta i dosađivala se: opasna kombinacija. Bila je usamljena, no mrzila je društvo. Ponekad je igrala golf – rano ujutro kada nikoga ne bi bilo na terenu, ili je jahala po malim pješčanim dinama blizu mora.

I tada je upoznala Tobyja Lawesa.

Obitelj Lawes živjela je u kući nasuprot njene u rue des Anges. Bila je to kratka, uska ulica s bijelim i ružičastim kamenim kućama od kojih je svaka imala svoj mali ograđeni vrt. No, kako je ulica bila neugodno uska, jasno se moglo vidjeti kroz prozore kuća koje su ležale na suprotnoj strani. To je predstavljalo smetnju.

Dok je živjela ovdje s Nedom, jedva da je i primijetila ljude u kući s druge strane ulice. Stariji čovjek, koji je jednom ili dvaput uporno i pomalo zbunjeno gledao u njih, bio je, što je kasnije saznala, Sir Maurice Lawes – Tobyjev otac. Dobro je upamtila njegovo dobroćudno lice asketskog izraza. Bila je tamo i crvenokosa djevojka i vesela starija žena. No, samog Tobyja nije vidjela sve do onog jutra na igralištu za golf.

Bila je sredina lipnja i jutro je bilo vruće i mirno. Tek je nekoliko osoba u La Bandeletteu bilo budno. Eve je izgledala umorno. Igrala je loše i upala u pješčanu zamku na prilazu trećem travnjaku.

Osjećajući se buntovnički i jedno nakon neprospavane noći, bacila je torbu za golf na zemlju. Ponekad je mrzila tu igru. Zauzela je položaj na rubu pješčane zamke. Još je uvijek zurila u lopticu kad je začula dug i prodoran udarac, a loptica je hukajući i tutnajući u zraku, doletjela s pokošene staze u travu na vrhu bunkera. Lagano se otkotrljala preko ruba bunkera u pijesak, svega nekoliko koraka od nje.

“Idiot!”, rekla je Eve naglas.

Nakon minutu-dvije pojavio se, s druge strane bunkera, mladi čovjek koji joj je hodao u susret i gledao dolje prema njoj.

“Dobri Bože!”, rekao je. “Nisam znao da ste tamo.”

“To je sasvim u redu.”

“Nisam mislio igrati kroz vas! Trebao sam vikati. Ja...”

Spuznuo je dolje na pijesak, otkačivši tešku torbu u kojoj je nosio dva tuceta palica. Bio je snažan, priprost i prilično ukočen mladi čovjek s ugodnim izrazom lica kojeg Eve nije vidjela već duže vrijeme. Njegova gusta smeđa kosa bila je ošišana vrlo kratko. Mali brkovi davali su mu pomalo kozmopolitski izgled koji je proturiječio uzvišenoj ozbiljnosti njegovog držanja.

Stajao je i gledao u Eve. Sve je na njemu bilo uredno, osim možda naglih promjena boja na licu. Vidjelo se da je to očajnički pokušavao prikriti i, naravno, crveneći se više nego ikad.

“Već sam vas vidio”, izjavio je.

“Stvarno?”, rekla je Eve, svjesna da ne izgleda najbolje.

Toby je odjednom progovorio takvom iskrenošću za koju bi mu, inače, bili potrebni mjeseci diplomatskih pregovaranja.

“Recite mi”, rekao je. “Jeste li još udani, ili što?”

Zajedno su završili rundu. Sljedećeg je dana Toby Lawes pričao kako je upoznao divnu ženu koja je bila udana za svinju, no nosila se s time na način koji je morao pobuditi divljenje.

Pa, to je bila istina. Ali takve izjave, općenito, nisu bile dobro prihvaćene kod mladićeve obitelji.

Eve, koja je mislila da poznaje svoj svijet, pretpostavljala je kako će njegova obitelj reagirati na ovo. Mogla je zamisliti njihova bezizražajna lica za stolom kod večere, diskretno kašljanje, poglede iskosa ili uobičajene riječi, “Jesi li doista, Toby?”, koje su uslijedile opaskom kako bi bilo zanimljivo upoznati takvu uzornu osobu. Od ženske strane obitelji, lady Lawes i Tobyjeve sestre Janice, Eve je očekivala neprijateljstvo dobro zavijeno u pristojnost.

Bila je stoga prilično iznenađena onim što se desilo.

Jednostavno su je prihvatili. Pozvali su je na čaj, u raskošan vrt iza obiteljske vile. Prije nego su obje strane izrekle i deset riječi, postalo je jasno da je sve u redu i da je na pomolu prijateljstvo. Takve stvari se dešavaju. Čak i u svijetu ljudi poput Neda Atwooda znalo se – i, na sreću, kao što i vi i ja često znamo – da se takve stvari dešavaju. Eveina zbunjenost promijenila se u vatrenu zahvalnost; otopio se led s njenih živaca. No, sve ju je to pomalo uplašilo jer se počela osjećati sretnom.

Helena Lawes, Tobyjeva majka, iskreno je zavoljela Eve. Crvenokosa Janice, dvadeset i tri godine stara, toliko se divila njenoj ljepoti da joj se skoro počela “udvarati”. Stric Ben pušio je lulu i šutio, postojano držeći njenu stranu u raspravi. Sir Maurice, stariji čovjek, često je pitao za Eveino mišljenje o nekom predmetu kojeg je imao u svojoj kolekciji. Sve je bilo savršeno.

A što se tiče Tobyja...

Toby je bio vrlo dobar, vrlo savjestan mladi čovjek. Ovo nije rečeno kao kleveta. Ako je u njemu ikad postojala blijeda naznaka pompoznosti, iskupio je to svojim smislom za humor.

“Na kraju, moram biti”, naznačio je.

“Trebaš biti što?” upitala je crvenokosa Janice.

“Cezarova supruga”, rekao je Toby. “Kao upravitelj La Bandelettine grane Hooksona”, riječi su mu odzvanjale zadovoljnim uzbuđenjem – “Moram biti oprezan. Londonske banke ne dopuštaju smicalice.”

“Ali, koje to dopuštaju?”, pitala je Janice. “Mislim, čak i u francuskim bankama rijetko vidimo činovnike kako skrivaju plavuše ispod pulta ili se opijaju tijekom radnog vremena.”

“Smatram”, pospano je primijetila Helena Lawes, “da bi pijana banka bila jedna od najplemenitijih stvari ikad izmišljenih izvan Thorne Smitha.”

Toby je izgledao malo šokirano. No, smatrao je ovo ozbiljnim, popravljajući svoje male brkove.

“Hooksonova banka”, rekao je, “jedna je od najstarijih u Engleskoj. Još otkada su bili zlatari, nalaze se na istom mjestu kod Temple Bara.” Okrenuo se prema Eve. “U svojoj kolekciji tata posjeduje jednu od malih zlatnih figura koju su upotrebljavali kao amblem.”

Ova je izjava, kao i obično, bila pozdravljena odmjerenom tišinom. Hobi Sir Mauricea Lawesa, njegova kolekcija, lebdjela je u procjepu između obiteljske šale i razumijevanja jer su u kolekciji, između ostale krame koju je čuvao, bile neke lijepe sitnice.

Kolekciju je čuvao u svojoj radnoj sobi, na prvome katu, u jednoj od većih soba koje su gledale na ulicu. Običavao je do kasno sjediti tamo. S prozora svoje sobe koja je bila preko puta, Eve i Ned Atwood, jednom su ili dvaput, u starim lošim danima, pogledali prijeko i vidjeli radnu sobu s nenavučenim zastorima: stari čovjek s povećalom u ruci, to dobro lice koje je ostalo u njenom sjećanju, i staklene ormariće postavljene uza zidove.

No, ovo nije bilo rečeno kao prisjećanje na te dane. Što se ticalo obitelji Lawes, Ned Atwood možda nikada nije ni postojao. Sir Maurice Lawes dodirnuo je jednom to pitanje, na prikriven način, no, oklijevao je i ubrzo zatim prevladao svoju radoznalost.

I tada, dok se srpanj bližio svom završetku, Toby joj je predložio brak.

Eve nikada nije shvatila koliko je računala na njega; koliko je vapila za stabilnošću i smijehom koji je bio iskren. Mogli ste se osloniti na Tobyja. Ako ju je i ponekad držao pod staklenim zvonom, to je pobudilo u njoj – paradoksalno – novu nježnost.

U La Bandeletteu je nekoć bio skroman restoran, zvan Šumski restoran, gdje se večeralo na otvorenom ispod kineskih lanterni postavljenih između stabala. Eve je izgledala prekrasno te večeri u biserno sivom koje je isticalo toplinu njene kože, obojene u blijedoružičasto. Preko puta nje, za stolom, sjedio je nimalo pompozni Toby i vrtio nož prstima.

“Onda?” rekao je izravno. “Znam da te nisam vrijedan” – kako bi se Ned Atwood smijuljio na to! – “ali jako te volim i mislim da bih te mogao usrećiti.”

“Zdravo, Eve”, začuje glas iza svojih leđa.

Za jednu strašnu sekundu mislila je kako je to bio Ned.

No, ako nije bio Ned, bio je jedan od njegovih prijatelja. Nikada nije očekivala da će sresti ikog od njih na mjestu kao što je Šumski restoran. Pravila za vrijeme sezone nalagala su večeru u deset i pol, a zatim odlazak u Casino gdje se čitavu noć sjedilo i kockalo. Eve je prepoznala lice koje joj se smijuljilo, ali nikako se nije mogla prisjetiti njegova imena.

“Ples?”, pozvao ju je gospodin Bezimeni svojim dosadnim glasom.

“Ne, hvala. Ne pleše mi se večeras.”

“Oh, oprosti”, promućao je gospodin Bezimeni i udaljio se. Pročitala je u njegovim očima da se dobro zabavlja; skoro da joj se nije nasmijao u lice.

“Tvoj prijatelj?”, pitao je Toby.

“Ne”, odgovorila je Eve. Orkestar je ponovo svirao pjesmu od prije nekoliko godina. “Prijatelj mog bivšeg supruga.”

Toby je pročistio grlo. Možda je imao pomalo idealiziranu sliku žene koja nikada nije postojala, no ovo ga je fizički zaboljelo. Nikada nisu raspravljali o Nedu Atwoodu: to jest, Eve mu nikada nije rekla istinu o Nedu. Razlike među njima bile su, kako je rekla, trajne i nepremostive. “On je prilično simpatičan, stvarno.” Ovaj sitni komentar odjeknuo je flegmatičnom dušom Tobyja Lawesa poput najjačeg uboda ljubomore.

Nakašljao se po deseti put.

“O ovoj drugoj stvari”, rekao je. “Mislim, to što sam te pitao hoćeš li se udati za mene. Ako trebaš razmisliti...”

Glazba, koju je svirao orkestar, ploveći Eveinim mislima, prizvala je natrag ružna sjećanja.

“Ja – ja znam da nisam sve što bih trebao biti”, nastavio je Toby, vrpoljeći se i spustivši nož. “Ali, ako bi mi mogla dati kakav znak, hoće li odgovor biti da ili ne...”

Eve je stavila svoje ruke na drugi kraj stola.

“Da”, rekla je. “Da, da, da!”

Punih deset sekundi Toby nije ništa rekao. Navlažio je usne. Stavio je svoju ruku na njenu, ali izrazito nježno, misleći kako još uvijek dotiče staklo; no, začas ih je povukao, svjestan scene koju je napravio u javnosti. Pogled pun poštovanja iznenadio je, ali i pomalo uznemirio Eve. Palo joj je na pamet, koliko Toby Lawes uopće *zna* o ženama.

“Pa?”, upitala je.

Toby je još razmišljao.

“Mislim da je bolje da popijemo još jedno piće”, odlučio je. Onda je protresao glavom, polagano i preneraženo. “Znaš, ovo je najsretniji dan u mom životu.”

Posljednjeg dana mjeseca srpnja i službeno su objavljene njihove zaruke.

Ned Atwood je u baru hotela Plaza u New Yorku čuo vijest od poznanika koji je upravo stigao. Nekoliko je minuta sjedio sasvim mirno, vrteći držak čaše u krug. Tada je izašao i rezervirao kartu za Normandiju koja je trebala isploviti dva dana kasnije.

I tako, ništa ne sumnjajući, nadvijala se tragedija oko određene vile u rue des Anges.

2

Bilo je četvrt do jedan ujutro kad se Ned Atwood pojavio u Boulevard du Casino u rue des Anges.

U daljini su zrake velikog svjetionika preplavile nebo. Intenzivna toplina toga dana počela se hladiti, no činilo se kao da se valovi vrućine još dižu iz pečenog asfalta. Ni koraci se nisu čuli u La Bandeletteu. Nekoliko je posjetitelja, koji su još preostali na samom kraju sezone, bilo u Casinu, kockajući do zore.

Stoga, nitko nije vidio mlađahnog muškarca u laganom tamnom odijelu i mekanom šeširu, koji je ponešto oklijevao na početku rue des Anges, prije nego je uronio u nju. Zubi su mu bili stisnuti, a pogled staklen – kao da je pio. No, barem je ove noći Ned bio trijezan.

Eve ga nikada nije prestala voljeti: uvjerio je samoga sebe u to.

Nije bilo mudro, bio je spreman priznati, hvaliti se tog poslijepodneva u baru hotela Donjon da će je opet osvojiti. To je bila pogreška. Trebao je tiho kliznuti natrag u La Bandelette, kao što je tiho klizio niz rue des Anges s ključem Eveine vile u ruci.

Ugledao je vilu u kojoj je živjela Eve. Dok se približavao, Ned je instinktivno bacio pogled na kuću preko puta ulice. Poput Eveine, vila obitelji Lawes bila je velika i kockasta, izgrađena od bijelog kamena sa svijetlocrvenim ciglenim krovom, te smještena nekoliko metara od ulice, iza visokog zida i malih željeznih vrata.

Ned je ugledao upravo ono što je priželjkivao. Prizemlje, mrak. Na katu iznad – također mrak, osim dva osvijetljena prozora radne sobe Sir Mauricea Lawesa. Čelične žaluzine bile su otvorene na tim prozorima, a ni zastori nisu bili navučeni te noći.

“U redu!” rekao je Ned glasno i udahnuo slatkasti zrak u pluća.

Nije se bojao da će ga starac čuti, ali još je uvijek hodao tiho. Otvorio je vrata u zidu oko Eveine vile. Požurio je kratkim puteljkom do ulaznih vrata. Njegov ključ od ulaznih vrata, ostatak nekih sretnijih ili bar turbulentnijih dana, još je pristajao u bravu. Ponovo je duboko udahnuo, pomolio se u sebi, tko zna kojem bogu, i odlučno nastavio prema planu.

Je li Eve bila budna ili je spavala? Nedostatak svjetla u vili Miramar ništa nije značio. Eveina morbidna, ali poštovanja vrijedna, navika bila je prekrivati svaki prozor zastorima nakon što bi pala noć.

Ali, hodnik u prizemlju bio je mračan. U njemu se zadržao miris poliranog namještaja i kave koji kao da je proganjao francuske kuće. Miris ga je vratio u prošlost i podsjetio na trenutke provedene ovdje. Tapkao je do stubišta i na prstima se penjao gore.

Bilo je to tijesno, otmjeno stubište s ogradom od filigran bronce. No, isto tako, bilo je visoko i strmo, s tankim sagom koji je bio pričvršćen za stepenice staromodnom mjedenom šipkom. Koliko se samo puta uspinjao tim stepenicama u mraku! Koliko je puta čuo kucanje sata i osjetio prokleta komešanje u svojem srcu; jer volio ju je, a ona mu (mislio je) vjerojatno nije bila vjerna. Jedna od šipki na stepenicama – pri vrhu, prisjetio se, nedaleko Eveine spavaće sobe, bila je labava. Spotaknuo se o nju mnogo puta i jednom se zakleo kako će to biti njegova smrt.

Ned se uspinjao držeći jednu ruku na ogradi stubišta. Eve je još uvijek bila budna. Mogao je vidjeti tanku liniju svjetla ispod vrata spavaće sobe. U svojoj preokupaciji svjetlom, zaboravio je na rasklimanu šipku koju je trebao izbjeći, i, naravno, pao je ravno preko nje.

“Pakao!”, uzviknuo je na glas.

U svojoj spavaćoj sobi Eve Neill začula je buku.

Znala je tko je.

Eve je sjedila ispred ogledala na toaletnom stoliću i mirno četkala kosu. Viseća lampa iznad ogledala, jedino svjetlo u toj sobi, unosila je toplinu u njezino lice: runasta, kestenjasta kosa, padala joj je do ramena i naglašavala svjetlost sivih očiju. Kada je glavu, pokretom

četke, povukla unazad, pokazala se okruglost njenog vrata iznad drsko postavljenih ramena. Nosila je bijelu svilenu pidžamu i bijele satenske papuče.

Eve se nije okrenula. Nastavila je četkati kosu. No, za trenutak ju je uhvatila panika. Iza njenih leđa otvorila su se vrata i u ogledalu je vidjela odraz Neda Atwooda.

Ned – inače snažan, hladan i pametan – sad je umalo zaplakao.

“Gledaj”, počeo je prije nego što su se vrata do kraja otvorila, “ne možeš to učiniti!”

Eve je čula sebe kako govori. Panika nije popuštala: pojačavala se. No, nastavila je četkati kosu, možda zato da bi sakrila titranje živca u ruci.

“Mislila sam da si ti”, rekla je tiho.

“Jesi li totalno poludio?!”

“Ne! Ja –”

“Šuti, za ime Božje!”

“Volim te”, rekao je Ned i raširio ruke.

“Zakleo si mi se da si bacio taj ključ. Tako, još si jednom lagao?”

“Ovo nije vrijeme za raspravu o trivijalnim stvarima”, rekao je Ned, koji je to osjećao kao najgoru od trivijalnosti. “Stvarno ćeš se udati za tog tipa”, upitao je, “za Lawesa?”

“Da.”

Oboje su instinktivno pogledali prema prozoru s navučenim zastorima koji je gledao na ulicu. Oboje su, činilo se, mislili na isto.

“Zanimaš li se ti to za mene”, pitala je Eva, “samo iz obične pristojnosti?”

“Ne dokle god te volim.”

Nema sumnje: skoro je plakao. Gluma? Eve je sumnjala u to. Nešto kao da je puklo na trenutak. Ali, taj je osjećaj brzo prošao. Ned je ponovo postao onaj stari. Vrludao je uokolo, bacio šešir na krevet i sjeo na lagani stolac.

Eve se jedva suzdržavala da ne zavrišti.

“Preko puta ulice...”, počela je.

“Znam, znam!”

“Što znaš?”, pitala je Eve. Spustila je četku, zaobišla toaletni stolić i prišla k Nedu.

“Starac, Sir Maurice Lawes...”

“Oh? A što ti slučajno znaš o *njemu*?”

“Sjedi svake večeri”, govorio je Ned, “u sobi preko puta. Nad svojom kolekcijom ili što god to je. S tih se prozora može vidjeti ravno u ovu sobu ovdje.”

Bilo je jako toplo u spavaćoj sobi, koja je mirisala na sol za kupanje i cigarete. Umirio se na stolici. Ruku je položio na nogu i gledao oko sebe. Lice mu je poprimilo podrugljiv izraz. Nije to bilo samo bahato i zgodno lice: po čelu, očima i crtama oko ustiju vidjelo se da je to imaginativno, pa čak i intelektualno lice.

Pogledao je dobro poznate zidove obložene tamnocrvenim satenom. Promatrao je mnoštvo ogledala u sobi. Gledao je u krevet, na pokrivače kamo je bacio šešir. Pogledao je telefon pokraj kreveta te samotno svjetlo iznad toaletnog stolića.

“Jako su pobožni, nisu li?”, napomenuo je.

“Tko?”

“Obitelj Lawes. Kad bi stari znao da zabavljaš očito dobrodošlog gosta u jedan sat u noći...”

Eve je htjela ustati, međutim, opet je sjela.

“Ne brini se”, Ned je nadodao grubo. “Nisam baš tolika svinja kakvom me smatraš.”

“Onda, hoćeš li, *molim te*, otići odavde?”

Ton mu je postao očajan.

“Samo želim znati”, inzistirao je, “*zašto*? Zašto se udaješ za tog klipana?”

“Zato što sam slučajno zaljubljena u njega.”

“Glupost” rekao je Ned arogantno.

“Koliko ti treba vremena”, upita Eve “da završiš s onim što imaš za reći?”

“Ne može biti u pitanju novac,” razmišljao je naglas. “Imaš ga i više nego što ti treba. Ne, slatka moja vještice: nije novac. Štoviše.”

“Kako to misliš: štoviše?”

Ned je bio izravno grub.

“Što misliš, zašto je stari jarac preko puta toliko nestrpljiv da oženi svog pompozno sina za tebe? Tvoj je novac u pitanju, draga. Razmisli, što bi drugo moglo biti?”

Eve je poželjela podići četku i baciti je na njega. Rušio je, kao i obično, sve što je ona pokušala graditi. Sjedio je opušteno, kravata mu je ispala preko kaputa grubog tamnog odijela. Eve su boljele grudi i samo je željela plakati.

“I pretpostavljam”, uzviknula je prema njemu, “da znaš puno o obitelji Lawes?”

Odvratio joj je ozbiljno.

“Ne poznajem ih, ne. Ali sam prikupio o njima sve informacije koje sam mogao. I ključ čitave ove stvari...”

“Kad smo kod tog predmeta”, rekla je Eve, “mogao bi mi vratiti taj tvoj ključ.”

“Ključ?”

“Ključ ove kuće. Ključ koji upravo vrtiš oko prsta na privjesku. Htjela bih biti sigurna da si me posljednji puta stavio u ovako neugodnu situaciju.”

“Eve, za dragoga Boga!”

“Tiše, molim te.”

“Vraćaš mi se”, rekao je Ned, sjedeći ravno. Taj je glas zazvučao nezadovoljno kad je vidio izraz njenog lica. “Što je tebi? Promijenila si se.”

“Jesam li?”

“Čemu najednom ovaj ispad svetosti? Nekad si bila ljudsko biće. Sada si sva snobovska. Otkada si upoznala tu obitelj Lawes, tvoje bi vrline natjerale Lukreciju da se posrami sebe same.”

“Stvarno?”

Utihnuli su. Ned je skočio na noge.

“I ne sjedi tu govoreći ‘stvarno’, i dižući nos u zrak. Ne možeš mi reći da si zaljubljena u Tobyja Lawesa. Izazivam te da mi to kažeš!”

“Što imaš protiv Tobyja Lawesa, dragi Nede?”

“Ništa, osim što svi kažu kako je glupan i pompozan. Može biti u redu, može biti uobražen. No, nije tvoja sorta. U dobru i zlu, ja jesam.”

Eve je zadrhtala.

“No, prokletstvo”, vikao je Ned, obraćajući se ogledalu, “što možeš raditi s ovakvom ženom?” Zastao je. “Pretpostavljam”, dodao je, izrazom koji je predobro poznao iz prošlosti, “da postoji samo jedna stvar koju mi je činiti.”

Eve je također skočila.

“Tvoj seksipil”, izjavio je Ned, “posebno u takvoj spavaćici, natjerao bi i pustinjaka da se zaboravi. A ja nisam pustinjač.”

“Da mi se nisi usudio prići blizu!”

“Osjećam se”, reče odjednom očajno Ned, “poput zlikovca u melodrami. S junakinjom koja puže preda mnom, bojeći se pozvati pomoć u slučaju...” Kimnuo je prema prozoru. Tada se njegov izraz promijenio. “U redu”, rekao je polako. “Zašto ne bih bio zlikovac? Zašto ne biti niski podlac? Uživat ćeš.”

“Grepst ću! Upozoravam te!”

“Dobro za tebe. Tako je bolje.”

“Nede, ne šalim se!”

“Ni ja. Grepst ćeš. Samo ispočetka. To mi ne smeta.”

“Uvijek si govorio da nemaš smisla za pristojnost. Ali si se hvalio svojim smislom za poštnu igru. Ako –”

“Ne misliš kako stari jarac preko ceste može išta čuti, misliš li?”

“Nede, što radiš? *Pomakni se od tog prozora!*”

Zatečena mrakom, Eve se sjetila svjetla iznad toaletnog stolića. Pipkala je iznad svoje glave i ugasila ga, a soba je utonula u mrak. Prozori su bili zaodjeveni teškim ružičastim zastorima ispod kojih su se nalazile još čipkane zavjese. Dašak hladnijeg zraka uzbudio je Neda, koji je petljao po damasknim naborima potežući njihove

rubove. Nije namjeravao prouzročiti Eve sramotu, osim ako to ne bi postalo stvarno neophodno; ali ono što je vidio, razuvjerilo ga je.

“Je li Maurice Lawes još budan? Je li?”

“Da, još je budan. No, ne obraća pažnju. Ima povećalo i gleda neku burmuticu. Čekaj!”

“Što je?”

“Netko je s njim, no, ne mogu vidjeti o kome se radi.”

“Toby, vjerojatno.” Eve je šapnula i tako prigušila kričanje. “Nede Atwoode, *hoćeš li se maknuti od prozora?*”

Bio je to trenutak kad su oboje postali svjesni da je svjetlo u sobi ugašeno.

Blijeda svjetlost nadvila se nad rue des Anges, obasjavajući dijelove Nedova lica kako se okretao. Njegove naivne manire, gotovo dječje iznenađenje što je našao sobu u mraku, izdao je nacereni izraz njegovih usta. Ispustio je vrpcu za vezanje i navukao zastore, nadvijajući nad njih dvoje pokrov tame.

Soba se činila nesnosno vrućom. Eve je ponovo pipkala iznad svoje glave tražeći prekidač viseće lampe – i nije ga uspjela pronaći. Odmaknula se, zatim, od toaletnog stolića i nesigurno oteturala podalje od njega.

“Eve, slušaj...”

“Ovo postaje smiješno. Hoćeš li upaliti svjetlo, molim te?”

“Kako ja mogu upaliti svjetlo? Ti si bliže!”

“Ne, nisam. Ja sam...”

“Oh”, rekao je Ned znatiželjnim glasom.

Shvatila je njegovu promjenu glasa i to ju je još više uplašilo. Bio je to ton pobjede.

Ono što nije mogao razumjeti, ili što njegova priprosta taština nije mogla razumjeti, jest činjenica da ga je ona smatrala odbojnim. Situacija je bila i više nego nezgodna – pretvorila se u noćnu moru. I od svih mogućih načina da se razriješi, jedino rješenje koje joj nikako ne bi palo na pamet jest da zove u pomoć – zvati slugu, primjerice – i završiti ovo.

Eve Neill jednostavno se navikla na ideju da nitko ne bi povjerovao *njezinoj* priči u incidentima poput ovog. Nitko nikada nije i nikada neće. To je bilo njeno životno iskustvo. Reći istinu – toga se bojala jednako kao i mogućnosti da sluge i obitelj Lawes saznaju za to. Sluge su ogovarale. Šaputalo se iza svakog ugla, a pričama je svatko nešto pridodavao, tako da se temelji više ni nisu mogli raspoznati. Nova sluškinja Yvette, primjerice...

“Daj mi jedan dobar razlog”, rekao je Ned hladno, “zašto se udaješ za tog tipa Lawesa.”

Glas joj je odjeknuo u tami, iako se činilo da nije glasan.

“Za ime Božje, odlazi. Ne vjeruješ da sam zaljubljena u njega. No, to je istina. Ionako ti ne moram objašnjavati svoje postupke. Ne više. Misliš li da imaš ikakvo pravo na mene?”

“Da.”

“Koje pravo?”

“Dolazim k tebi pa ću ti pokazati.”

U mraku, iako je nije mogao vidjeti, znao je što čini. Po šuškanju i lomljenju predmeta, shvatio je da je dohvatila čipkasti negliže, koji je ležao preko podnožja kreveta, i počela ga oblačiti na sebe. Ogrnula se, i kada je došao do nje, navlačila je drugi rukav.

Postojao je, također, još jedan strah. Eve je, u tom trenutku, mislila na to. Ni jedna žena, tako su je uvjeravale njene poznanice, nikada ne zaboravlja svog prvog muškarca. Može misliti da je zaboravljen, no on ostaje. Eve je bila ljudsko biće, bila je sama nekoliko mjeseci; i Ned Atwood, što se još drugo može reći, imao je načina. Što ako...?

Udarila ga je: okrutno ali nespretno kad ju je uhvatio.

“Pusti me! Boli me!”

“Hoćeš li biti dobra?”

“Ne! Nede, sluge...!”

“Glupost, tu je samo stari Mopsy.”

“Mopsyja nema. Imam novu služavku. I ne vjerujem joj. Mislim da me špijunira. Inače, možeš li biti, molim te, barem toliko pristojan

da...”

“Hoćeš li biti dobra?”

“Ne!”

Eve je bila visoka, samo pet centimetara niža od njega. Međutim, bila je nježna i mekana tijela, bez neke velike fizičke snage. No, ovaj je put čak i Nedovu obmanjenom mozgu bilo očito da nešto nije u redu: da to nije bilo koketiranje, nego stvarni otpor. Takve su stvari dio ugođaja i Ned Atwood nije bio budala. No, s rukama oko Eve, nije još potpuno izgubio glavu.

U tom je trenutku zazvonio telefon.

3

Bučna zvonjava telefona nikada nije dobra stvar. Sada, probijajući se kroz tamu u sobi, štropotanje i zveket telefona nosili su u sebi ton optužbe. Nije htio zašutiti. Oboje su bili zatečeni i govorili su tiho kao da su mislili da će ih telefon čuti.

“Ne javljaj se, Eve!”

“Pusti me! Što ako je..?”

“Glupost! Pusti neka zvoni!”

“Ali, što ako su vidjeli...”

Bili su samo par koraka udaljeni od telefonskog stolića. Eve je instinktivno pružila ruku da uzme slušalicu; a Ned ju je uhvatio za zglob u nastojanju da je spriječi. Kao rezultat natezanja i zveckanja, telefon je pao sa svog postolja i udario o stol. Glasna zvonjava je prestala. Ali u tišini oboje su mogli čuti zvonki glas – glas Tobyja Lawesa.

“Halo? Eve?”, rekao je u mraku.

Ned je ispustio njezinu ruku i uzmaknuo. Nikada prije nije čuo glas; no nije bilo teško pogoditi kome je pripadao.

“*Halo?* Eve?”

Eve je tapkala u mraku pokušavajući pronaći telefon. Napokon ga je podigla. Njezino teško disanje se usporilo. Kad je progovorila, zvučala je kontrolirano i sabrano.

“Da? Jesi li to ti, Toby?”

Toby Lawes govorio je teškim, sporim glasom. To je bilo još vidljivije kad bi razgovarali telefonom – i sada su Ned i Eve mogli čuti svaki njegov slog.

“Oprosti što sam te probudio usred noći”, rekao je Toby. “No, nisam mogao spavati. Morao sam te nazvati. Smetam li?”

Ned Atwood oteturao je do kuta sobe i upalio svjetlo iznad toaletnog stolića.

Možda je mislio da će ga Eve bijesno pogledati zbog toga. Nije to učinila. Osim brzog pogleda da vidi jesu li zastori navučeni, činilo se kao da je to jedva primijetila: ili čak primijetila njega. Sudeći prema Tobyjevom dobrom raspoloženju, Eve nije imala razloga za zabrinutost. No, to nije bilo sve. Toby je govorio s takvom nježnošću tako da je to egocentričnom Nedu – koji nije mogao zamisliti niti jednog čovjeka osim sebe da tako govori – zvučalo zapanjujuće i pomalo groteskno.

Ned se počeo ceriti. No, nešto je drugo ubrzo skinulo zabavu s njegova lica.

“Toby, dragi!”, Eva uzdahne.

Nije bilo zabune. Bio je to ton žene koja je zaljubljena ili barem misli da jest. Lice joj je blistalo. Njezino olakšanje, zahvalnost, činilo se da pršte iz nje.

“Ne smeta ti što sam te nazvao?”, zahtijevao je Toby.

“Toby, naravno da ne! Kako – kako si?”

“Ja sam dobro. Samo nisam mogao spavati.”

“Mislim, gdje si?”

“Dolje, u dnevnoj sobi”, odgovorio je službeni gospodin Lawes koji očito nije vidio ništa čudno u tom ispitivanju. “Ležao sam već u svojoj sobi. No, nisam mogao prestati misliti o tome kako si divna, pa sam te morao nazvati.”

“Toby, dragi!”

(“Ne vjerujem!”, rekao je Ned Atwood).

Ne može se izbjeći određena doza plitkosti kad čovjek prisustvuje iskazivanju tuđih emocija, čak ako i sam dijeli te iste.

“Mislio sam to”, Toby ju je ozbiljno uvjeravao. “Je li ti se svidjela večerašnja predstava?”

(“Zove li je kako bi raspravljao o dramskoj kritici u ovo doba noći?”, pitao se Ned. “Ušutkaj već jednom klipana!”)

“Toby, tako sam uživala! Mislim da je Shaw prilično sladak.”

(“Shaw”, rekao je Ned. “Sladak. O, moj Bože!”)

No, dok je gledao izraz na Eveinom licu, imao je razloga osjećati se mučno.

Toby je zvučao uznemireno.

“Mislim kako su neke scene ipak bile poprilično slobodne. Nisu te šokirale, zar ne?”

(“Ne vjerujem”, promrmljao je Ned, razrogačivši oči. “Jednostavno ne vjerujem!”)

“Majka, Janice i stric Ben”, nastavio je Toby, “rekli su da je bilo u redu. No, ne znam.” Toby je bio jedan od onih ljudi koji bi na stavove i poglede gospodina Shawa odgovarali pretjeranom smetenošću. “Možda sam pomalo staromodan. Kako bilo, čini mi se da o nekim stvarima ni jedna žena, ni jedna poštena žena, mislim, ne treba uopće znati.”

“Nije me šokiralo, dragi Toby.”

“Pa”, oklijevao je gospodin Lawes. Mogli ste ga zamisliti kako se vrpolti na drugom kraju telefonske žice. “To je – to je sve što sam želio reći, doista.”

(“Pravi pjesnik!”)

No, Toby je namjeravao reći nešto sasvim drugo. “Zapamti, sutra idemo na izlet. Vrijeme bi trebalo biti savršeno. Oh, usput. Stari je večeras dobio novi ukras za svoju kolekciju. Sretan je kao dijete.”

(“Da”, podrugljivo će Ned. “Vidjeli smo starog jarca kako se naslađuje nad tim”)

“Da, Toby”, složila se Eve. “Vidjeli smo –”

Slučajno joj je izletjelo ovo, no bila je to mala pogreška koja nije ništa predstavljala. Još ju je jednom uhvatio bezrazložni strah. Bacila je pogled prema Nedu i ugledala na njegovu licu pokvareni osmijeh koji je u isto vrijeme mogao biti jednako gadan koliko i šarmantan. No, ona samo nastavi:

“Mislim, vidjeli smo *vraški* dobru predstavu večeras.”

“Bila je, zar ne?”, rekao je Toby. “No, ne smijem te više zadržavati. Laku noć, draga.”

“Laku noć, Toby. Ne znaš, nikada nećeš ni izbliza pogoditi koliko mi je bilo drago da si mi se javio!”

Poklopila je slušalicu, a onda je uslijedila tišina.

Eve je još uvijek sjedila na rubu kreveta držeći jednom rukom telefon a drugom nabore svog negližea. Podignula je glavu i pogledala Neda. Boja se vratila u njene obraze. Duga svilenkasta, pomalo razbarušena, kosa uokvirivala joj je lice. Podignula je ruku da je popravi. Ružičasti nokti bili su u kontrastu s bjelinom njezinih ruku. Eveina ljepota u tom trenutku mogla je uzburkati krv svakog muškarca, ne samo Neda.

Promatrao ju je. Uzeo je cigarete i upaljač iz džepa, zapalio je jednu i duboko uzdahnuo. Plamen upaljača titrao mu je u ruci prije nego što ga je ugasio. Sav je bio ustreptao, iako se trudio ne pokazati to. Ništa nije narušavalo tešku tišinu koja je ispunjavala sobu, čak ni povremeni otkucaji sata.

A Nedu se nije žurilo.

“U redu”, rekao je. Morao je pročistiti grlo. “Reci.”

“Što da kažem?”

“Reci mi da pokupim svoj šešir i odem.”

“Pokupi šešir”, ponovila je Eve mirno, “i idi.”

“Dobro.” Malo je proučavao vrh cigarete, potegnuo još jedan dim i izdahnuo. “Peče te savjest, zar ne?”

To nije bila istina. Ali bilo je dovoljno da se Eveino lice zažari. Ned kao da je i dalje proučavao vrh cigarete dok je nastavio s ispitivanjem.

“Reci mi, slatka moja vještice. Zar te nikad ne progone sumnje?”

“U što?”

“Život s obitelji Lawes.”

“Vidiš, Nede, ti to jednostavno ne možeš razumjeti.”

“Nisam dovoljno fin, misliš? Kao oni idioti preko puta?”

Eve je ustala i popravila svoj negliže. Bio je vezan oko struka ljubičastom satenskom vrpcom koja je neprestano spadala dolje.

“Ostavio bi mnogo bolji dojam”, rekla je, “kad ne bi brbljao toliko kao kakvo razmaženo derišće.”

“Da, i još nešto. Kad razgovaraš s njim, tvoj me stil naprosto oduševljava.”

“Zaista?”

“Da, zaista. Ti si jako inteligentna žena.”

“Hvala.”

“Ali kad razgovaraš s Tobyjem Lawesom, kao da si odlučna u nastojanju da se spustiš na njegovu razinu. Shaw je ‘sladak’. Na kraju ćeš samu sebe uvjeravati da si jednako glupa kao on, zar ne? Ako tako razgovaraš s momkom prije vjenčanja, kako li će to izgledati kasnije, u braku?” Nastavi vrlo blago. “Zar se nikada ne brineš, Eve?”

(Proklet bio!)

“Što je?” upita je Ned, ne ispuštajući cigaretu iz ruku. “Zar ne uživaš u razgovoru s vražjim odvjetnikom?”

“Ja se tebe ne bojim.”

“Što uopće znaš o obitelji Lawes?”

“Što sam znala o tebi prije vjenčanja? Jesam li uopće znala kakav si bio prije nego što smo se upoznali, kad smo već kod toga? Osim da si sebičan...”

“Slažem se.”

“Bezobrazan...!”

“Draga, razgovaramo o obitelji Lawes. Što ti se toliko dopalo kod njih? Njihov ugled?”

“Naravno da želim biti poštovana. To želi svaka žena.”

“Aha.”

“To je nedostojno tvoje pameti, dragi. Vidiš, meni su simpatični. Volim mamu Lawes, tatu Lawesa, Tobyja, Janice i strica Bena. Jako su dragi ljudi. Pošteni su i iskreni. Tako su...” tražila je riječ, “tako *normalni*.”

“A tati Lawesu se sviđa tvoj bankovni račun.”

“Kako se *usuđuješ*?”

“Ne mogu to dokazati. Ali jednog dana...”

Zašutio je. Prešao je rukom preko čela. Nakratko ju je gledao očima u kojima se, bila je sigurna, vidjela prava ljubav; neki novi osjećaj, kompleksan i čak nježan.

“Eve”, rekao je grubo. “To ti neću dozvoliti.”

“Što?”

“Neću ti dozvoliti da napraviš tu grešku.”

Pošao je ugasiti cigaretu u pepeljari, a Eve se ukoči. Zurila je u njega. Dobro ga je poznavala – bilo je nešto neobično u njegovu ponašanju. Ned se opet okrenuo. Na čelu su mu se ocrtavale bore, ispod kovrčave svijetle kose.

“Eve, danas mi je u hotelu Donjon nešto postalo jasno.”

“Da?”

“Tata Lawes je, kažu” govorio je pušeći cigaretu i gledajući kroz prozor, “skoro potpuno gluh. Ipak, kad sam ga glasno upitao kako je...”

Tišina.

Osjećaj fizičke nemoći, groteskno nalik početku mučnine, pojavio se u Eveinom trbuhu i činilo se da se širi cijelim tijelom, tako da joj se čak i vid na trenutak zamaglio. Sve je izgledalo nestvarno. Soba je bila zagušljiva od dima cigarete. Vidjela je Nedove plave oči kako je gledaju kroz taj dim. Čula je svoj vlastiti glas koji kao da je dolazio iz dubine bunara.

“Nije moguće da si to učinio!”

“Ma nemoj.”

“Ne! Nisi toliko bezobrazan!”

“Ali, je li to jeftin štos?” reče Ned tiho. Pokazao je prstom na nju. “Što si ti učinila? Baš si nevinna, zar ne?”

“Da!”

“Ponavljam: ti si ideal dobrote, a ja sam gad. Uvukao sam se ovdje silom, iako sam imao ključ.” Nastavio je dalje. “Pretpostavimo da sam izazvao strku. Čega se *ti* imaš bojati?”

Usta su joj bila suha. Sve kao da se odvijalo u nekoj praznini, a svjetlost je bilo daleko i sporo je prodirala do njih.

“Ja sam prostak koji bi trebao dobiti svoje – naravno, ako Toby Lawes ima hrabrosti za to. Ti si me pokušala izbaciti, zar ne? Naravno, tvoji vjerni prijatelji sve će ti vjerovati, sve što im kažeš. U redu! Neću tvrditi da to nije istina, obećavam ti. Ako me zaista prezireš i mrziš i ako su ti ljudi takvi kakvim ih opisuješ, zašto sve glasno ne kažeš, umjesto da se preplašiš kad kažem da ću ja to učiniti?”

“Nede, ne mogu to objasniti...”

“Zašto ne?”

“Zato što ne bi razumio!”

“Zašto ne bih?”

Eve je bespomoćno odmahнула rukama. Kako bi sve to mogla objasniti, u nekoliko riječi?

“Mogu ti reći samo ovo” reče Eve. Govorila je tiho, iako joj je pogled bio pun gnjeva. “Radije bih umrla nego dopustila da itko sazna da si večeras bio tu.”

Ned ju je mirno promatrao.

“Zašto, pobogu?” reče. Onda se okrenuo i uputio prema prozorima.

Eve je najprije htjela ugasiti svjetlo. Pojurila je naprijed i umalo se spotaknula o svoj negliže, čija se satenska vrpca opet odvezala. Kasnije se uopće nije mogla sjetiti je li tada vikala na njega. Posrćući preko komode, dohvatila je prekidač na lampi i odahnula od olakšanja kad je soba ponovo utonula u mrak.

Sad bismo se mogli pitati je li Ned – u stanju u kakvom se nalazio – uopće htio vikati preko ulice na Sir Mauricea Lawesa. Ali, u svakom slučaju, opet bi sve bilo isto.

Potegnulo je zastore od brokata, poigravajući se njihovim drvenim kolotovima. Odmaknuo je zastor i provirio van. To je bilo sve što je učinio.

Gledao je ravno preko ulice, petnaestak metara u daljinu, prema osvjetljenim prozorima radne sobe Sir Mauricea Lawesa. Bili su to veliki prozori u francuskom stilu. Otvarali su se prema malenom kamenom balkonu s metalnom ogradom koji se nalazio točno iznad ulaznih vrata. Prozori su bili poluotvoreni, a zastori širom razmaknuti.

Ali unutrašnjost radne sobe nije bila onakva kakvu ju je Ned upamtio kad je prije samo nekoliko minuta provirio prvi put onamo.

“Nede!” reče Eve s užasom u glasu.

Nije bilo odgovora.

“Nede! Što je?”

Samo je pokazao prstom.

Vidjeli su sobu srednje veličine, u kojoj su uza zidove bili poredani prekrasni stakleni ormarići neobičnih stilova i oblika. Ova dva prozora omogućavala su uvid u gotovo čitavu prostoriju. Na zidovima su bile dvije-tri police za knjige koje su prekidale niz staklenih ormarića. Namještaj je bio otmjene tamnosmeđe boje i u kontrastu s bijelim zidovima i svijetlosivim tepihom. Kad je Ned posljednji put pogledao prijeko, bila je upaljena samo stolna lampa. Sad je gorjelo svjetlo u velikom lusteru i obasjavalo sobu žarkim sjajem i dvama promatračima omogućavalo savršeno bistru sliku.

Kroz lijevi prozor ugledali su prostrani radni stol Sir Mauricea Lawesa, koji se nalazio uza zid s lijeve strane sobe. Desni im je prozor pružao vidik na mramorni kamin na suprotnoj strani. A u pozadini kabineta, odnosno na zidu najudaljenijem od njih, bila su vrata koja su vodila u hodnik.

Netko ih je, promatrali su, baš u tom trenutku nježno zatvarao za sobom.

Vidjeli su kako se miču nakon što je netko napustio sobu. Eve je došla prekasno i nije mogla vidjeti lice te osobe. Ali Ned jest.

Netko je, sakriven iza zatvorenih vrata, ispružio ruku – sićušnu ruku, činilo se iz daljine – u rukavici smečkaste boje. Ta je ruka dodirnula prekidač za svjetlo koji se nalazio odmah do vrata. Spretni je prst pritisnuo prekidač i glavno se svjetlo ugasilo. A onda se velika bijela vrata s metalnom kvakom sasvim zatvore.

Sad je samo stolna lampa, mala uredska svjetiljka sa zelenim sjenilom, širila slabu svjetlost na velikom radnom stolu postavljenom uz lijevi zid. Sir Maurice Lawes, čiji su profil vidjeli, sjedio je kao i obično na svojoj stolici. Ali sada nije držao povećalo u ruci; nikad više ga neće držati u ruci.

Povećalo se nalazilo na zelenom podmetaču na stolu. Preko tog podmetača i preko skoro čitave površine stola bili su razbacani komadići nečega što se razbilo. Puno komadića. Zanimljivih, neobičnih. Prozirni komadići su blistali i na njima se reflektirala crvenkasta svjetlost. Među tom zbrkom kao da je bilo i komadića zlata. Možda i još nečega. Boje je bilo teško razabrati zbog krvavih mrlja po stolu, a neke su čak dospjele i na zid.

Koliko je dugo Eve Neill stajala tamo, hipnotizirana, s mučninom u grlu i odbijajući povjerovati u ono što vidi, poslije se nikako nije mogla sjetiti.

“Nede, mislim da ću...”

“*Tiše!*”

Glava Sir Mauricea Lawesa bila je razbijena s nekoliko udaraca oružjem kojeg nije bilo na vidiku. Koljena su mu bila pritisnuta o ladice radnog stola i tijelo mu se nije moglo srušiti sa stolice na pod. Brada mu je pala na grudi; mlohove ruke su mu visjele. Krv mu je tekla niz lice i obraze i izgledala kao nekakva kapa na toj nepokretnoj glavi.

4

Tako je umro Maurice Lawes, nekadašnji vitez reda kraljice Anne u Westminsteru, a u posljednje vrijeme vitez iz rue des Anges u La Bandeletteu.

U tim danima kad novine nisu imale o čemu pisati, njegova je smrt izazvala pravo komešanje u engleskom tisku. Istina, malo je ljudi uopće znalo tko je on, te zašto je zaslužio plemićku titulu, no to se sve promijenilo njegovom misterioznom smrću. Odjednom je sve u vezi s njim postalo zanimljivo. Plemićka titula je, otkrili su, bila nagrada za njegove humanitarne aktivnosti u prošlosti. Zalagao se za siromašne, za zatvorsku reformu te poboljšanje uvjeta života ribara.

Poznati almanah *Tko je tko* opisivao je njegove hobije kao “kolekcionarske i posvećene ljudskoj prirodi”. Bio je jedna od onih kontradiktornih ličnosti koje su, samo nekoliko godina ranije, umalo dovele Englesku na rub propasti, iako je davao velike svote novca u dobrotvorne svrhe i uvijek se zalagao za prava nemoćnih, sam je živio u inozemstvu kako bi izbjegao plaćanje poreza na prihod. Nizak, zdepast, prilično lošeg sluha, s brkovima i malom kozjom bradicom, živio je također u nekom svom svijetu. Ali bio je omiljen u društvu, ljubazan i ugodan čovjek uglađenih manira. Poštovanje koje je primao od drugih bilo je itekako zaslužno. Maurice Lawes bio je upravo onakva osoba za kakvu se i predstavljao.

No, onda mu je netko divljački i okrutno smrskao glavu. A tamo na prozoru preko puta tihe i mirne ulice, u to gluho doba noći, stajali su Eve Neill i Ned Atwood kao dva prestrašena djeteta.

Eve nije mogla podnijeti prizor krvi. Odmaknula se od prozora ne želeći više gledati onamo.

“Nede, odmakni se!”

Ned joj nije odgovarao.

“Nede, je li zaista...?”

“Jest. Barem tako izgleda. Odavde ne mogu biti siguran.”

“Možda je samo ranjen.”

Ned opet nije odgovarao. Izgledalo je kao da je čak i više zaprepašten nego Eve. Ali to je bilo normalno, jer on je vidio nešto što je njoj promaknulo. Vidio je lice osobe u smeđim rukavicama. I dalje je gledao u osvijetljenu sobu. Srce mu je tuklo nezamislivom brzinom, a grlo mu je bilo potpuno suho.

“Kažem, možda je samo ranjen!”

Ned je pročistio grlo. “Misliš da bismo trebali...?”

“Ne možemo ići tamo”, prošaptala je Eve, kad je shvatila užas cijele situacije, “čak i kad bismo to željeli.”

“Ne. Pretpostavljam da ne.”

“Što mu se dogodilo?”

Ned počne govoriti, ali se zaustavi. Situacija je bila previše dobra (ili previše loša) da bi bila istinita. Riječi nisu bile dovoljne. Umjesto toga je pokretima prikazao kako netko zamahuje oružjem i divljački udara. U glasovima im se osjetila jeza. Iako su gotovo šaputali, riječi su im glasno odzvanjale među zidovima, pa opet zašute. Ned se iznova nakašljao.

“Imaš li možda nekakav dalekozor?”

“Zašto?”

“Nema veze. Imaš li?”

Dalekozor. Stojeći leđima naslonjena na zid pored prozora, Eve se pokušava prisjetiti. Dalekozor. Onakav kakav se nosi na konjske utrke. Utrke, Longchamps. Bila je u Longchampsu s obitelji Lawes prije samo nekoliko tjedana. Prisjetila se boja, mirisa i zvukova: zvonjave, džokeja u šarenim košuljama i jurnjave konja, dok je sunce žarko sjalo. Maurice Lawes nosio je sivi šešir i čvrsto držao dvogled pred očima. Stric Ben se, kao i obično, okladio i izgubio.

Posrćući, ne shvaćajući niti, zapravo, ne brinući zašto Nedu treba dalekozor, Eve je krenula prema ormariću. Iz najgornje ladice izvadila je kožnu kutiju s dalekozorom i pružila mu je.

U sobi preko puta vladao je daleko veći mrak sad kad je glavno svjetlo bilo ugašeno. Ali kad je usmjerio dalekozor prema desnom prozoru, jedan je djelić prostorije promatrao s većom oštrinom.

U dijagonali mu se pružao pogled na zid s desne strane sobe, sve od kamina. Kamin je bio izgrađen od bijelog mramora, a iznad njega na zidu visio je brončani medaljon na kojem je bila urezana glava cara Napoleona. Kamin je bio prazan (bio je kolovoz) i zaštićen malom tapiserijom. Ali do rešetke su stajali brojni metalni predmeti: lopata, kliješta, žarač.

“Taj žarač”, počeo je opet, “njime je...”

“Što?”

“Pogledaj malo kroz ovo.”

“Ne mogu!”

U jednom užasnom trenutku pomislila je da će joj se narugati u lice. Ali ni Ned Atwood nije bio tako jadan. Lice mu je bilo blijedo kao krpa, a ruke su mu se tresle kad je pokušavao vratiti dalekozor natrag u kutiju.

“Tako normalna obitelj”, primijetio je pokazujući glavom u smjeru gdje je sjedio mrtvac u svojoj radnoj sobi. “Tako normalna obitelj, mislim da si rekla.”

Eve je osjećala da se guši. “Hoćeš reći da si vidio tko je to učinio?”

“Da. Baš ti to govorim.”

“Provalnik ga je udario, a ti si to vidio?”

“Nisam zapravo vidio kako to radi, ne. Smeđe rukavice obavile su posao prije nego što sam pogledao.”

“Što si vidio?”

“Smeđe rukavice kako ostavljaju žarač nakon obavljenoga posla.”

“Bi li mogao prepoznati provalnika da ga opet vidiš?”

“Volio bih kad bi prestala koristiti tu riječ.”

“Koju riječ?”

“Provalnik.”

U osvjetljenoj sobi preko puta vrata su se otvorila.

Ali ovaj put nije bilo skrivanja. Netko ih je odlučno otvorio. Na vidiku se pojavio lik Helene Lawes.

Usprkos slabom svjetlu, svaki se njezin pokret tako jasno vidio kao da se nalazila upravo pred njima. Činilo se da mogu čitati svaku njezinu misao. Kad je otvorila vrata, primijetili su da joj se usne miču. Čistom dedukcijom ili sposobnošću čitanja s usana, ili kombinacijom obojega, dvoje promatrača kao da su čuli riječi koje je izgovarala.

“Maurice, *moraš* odmah ići u krevet!”

Helena – koju nitko nikada nije zvao lady Lawes – bila je zgodna žena srednje visine s mladenačkim okruglim licem i srebrnkastom kovrčavom kosom. Bila je odjevena u prekrasni orijentalni kimono, s rukama skrivenima u rukavima. Zaustavila se na vratima i opet progovorila. Upalila je glavno svjetlo. Onda je ispružila ruke i obratila se mužu koji je leđima okrenut sjedio pred njom.

Bila je kratkovidna i nije se zaustavila dok mu se nije posve približila. Vidjeli su njenu sjenu kako se ocrtava na prozoru kad je prošla pored njega. Nakratko je nestala iz njihova vidokruga, no ubrzo se opet pojavila.

U trideset godina braka Helena Lawes bila je rijetko uznemirena. Stoga je bilo tim više neobičnije kad je uzmaknula i počela vrištati – oštri vrisak koji nije prestajao, koji je rezao noćnu tišinu poput noža i stresao čitavu ulicu i sve njezine stanovnike.

Eve Neill tiho reče.

“Nede, *moraš* ići. Požuri!”

On se ipak nije micao.

Eve ga dohvati za ruku. “Helena će doći po mene! Uvijek dođe. A onda, tu je i policija. Bit će tu za manje od jedne minute. Ako odmah ne odeš, bit će problema!” U glasu joj se osjećao užas. Nastavi tresti njegovu ruku. “Nede, ne misliš valjda zaista ono što si rekao? Da ćeš vikati i odati nas?”

Podignuo je ruke i dugim, snažnim prstima pritisnuo oči. Skupio je ramena.

“Ne. Nisam to mislio. Izletjelo mi je, oprosti.”

“Hoćeš li onda otići, molim te?”

“Da, Eve, kunem se da uopće nisam mislio...!”

“Šešir ti je na krevetu. Ovdje.” Pohitala je prema njemu, zgrabila ga i pružila Nedu. “Morat ćeš se nekako snaći u mraku. Ne usuđujem se sada upaliti svjetlo.”

“Zašto ne?”

“Zbog Yvette! Moje nove služavke!”

U mislima je ugledala sliku Yvette, starije, sposobne, usporene ali pouzdane žene. Iako Yvette nikada nije izrekla nitijednu suvišnu riječ, svaki se njezin pokret doimao kao svojevrsni komentar nečega. Čak je i prema Tobyju Lawesu imala poseban stav koji Eve nije mogla shvatiti. Za Eve, Yvette je simbolizirala svijet koji je govorio, govorio i govorio... Iznenada se zapitala što bi se dogodilo kad bi je pozvali na sud kao svjedoka i kad bi morala izjaviti:

“U vrijeme kad je Sir Maurice Lawes ubijen, sa mnom je u sobi bio jedan muškarac. Međutim, to je bilo posve bezazleno druženje.”

Naravno, naravno, naravno: hihotanje, a onda glasni smijeh. Glasno je, pak, izrekla sljedeće:

“Yvette spava gore na katu. Sigurno će se probuditi. Vriskovi će razbuditi cijelu ulicu.”

Vrištanje, u stvari, još nije prestalo. Eve se pitala dokle će još izdržati tako.

“Reci mi, Eve. Jesi li zaista iskreno zaljubljena u tog sveca?”

“Kojeg sveca?”

“Tobyja Lawesa.”

“Oh, je li ovo stvarno trenutak za to?”

“Svaki trenutak prije smrti”, uzvratio je Ned, “pravo je vrijeme za razgovor o ljubavi.”

Nije mogla odoljeti, a da sarkastično ne primijeti. “To si sigurno izjavio mnogim ženama, zar ne?”

“Da. Ali samo jednoj koja mi je zaista puno značila. I, što je najvažnije, ti to znaš.”

I dalje se nije micao. Došlo joj je da i sama zavrišti. Samo je u sebi molila Boga da učini nešto kako bi on napokon krenuo prema

vratima i nestao.

Helenino vrištanje preko puta napokon je prestalo. Nastupila je tišina. Bili su u znaku očekivanja zvukova užurbanih koraka, što bi značilo da dolazi policija. Međutim, brzi pogled kroz prozor uvjerio je Eve u nešto drugo.

Heleni Lawes sad su se pridružile još dvije osobe: njezina prelijepa kći Janice, i njezin brat Ben. Pojavili su se prestrašeni na vratima, kao da ih je zaslijepilo svjetlo. Eve je vidjela Janiceinu crvenu kosu i mrko lice ujaka Bena. Ulicom se proširila galama koja nije bila nimalo u skladu s, dotad, mirnom noći.

Začula je Nedov glas.

“Smiri se!” viknuo je. “Još malo pa ćeš i ti početi hysterizirati. Samo stisni zube i ne brini. Neće me vidjeti. Izvući ću se na stražnji izlaz.”

“Prije nego što odeš, vrati mi ključ.”

Nevino je podignuo obrvu, ali ona je bila oštra.

“Nemoj se praviti da me nisi razumio! Neću dopustiti da ključ od ulaznih vrata ostane i trenutak dulje kod tebe! Molim te!”

“Ne, draga moja. Ključ je i dalje moj.”

“Rekao si da ti je žao, zar ne? Ako si imalo pristojan, trebao bi nakon ove situacije u koju si me doveo noćas...” Više je osjetila nego vidjela kako on oklijeva, kajanje koje bi pokazivao kad bi uvalio nekoga u nevolju. “Ako to učiniš, možda ćemo se opet vidjeti.”

“Zaista to misliš?”

“Vrati mi ključ!”

Trenutak kasnije gotovo je požalila što ga je to uopće zatražila. Trebala mu je čitava vječnost dok je otrgnuo ključ s privjeska. Lagala je kad je rekla da će se opet vidjeti, ali bila je toliko zbunjena da je bila u stanju obećati bilo što. Spremila je ključ na sigurno mjesto, u džep na gornjem dijelu pidžame i otpratila ga do vrata.

Hodnik je bio miran i gotovo u potpunom mraku. Yvette se, na katu iznad, očito nije probudila. Slabašno svjetlo koje je prodiralo kroz prozor, na kojem su zastori bili razmaknuti, u stražnjem dijelu

hodnika bilo je dovoljno da ocrta Nedove obrise dok se približavao stepeništu. Međutim, morala ga je još nešto pitati.

Cijeli svoj život nastojala je izbjeći neugodnosti. Htjela je izbjeći neugodne i užasne stvari, kao što je slika Mauricea Lawesa pretučenog nasmrt žaračem u njegovoj ukusno uređenoj radnoj sobi. Međutim, ovaj put to nije mogla izbjeći. Postojala je mogućnost da će se ovaj događaj odraziti i na njezin vlastiti život. Pomisli na veliki sat u tornju gradske vjećnice u kojem je bila smještena policijska uprava. Pomisli na monsieur Gorona, prefekta. Pomisli na maglena jutra i oštricu giljotine.

“Nede. To je bio provalnik, zar ne?”

“To je prokleta čudno”, rekao je naglo.

“Što to?”

“Kad sam došao ovdje večeras, u hodniku je bio mrak. Siguran sam da zastori nisu bili razmaknuti ovako.” Pokazao je prstom prema stražnjem dijelu hodnika. Razmišljajući o tome, postao je još uvjereniji. “Posrnuo sam na stepenicama. Naravno, da je bilo imalo svjetla, to se ne bi dogodilo. Nije mi jasno što se tu događa.”

“Nede Atwoode, nećeš me se samo tako riješiti. Je li to zaista bio provalnik, ili ne?”

Duboko je udahnuo.

“Ne, stara moja. Znaš da nije.”

“Ne vjerujem ti! Ne vjerujem ti ni jednu jedinu riječ!”

“Anđelčiču, ne pravi budalu od sebe.” Izgovorio je to neutralnim tonom. Vidjela mu je oči kako sjaje u polutama. “Nikad mi ne bi palo na pamet da sam ja, od svih ljudi, odabran da budem zaštitnik slabih. Ali ti, draga moja... ti...!”

“Ja što?”

“Ti ne bi smjela biti vani sama, ništa drugo.”

Strme krivudave stepenice ispod njih bile su u potpunoj tami. Ned je stavio ruku na ogradu kao da ju je želio rasklimati.

“Pokušavam odlučiti hoću li ti to reći ili ne.” Stisnuo je šaku i progovorio sa začudnom lucidnošću. “Mrzim ulaziti u moralnu stranu

stvari; ne mislim pritom na seksualni moral. Vidiš, jednostavno mi je palo na pamet da ovakva situacija nije nimalo nova. Jednom sam i sam skoro umro od smijeha kad sam čuo da se slična stvar dogodila već prije, u viktorijanskom razdoblju.”

“O čemu to ti zaboga pričaš?”

“Zar se ne sjećaš? Priča je počela prije skoro stotinu godina, kad je lorda Williama Nekoga ubio njegov sobar.”

“Ali jadni Maurice nije imao sobara.”

“Anđele, nemoj me, molim te, shvaćati tako doslovno. Morat ću te prebaciti preko koljena i istući po guzi. Zar nisi čula tu priču?”

“Ne.”

“Ubojstvo je vidio čovjek koji je stajao na prozoru kuće preko puta. Samo što on nije mogao izjaviti što je vidio i otkriti ubojicu jer je bio u sobi udane žene, gdje mu baš nije mjesto. I onda, kad su nevinog čovjeka optužili za ubojstvo, što je trebao učiniti?”

“Naravno, priča je samo mit. Nikad nije bilo sumnje u ubojčin identitet u tom slučaju. Ali se priča proširila jer je ljude zaintrigirala nezgoda tog viktorijanskog para koji je uhvaćen u nedjelju a nije to mogao priznati. Uvijek sam mislio da je ta situacija smiješna, sve do sada.”

Nakon kratke stanke još je dodao:

“Ali nije smiješna. Nije nimalo smiješna.”

“Nede, tko je to učinio? Tko ga je ubio?”

Njezin sugovornik se toliko uživio u taj stari problem da nije niti čuo njezino pitanje. Možda ga nije niti želio čuti.

“Ako se dobro sjećam, netko je napisao dramu o tome.”

“Nede, pobogu!”

“Ne, slušaj me! Ovo je važno!” Vidjela je njegovo bijelo lice u polutami. “U drami su izokrenuli stvar. Jadni preljubnik napisao je pismo policiji u kojem otkriva ubojicu i mislio je da je time sve riješio. Međutim, nije bilo riješeno ništa. Jedini izlaz iz problema bilo bi otvoreno svjedočenje na sudu protiv pravoga ubojice.”

Pri spominjanju zlosutne riječi “sud” Eve ga je ponovo posegne za njegovom rukom. Ali on je razuvjeri. Krenuo je niz stepenice. Onda se okrenuo licem prema njoj.

“Ne brini. Ti nećeš biti umiješana u to. Sredit ću to.”

“Otići ćeš na policiju?”

“Neću nikome ništa reći.”

“Ali meni možeš reći sve. Tko je to učinio?”

Otresao je njenu ruku sa svoje i prekoračio još jednu stepenicu. Hodao je unatrag, lijevom se rukom pridržavajući za ogradu. Njegovo lice, bijelkasti odsjaj zubi, činilo se da se udaljava od nje i gubi u nekoj izmaglici.

Misao koja je prošla Eveinom glavom bila je toliko gadna da je tu mogla dospjeti samo zahvaljujući žvcima koji su joj nakon svega bili na rubu.

“Ne” ispravio ju je Ned, s odvratnom navikom da joj čita misli. “Nemoj se, također, ni zbog toga zabrinjavati. Ne moraš se brinuti ni za koga iz kuće.”

“Kuneš se?”

“Da”, odgovorio je Ned. “Kunem se da je to istina.”

“Zar me pokušavaš mučiti?”

Ned je govorio jako tiho.

“Upravo suprotno, pokušavam ti olakšati situaciju. Vidim da ti je potrebno olakšanje. To očekuješ od svakog muškarca. Ali, od lorda Harryja! – za ženu tvojih godina i navodnog iskustva, imaš naivnije iluzije o slatkoj jednostavnosti svijeta od ikoga koga poznajem! U redu.” Duboko je udahnuo. “Ionako ćeš to saznati prije ili kasnije.”

“Požuri, molim te!”

“Kad smo prvi put pogledali tamo... sjećaš se?”

Koliko se god trudila ne misliti na to, slika joj se uvijek vraćala. Osjećajući Nedov pogled na sebi, u mislima je opet ugledala veliki radni stol uza zid s lijeve strane sobe, i tatu Lawesa s njegovim povećalom i malom kozjom bradicom, kakvog ga je vidjela toliko

puta prije nego što mu je netko razbio glavu. Sad se nad tu sliku nadvila sjena i potpuno je iskrivila.

“Kad smo prvi put pogledali tamo, rekao sam da starac nije sam, da je još netko s njim. Ali nisam bio siguran o kome se radi.”

“Onda?”

“Međutim, kad sam pogledao drugi put, kad su sva svjetla bila upaljena...”

Eve je krenula za njim niz stepenice. Nije namjeravala ispružiti ruke prema njemu i nasilno ga odgurnuti. Za to je bio kriv iznenadni prodoran ton policijske sirene.

Vani na ulici, to je zavijanje paralo uši – kao da je svima htjelo dati do znanja da se dogodilo ubojstvo – i obavještavalo sve policajce koji su se našli u blizini da se dadnu u potragu za provalnikom. Provalnikom koji nije postojao. Buka se jasno čula kroz otvorene prozore. Ono što je Eve osjećala, šokirana tim zvukom, bila je nagla divlja želja da pojuri niz stepenice, da ga otjera iz kuće, i oslobodi se opasnosti koju je donosio njegov boravak ovdje. Stavila je ruke na Nedova ramena i gurnula ga.

Nije bilo vremena ni da vikne. Izgubio je ravnotežu, nogom je promašio iduću stepenicu i zanjihao se. Lijevom se rukom pokušao uhvatiti za ogradu, ali nije mogao. Zateturao je, izustio nešto u bijesu, i skliznuo unatrag. U glavi joj je ostao njegov glup, zablenu pogled samo sekundu prije nego što je pao.

5

Ljudsko tijelo koje se skotrljalo niz šesnaest strmih stepenica i koje je na kraju udarilo glavom o zid na samome dnu, bilo je sposobno da proizvede buku – toliku da prodrma čitavu kuću.

Zapravo, Eve se kasnije gotovo uopće nije sjećala nikakvog zvuka. Možda zato što je bila u šoku ili zato što je očekivala takvu glasnu buku da su je njeni vlastiti živci prigušili. Njoj se to činilo tek kao malen lom, od vremena kad je Ned pao do trena kad se naginjala nad njim, dašćući, u podnožju stepeništa.

Nije mislila ništa loše. Nikad joj ne bi palo na pamet da bi zgodna i dobra žena, otmjenih manira i s većom količinom privlačnosti nego što je potrebna, mogla biti optužena za ikakvo nedjelo. Znala je, naravno, da joj prijete skandal. Ali nikada nije pomnije analizirala zašto su se uvijek događali njoj. Činilo se da je to jednostavno tako.

Eve se ponovo pribrala. Potpuno uvjereni da je ubila Neda Atwooda, nikada kao dotad nije bila bliža tome da ga voli. Hodnik u prizemlju, gdje je počinjalo stepenište, bio je toliko mračan da se spotaknula o njegovo tijelo. Ovo se činilo kao prikladan kraj noćne more, trenutak u kojem jednako tako može otvoriti ulazna vrata i pozvati policiju da sve okonča. Odahnula je od olakšanja kad se navodni leš pomaknuo i progovorio.

“Kakve to gluposti izvodiš? Zašto si me gurnula?”

“Možeš li ustati? Jesi li se povrijedio?”

“Ne, naravno da se nisam povrijedio. Samo sam se malo natukao. Što ti je bilo?”

“Pssst!”

Oslonio se na ruke i koljena prije nego što je uspio stati na noge. Glas mu je zvučao gotovo normalno, iako prilično nesigurno. Eve se nagnula nad njega nastojeći mu pomoći. Dotaknula mu je lice i

pomilovala ga po glavi. Osjetila je da su joj ruke mokre, dodirnula je nešto ljepljivo. Krv!

“Ozlijedio si se!”

“Gluposti! Koja modrica i to je sve. I malo se čudno osjećam. Imam neki čudan osjećaj u ramenima. Koji pad. Slušaj me, zašto si me gurnula?”

“Dragi, lice ti je krvavo! Imaš li šibicu ili upaljač? Upali ga!”

Nastupila je kratka stanka. “Krvvari mi nos. Osjećam to. Smiješno. Uopće se nisam udario u nos, barem mi se čini da je u redu. Imam upaljač. Evo ga.”

Iz upaljača je bljesnuo tanki plamen. Uzela mu ga je iz ruke dok je on nespretno petljao s rupčićem, i primaknula njegovu licu. Izgledalo je da mu nije ništa, samo mu je kosa bila razbarušena i odjeća puna prašine. Iz nosa mu je tekla krv; Eve osjeti odbojnost od pogleda na krv na vlastitoj ruci. Međutim, on s lakoćom zaustavi krvarenje rupčićem. Podignuo je šešir s poda, otresao prašinu i stavio ga na glavu.

Čitavo je ovo vrijeme Nedovo lice izgledalo pomalo zbunjeno. Nekoliko je puta prešao jezikom po usnama i progutao slinu, kao da je želio provjeriti okus koji nije mogao raspoznati. Samo je tresao glavom i slijegao ramenima, kako bi vidio funkcionira li sve kako treba. Lice mu je bilo prilično blijedo, a prazne plave oči neprestano je skupljao kao u stanju potpune koncentriranosti.

“Jesi li siguran da ti je dobro?”

“Sve je u najboljem redu, hvala.” Uzeo joj je upaljač iz ruke i ugasio ga. Bljesak njegove nagle, vruće ćudi koju je tako često, u prošlosti, iskazivao. “Čudno. Jako čudno. A sad, kad si me pokušala ubiti, hoćeš li me zaboga pustiti odavde?”

Da. To je bio stari Ned Atwood. Bio je to duh koji ju je plašio. Nakratko, ondje, umalo je pomislila...

U tišini su se izvukli iz mračne vile kroz stražnji ulaz u kuhinji. Eve je otključala vrata. Odavde je nekoliko kamenih stepenica vodilo u mali vrt okružen velikim kamenim zidom. Stražnja vrata u zidu vodila su u uličicu koja je bila povezana s Boulevard du Casino.

Vrata zaškripe pri otvaranju. Zapuhnuo ih je topli zrak, ispunjen mirisom trave i ruža koje su rasle u vrtu. U daljini, iznad krovova, vidjelo se svjetlo svjetionika, koje se pojavljivalo i nestajalo svakih dvadesetak sekundi. Na trenutak su zastali na stepenicama koje su vodile u vrt. S prednje strane kuće dolazilo je mnoštvo glasova, što je Eve protumačila kao jasan znak da je stigla policija.

Potpuno mu se približila, šaptajući mu uplašeno u uho. “Nede, čekaj. Kanio si mi reći tko je...”

“Laku noć” reče gospodin Atwood pristojno.

Nagnuo se naprijed, i površno i odsutno poljubio je u usta. Opet je osjetila njegovu ljepljivu krv. Mahnuo joj je šeširom, okrenuo se, uspeo se stepenicama pomalo teturajući, ali mirnim je korakom prešao preko vrta do vrata u zidu.

Eve se nije usudila pozvati ga, iako se sav njezin strah i energija nakupila u njoj u obliku prigušenog vriska. Potrčala je uz stepenice. Vrpca na njezinom negližeu opet se razvezala. Ona napravi nekoliko izbezumljenih pokreta koje on niti ne primijeti. Zato i nije čula tihi zvuk stražnjih vrata.

Čim je izišao iz kuće, pomislila je, opasnost će nestati.

Opet je mogla mirno disati, mogla se riješiti straha da će biti otkrivena.

Ali stvari se nisu vratile u normalu. Eve je bila svjesna da još uvijek postoji mogućnost da stvari pođu po zlu. Nije znala otkud joj to. Ali je sigurno imalo veze s Nedom Atwoodom. Od nasmijanog, besposlenog dječaka kojeg je poznavala, Ned se kao magijom pretvorio u pristojnog neznanca, ravnodušnog, neozbiljnog i sablasnog. Bit će dobro ujutro, nema sumnje. Ali ujutro...

Eve je duboko udahnula. Sišla je ponovo stepenicama. Stavila je ruku na kvaku i ukočila se. Vrata su se sama od sebe zatvorila. A ključ je bio unutra i nije ih mogla otvoriti izvana.

Svakome se ponekad dogodi dan kad mu sve ide po krivu – a sasvim iz nepoznata razloga. Većini se žena to događa mnogo češće. Počne blago, na primjer tako što joj se razbiju jaja kad ih pokušava ujutro ispržiti za doručak: daleko je od katastrofe, ali

ženska to duša mrzi. Onda razbije nešto u salonu. Kasnije samo slijede neprilike. Neka glupost koja se mogla dogoditi bilo kada, desi se baš taj dan. Izgleda kao da je sve obuzeo nekakav zao duh i ona tada izgubi živce. "Što sam učinila da sam zaslužila ovo?"

Tako se Eve osjećala kad je posegnula za bravom koja je bila zatvorena iznutra.

A ipak...

Kako su se vrata mogla zatvoriti?

Nije se osjetio ni dašak vjetra. Iako je noć bila hladnija nego što je mislila, ništa se nije micalo ispod blistavih zvijezda i stabala u vrtu.

To sada nije bilo važno. Ako je nekim vražjim horoskopom bilo određeno da joj se sve to dogodi odjednom, nije bilo smisla pitati se kako. Jednostavno se tako dogodilo. Sad mora smisliti kako će ući unutra. Policija može doći u svakom trenutku i naći je ovdje.

Kucanje na vrata?

Da probudi Yvette? Pomisao na Yvetteino hladno lice s njezinim svjetlucavim malim crnim očima i obrvama koje su se spajale u sredini kao krzno, prouzrokovala je u njoj mučninu. Priznala je samoj sebi da se boji Yvette, iako nije shvaćala zašto. Ali kako će ući unutra? Ne kroz prozore: oni u prizemlju svake se večeri čvrsto zatvaraju i zaključavaju iznutra.

Eve je stavila ruke na čelo, ali, postajući još jednom svjesna mokre ljepljivosti krvi, brzo ih odmakne. U odjeći u kojoj se zatekla sigurno je izgledala zanimljivo. Pokušala je pogledati kako izgleda, ali svjetlo je bilo preslabo. Stala je pretraživati svoj negliže i onda je nešto napipala u džepu pidžame. Bio je to ključ od ulaznih vrata koji joj je Ned Atwood ostavio!

U njoj se odvijala borba: ulica je puna policajaca! Ne može ići na glavna vrata! No, s druge strane, oko vile se nalazi kameni zid koji će je zaštititi od pogleda s ulice. Mogla bi se provući sa strane i ako bude dovoljno tiha, ušuljati se kroz glavna vrata da je nitko ne primijeti.

Trebalo joj je još malo vremena da donese odluku. Osjećajući se svakim trenutkom sve izloženijom, napokon se odluči da krene oko

kuće. Držala se zida. Teško dišući, stigne do vrta s prednje strane kuće – i nađe se licem u lice s Tobyjem Lawesom.

On je, naravno, nije mogao vidjeti. Barem malo sreće.

Tražili su je, kao što je i očekivala. Toby je preko pidžame odjenuo dugi ogrtač i cipele. Prešao je ulicu i stavio ruku na kapiju vile Miramar.

Zid koji je gledao na ulicu bio je visok oko tri metra, a u dvorište se ulazilo kroz velika željezna rešetkasta vrata. Visoke ulične lampe u rue des Anges bacale su zeleni odsjaj na grane stabala, praveći tako sjenu nad prednjim vrtom Eveine kuće, i osvjetljavale Tobyjev lik ispred kapije. Rue des Anges teško da je bila puna policajaca. Naprotiv, upravo je jedan nametljiv agent spasio Eve od toga da bude otkrivena. Kad je Toby posegnuo za vratima, začuo se uzbuđeni glas iza njegovih leđa.

“Attendez la, jeune homme!” vikao je taj glas. “Qu’est-ce je vois? Vous partez a l’anglais, hein? Hein, hein, HEIN?”

Začuli su se koraci preko ceste.

Toby se okrenuo, mahnuo rukama i odgovorio na francuskom. Tečno je govorio francuski iako je imao naglašen akcent za koji je Eve često mislila da ga uvježbava kako bi pokazao da ne pravi nikakve ustupke prokletim strancima.

“Samo idem”, odgovorio je, “do kuće Madame Neill. Ovamo!” Dodirnuo je kvaku.

“Ne, monsieur. Nije dozvoljeno napuštati kuću. Vratite se, molim vas. Brzo, brzo, brzo!”

“Ali, kažem vam –”

Toby je napravio pokret rukom koji je izražavao ljutnju. Eve ga je dobro vidjela ispod svjetla ulične lampe: vidjela je kroz rešetke tog dobrodušnog čovjeka s brčićima i smeđom svilenkastom kosom, koja se sad sva nakostriješila od snažnih emocija koje su ga obuzele. Toby je zamahnuo šakom. Nije bilo sumnje da užasno pati. Eve je bila sigurna u to.

“Monsieur inspektore”, rekao je, no mora se imati na umu da na francuskom inspecteur znači otprilike policajac, “sjećate li se moje

majke? Vrlo je uznemirena. I sami ste je vidjeli.”

“Tražila je od mene da nađem madame Neill. Madame Neill je jedina osoba koja joj može pomoći. Samo sam zbog toga tu. Ulazim unutra.” I opet je počeo otvarati vrata.

“Ne idete vi nikamo, monsieur.”

“Otac mi je mrtav...”

“I je li moja pogreška”, čuo se glas zakona, “ako se ubojstvo dogodilo ovdje? Ubojstvo u La Bandelette! To je previše! Ne usuđujem se ni pomisliti što će monsieur Goron reći na to. Samoubojstva u Casinu – to je prilično gadno. Ali ovo!” Onda je očajno povikao. “Oh, Bože moj, još jedan od njih!”

Ovakvu reakciju proizvela je činjenica da su se u ulici začuli još nečiji koraci. Janice Lawes u pidžami živahnih boja pridružila se paru kod kapije. Njezina lepršava crvena kosa svezana u dugi rep bila je u kontrastu s njezinom pidžamom i mrtvački blijedim licem. Janice je sa svoje dvadeset i tri godine bila niska i bucmasta, u dobroj kondiciji, jedra i puna samopouzdanja, sa stasom, i ponekad ozbiljnim držanjem, koji je više odgovarao osamnaestom stoljeću. U ovom je trenutku bila uznemirena i skoro je vrištala.

“Što se dogodilo?” viknula je Tobyju. “Gdje je Eve? Zašto tu stojiš?”

“Zato što ovaj glupan kaže...”

“Dopuštaš da te to zaustavi? Ja ne bih.”

Policajac je očito razumio engleski. Kad je Janice pogledala kroz rešetke na kapiji – ravno u Eveine oči, a nije je mogla vidjeti – od još jednog prodornog zvuka policijske sirene naježila joj se koža.

“To su moji prijatelji” rekao je policajac. “Samo malo, monsieur! Samo malo, mademoiselle! Hoćete li se smiriti i poći sa mnom ili će vas ispratiti policija?”

Eve ga je sad mogla vidjeti. Uhvatio je Tobyja za ruku. Ispod svog ogrtača izvukao je kratku bijelu gumenu palicu i stao je vrtjeti u ruci.

“Monsieur!” glas mu je postao odlučniji. “Žao mi je! Ovo mi nije ni najmanje ugodno. Znam da je i vama teško vidjeti svoga oca u takvom stanju.”

Toby je rukama prekrpio oči. Janice se iznenada okrenula i potrčala natrag prema njihovoj kući.

“Ali ja moram raditi ono što mi je naređeno! Idemo sad!” Agentov glas bio je uvjerljiv i bez imalo razumijevanja za stradalnu obitelj. “Nije tako strašno, zar ne? Za otprilike petnaest minuta dolazi šef! Za četvrt sata! Onda ćete je moći vidjeti, u to ni najmanje ne sumnjam. Hein? U međuvremenu, molim vas...”

“U redu”, rekao je Toby utučeno.

Policajac mu je pustio ruku. Toby je bacio još jedan pogled na vilu Miramar prije nego što se udaljio u svojoj dugoj kišnoj kabanici. Neočekivano je počeo govoriti. Izgubio je svu kontrolu. Bio je tako uzbuđen da je zvučao prilično melodramatično.

“Najbolja, najmilija osoba koju sam upoznao!” rekao je.

“Eh?”

“Madame Neill”, pojasnio je Toby i pokazao prstom u smjeru njezine kuće.

“Ah!” rekao je predstavnik zakona okrenuvši se i pogledavši kuću tog uzora vrline.

“Nitko nije kao ona”, rekao je Toby. “Nitko se s njom ne može usporediti. Tako je inteligentna, čista, slatka...” Zašutio je i s toliko se napora kontrolirao da je Eve skoro mogla fizički osjetiti bol koja mu je izjedala dušu. “Ako ne smijem ići tamo”, dodao je na francuskom, pogledavši svojim crvenim očima prema kapiji, “imate li išta protiv toga da joj telefoniram?”

“U naredbama koje sam dobio, monsieur”, odgovori ovaj nakon nekoliko časaka, “ne spominje se telefon. Da. Možete telefonirati. Polako samo, nema potrebe za žurbu!”

Opet telefoni.

Eve se nadala da policajac neće ostati ovdje i promatrati kroz kapiju. Mora doći do telefona prije Tobyja Lawesa i javiti mu se kad je nazove. Nikad prije nije shvaćala koliko ju je Toby idealizirao. Da, priznaje da je bio prilično patetičan, ali ju je nešto u srcu ipak zapeklo na neki nov, prilično neobičan način. Dok joj je jedna strana mozga izgarala od nestrpljenja, ona suštinska ženstvena – onaj dio

koji gotovo likuje nad samopožrtvovanjem – opet se kleo da će učiniti sve samo da Toby ne dozna o ovome što se večeras dogodilo.

Policajac je otvorio kapiju i provukao glavu unutra. Eve je prestala disati na nekoliko sekundi. Policajac je očito bio zadovoljan pa je ubrzo čula njegove korake kako se udaljavaju niz ulicu. Vrata na kući preko puta s treskom su se zatvorila. Eve je pognula glavu i pojurila prema vlastitim ulaznim vratima.

Činilo joj se kao da joj negliže leti; da se vrpca na njemu opet razvezala. Nije na to uopće obraćala pažnju. Do ulaznih ju je vrata dijelilo samo još nekoliko koraka. Ta kratka udaljenost izgledala joj je beskrajno duga i opasna. Osjećala se kao plaha životinja koju progoni krvoločna šumska zvijer. Svaki čas ju je mogla ščepati. Dok je stavljala ključ u bravu, prošli su sati, mislila je. Ruke su joj se tresle. Jedva je pogodila ključanicu.

Napokon je ušla u kuću i našla se u toplom i ugodnom mraku svog doma. Škljocaj brave iza leđa odvojio ju je od pakla koji ju je vani čekao. Uspjela je i bila je sretna što je nitko nije vidio. Srce joj je lupalo nevjerojatnom brzinom; opet je osjećala krv na svojim rukama. Sve se odvijalo kao u usporenom filmu. Dok je čučala u mraku, pokušavajući se smiriti i doći do daha kako bi mogla normalno razgovarati s Tobyjem, telefon na katu počeo je glasno zvoniti.

Više se nije trebala bojati. Govorila je sebi da će sve biti u najboljem redu. Naravno da će sve proći dobro. Sve mora proći dobro. Stegnula je vrpca na negližeu i krenula uz stepenice da bi se javila na telefon.

6

Samo tjedan dana kasnije – u ponedjeljak poslijepodne prvoga rujna – monsieur Aristide Goron sjedio je na terasi hotela Donjon sa svojim prijateljem doktorom Dermotom Kinrossom.

“Uredili smo”, govorio je miješajući svoju kavu, “da uhitimo madame Eve Neill zbog ubojstva Sir Mauricea Lawesa.”

“Imate nepobitne dokaze da je to ona učinila?”

“Nažalost, da.”

Dermont Kinross se naježi, “Hoće li je...?”

Monsieur Goron je malo razmislio. “Ne” zaključio je držeći jedno oko napola zatvoreno kao da nešto važe, “mislim da to nije vjerojatno. Ona je ipak dama, prava dama.”

“Pa?”

“Petnaest godina na otoku: to je najvjerojatnije. Možda deset, ili čak samo pet nađe li dobrog odvjetnika koji će znati iskoristiti njezin šarm pred porotom. Naravno, ni pet godina na otoku nije mačji kašalj.”

“Apsolutno se slažem. A kako madame Neill podnosi sve to?”

Monsieru Goron se uzvrpolji.

“Dragi doktore”, rekao je vadeći žličicu iz šalice za kavu i spuštajući je na tanjurić, “to je najgore od svega! Ta šarmanтна dama misli da će sve proći dobro. Uopće nema pojma da je osumnjičena! Bit će mi vrlo teško priopćiti joj da je...”

Ako je upravitelj policije bio zabrinut, za to je imao razlog. Zločin, rijetka pojava u La Bandeletteu, jako ga je uznemirio. Monsieur Goron bio je otmjen čovjek, ugodan i ljubazan, uvijek je nosio bijelu ružu u zapučku. Kao policijskog upravitelja rijetko su ga dopadale dužnosti običnog policajca: zapravo je nastupao kao svojevrсни meštar ceremonije u La Bandeletteu. Ali bio je također i lukav čovjek.

Pred njim se prostiralo njegovo područje, bijela Avenue de la Forêt kojom su zujali automobili i otvorene kočije u rano predvečerje. Iznad nje nalazila se blistava fasada hotela Donjon čiju je terasu od sunca štitila velika narančasto-crna nadstrešnica. Tek je nekoliko ljudi sjedilo za stolovima. Izbočene oči monsieura Gorona pomno su promatrale svog sugovornika.

“Ipak je jedna, ta madame Neill!” dodao je. “Nešto je plaši. Čim pogleda obitelj Lawesovih, ona postaje druga osoba. Je li joj to proradila savjest, pitam se? Ili što? Kao što sam rekao, dokazi sigurno dokazuju da...”

“Ipak”, rekao je Dermot Kinross na prilično dobrom francuskom, “osjećam da niste zadovoljni.”

Oči monsieura Gorona su se stisnule.

“Dobro ste primijetili”, rekao je. “Nisam, iskreno rečeno. Uopće nisam zadovoljan. Zato bih vas zamolio za jednu uslugu.”

Dermot se opet nasmiješio.

Teško je reći po čemu je doktor Kinross bio toliko poseban, zašto biste ga izdvojili iz gomile i smatrali posebno zanimljivom osobom. Možda se radilo o smirenom izrazu njegova lica koji je odavao njegov osjećaj za toleranciju i davao vam do znanja da će imati razumijevanja za vas.

Bilo je to ljubazno, preplanulo i zamišljeno lice s tamnim očima, na kojem su se vidjeli tragovi silnih knjiga koje je pročitao. Još nije imao niti jednu sijedu vlas u gustoj crnoj kosi. Uopće se nije primjećivalo – osim kad pogledate jako pažljivo – da je na lijevoj strani lica imao tragove plastične operacije kako bi uklonio posljedice eksplozije granate u Arrasu. Lice mu je odavalo smisao za humor, mudrost bez uobraženosti, međutim snagu je iskazivao tek kad bi bilo osobito potrebno.

Pušio je cigaretu a na stolicu pokraj njegove ruke nalazila se čaša s viskijem i sodom. Iako je djelovao opušteno, kao da je na odmoru, on uopće nije znao značenje riječi odmor.

“Nastavite”, rekao je.

Policijski upravitelj stišao je glas.

“Znam, sigurno biste zaključili da su bili savršen par. Mislim na madame Eve Neill i monsieur... zovu ga Tobee, ali mu je ime Horatio... Lawes. Idealan par, a tu je dakako i novac. Ljubav koja je predodređena.”

“Takvo što ne postoji”, primijetio je Dermot Kinross, “ljubav koja je predodređena. Priroda je stvari takva da ako osoba A nikad ne sretnu osobu B, bit će jednako sretna i s osobom C.”

Monsieur Goron ga pogleda sumnjičavo.

“Zaista vjerujete u to, doktore?”

“To je znanstveno dokazana činjenica.”

“Onda pretpostavljam”, rekao je monsieur Goron, ostajući i dalje skeptičan na svoj pristojan način, “da niste upoznali madame Neill?”

“Nisam”, nasmiješio se Dermot. “Ali mislim da nakon što upoznam spomenutu damu nikako neću promijeniti znanstvene činjenice.”

“Ah, dobro!” uzdahnuo je monsieur Goron i opet se vratio na temu vezanu uz posao. “Prije samo tjedan dana u vili Bonheur u rue des Anges živio je Sir Maurice Lawes sa svojom suprugom, kćeri Janice, sinom Horatiom i šogorom Benjaminom Phillipsom, uz dodatak dvaju sluga.

U osam sati su madame Neill i članovi obitelji Lawes, izuzev Sir Mauricea, krenuli u kazalište. Sir Maurice nije želio ići. Bio je čudno raspoložen – na to svakako obratite pažnju – sve otkako se vratio iz svoje uobičajene popodnevnog šetnje. Ali raspoloženje mu se kasnije promijenilo. U osam i pol nazvao ga je njegov prijatelj monsieur Veille, trgovac umjetninama iz rue de la Harpe. Monsieur Veille mu je javio da je nabavio jedan vrijedan predmet koji bi Sir Maurice svakako volio imati u svojoj kolekciji. Monsieur Veille je predložio da mu ga donese u vilu Bonheur kako bi ga Sir Maurice odmah mogao pogledati. Tako je i učinio.”

Monsieur Goron je zašutio. Doktor Dermot Kinross otpuhnuo je dim, gledajući kako se oblačići kovitlaju u zraku.

“O čemu se zapravo radilo?”

“O burmutici”, odgovorio je Goron. “Burmutica koja je navodno pripadala samome caru Napoleonu.”

Prefekt se začudio.

“Kad mi je monsieur Veille kasnije rekao cijenu tog predmeta” nastavio je, “nisam mogao vjerovati. Pravo bogatstvo! Što su sve ljudi spremni kupiti! Naravno, radi se o predmetu od povijesnog značaja...” Nakratko je ušutio. “A propos! Pretpostavljam da je car Napoleon zaista šmrkao burmut?”

Dermot se nasmijao.

“Prijatelju moj” rekao je, “jeste li ikad vidjeli kazališnu predstavu o Napoleonu koja se izvodi na engleskim pozornicama? Nijednom glumcu ne bi palo na pamet pet minuta biti na pozornici bez burmutice u ruci. Čak i u vlastitim memoarima spominje kako je neprestano prosipao burmut po sebi.”

Goron se namrštio.

“Izgleda da nema razloga sumnjati” rekao je, “u autentičnost tog predmeta. Ali o kojoj se vrijednosti radi!” Popio je gutljaj kave i zakoluto o očima. “Napravljena je – pazite! – od prozirnog ahata, pozlaćena je i optočena malim dijamantima. Zanimljivog je oblika, kao što ćete vidjeti. Ima ugraviran potpis, koji garantira da nije krivotvorina.

Sir Maurice je bio oduševljen. Izgleda da je jako volio Napoleonove stvari. Odlučio je kupiti tu burmuticu. Zamolio je da ostane kod njega do idućeg jutra, a da će onda poslati ček. S obzirom na okolnosti, burmutica još nije plaćena i monsieur Veille je prilično uznemiren. Razumljivo.

Iste je noći madame Neill, kao što sam već rekao, otišla u kazalište s ostalim članovima obitelji Lawes. Gledali su englesku dramu Profesija gospođe Warren. Vratili su se kući oko jedanaest sati. Mladi Horatio Lawes otpratio ju je do vrata, gdje su se rastali. Kasnije mu je postavljeno pitanje: ‘Monsieur, jeste li je poljubili prije spavanja?’, zbog čega se mladić zbunio i sramežljivo odgovorio: ‘Monsieur, to se vas ne tiče.’ To je policijskom službeniku bilo prilično

sumnjivo jer je možda upućivalo na svađu. Međutim, izgleda da se ne radi o tome.”

Monsieur Goron je opet zašutio.

“Lawesovi su se vratili u svoju vilu. Tu ih je dočekaao Sir Maurice, trčeći niza stepenice i pokazujući im svoj dragulj u maloj zelenkasto-zlatnoj kutiji. Svi osim gospođice Janice, koja je ustvrdila da je lijep, pokazali su nedostatak entuzijazma. Lady Lawes je Izjavila da je to samo nepotrebno rasipanje novca. Sir Maurice Lawes uvrijeđeno i gundajući odlazi u svoju radnu sobu gdje će biti na miru. Ostali odlaze u krevet.

Međutim, dvoje od njih, izgleda, ne mogu zaspati.”

Goron se nagnuo preko stola i kucnuo prstima po njemu. Toliko se zanio u svom izlaganju da mu se kava sasvim ohladila.

“Monsieur Horatio, taj Tobee, priznaje da mora ustati u jedan sat ujutro i telefonirati madame Neill. ‘Ah!’ kaže policijski istražitelj; ‘sigurno zbog ljubavi, zar ne?’ Na to monsieur Horatio mijenja boju i poriče da je u ikoga zaljubljen. Naravno. Ali vjerojatno nešto postoji. Nešto u zraku. Slažete se?”

“Ne mora značiti” reče Dermot.

Goron ga upitno pogleda.

“Vi se ne slažete?”

“Nema veze, samo nastavite.”

“Alors! On silazi stepenicama do telefona, vraća se i odlazi u krevet. Kuća je mračna. Ne čuje se ništa. Vidi svjetlo ispod vrata očeve radne sobe, ali mu ne želi smetati.

Međutim, i lady Lawes je nemirna. Nije ju zapravo uznemirila kupovina burmutice. Ali je malko zabrinuta. Ne može spavati. U jedan sat i petnaest minuta – to zapamtite – ona ustaje. Odlazi u radnu sobu svoga muža. Vjerojatno ga namjerava moliti da dođe u krevet; ali zapravo, sama je priznala, htjela mu je održati propovijed o ljudima koji su skloni kupovini takvih skupocjenih stvarčica.”

Glas monsieur Gorona se povisio i poprimio svečani ton kakav imaju glumci u kazalištu.

“Napokon, kraj!” rekao je, iznenada zapucketavši prstima. “Nalazi ga mrtvog kako sjedi za svojim stolom.

Dobio je devet udaraca po glavi žaračem koji se nalazio u sobi pored kamina. Sjedio je leđima okrenut prema sobi i zapisivao bilješke o burmutici koju je dobio. Ali to nije sve! Jednim je udarcem, slučajno ili namjerno, napadač razbio skupocjenu burmuticu u komadiće.”

Dermot je zazviždao.

“Nije mu bilo dovoljno”, rekao je Goron, “oduzeti starcu život. Morao je uništiti i njegovo blago. Ili se to možda (ponavljam) dogodilo slučajno.”

Dermot je postajao sve nemirniji.

“Teško da je udario čovjeka po glavi” odgovorio je, “i pogodio burmuticu na stolu ispred njega. Osim, naravno...”

“Što ste htjeli reći, dragi doktore?”

“Ništa. Nastavite, molim vas.”

Monsieur Goron se napola podignuo na vrhove prstiju i ruku prionio na uho, kao da želi što bolje pohvatati riječi mudrosti. Njegov prilično prodorni pogled bio je usmjeren na Dermota.

“Ovaj je zločin”, nastavio je, “jako okrutan. Bezosjećajan. Na prvi pogled izgleda kao da je djelo luđaka...”

“Glupost”, reče Dermot nervozno. “Naprotiv, potpuno je karakterističan.”

“Karakterističan?”

“Da, za ovaj tip. Oprostite što sam vas prekinuo. Nastavite.”

“Ništa nije ukradeno”, reče Goron. “Nema ni znakova provale. Zločin je počinio netko tko poznaje kuću, netko tko zna da se pokraj kamina nalazi žarač i da je starac nagluh tako da će mu se moći prišuljati s leđa. Obitelj Lawes je živjela sretno. Zapanjeni su i užasnuti ovime.”

“I onda?”

“Odlaze tražiti madame Neill. Nju svi veoma vole. Čim je otkriven zločin, rekli su mi da su monsieur Horatio i gospođica Janice odmah

pohitali k njoj. Zaustavio ih je dežurni policajac, koji im je rekao da ne smiju izlaziti iz kuće dok ne dođe policijski komesar. Čak sam čuo da je gospođica Janice još jednom šmugnula iz kuće. Ali očito nije vidjela madame Neill.

Komesar dolazi. Dobro! Ispituje ih. Dobro! Pitaju ga mogu li ići vidjeti madame Neill. Komesar šalje čovjeka da ode do nje i pozove je. Čovjek odlazi učiniti što mu je naređeno, to je onaj isti policajac koji je nešto ranije razgovarao s njima. Srećom, sa sobom nosi svjetiljku. Kuće su jedna preko puta druge, kao što ste možda čuli ili pročitali...?”

“Da” potvrdio je Dermot.

“Taj policajac”, govorio je Goron držeći oba debela lakta na stolu, “otvara kapiju i ulazi u dvorište. Tamo, na stazi ispred ulaznih vrata u kuću madame Neill, on nalazi...”

“Da?” požurivao ga je njegov sugovornik jer je Goron na trenutak zastao.

“Ružičastu satensku vrpcu kakvu žene nose oko ogrtača i negližea. Bila je malko uprljana krvlju.”

“Tako, znači.”

Opet je nastupila tišina.

“Ali ovaj policajac, on je lukav. Sprema satensku vrpcu u džep i ništa ne govori. Zvoni na vrata. Otvaraju mu dvije preplašene žene. Njihova imena su” – sad je monsieur Goron uzeo u ruku mali notes i počeo listati po njemu, – “Yvette Latour, gospođina kućna pomoćnica. I Célestine Bouchére, kuharica.

Žene mu šapuću iz mraka. Drže prste na usnama. Uvode ga u prostoriju u prizemlju i objašnjavaju mu što su vidjele.

Yvette Latour kaže da ju je probudila buka. Izlazi iz sobe i vidi madame Neill kako se šulja u kuću. Uznemirena (iako je riječ o ženi sigurnoj u sebe), Yvette budi kuharicu Célestine Bouchére. Silaze dolje i proviruju u sobu madame Neill. Iza, u kupaonici okruženoj ogledalima, vide madame Neill kako sva zadihana pere krv sa svojih ruku i lica i pokušava spužvicom ukloniti mrlju od krvi s negližea od bijele čipke s kojeg je nestala vrpca za vezanje.”

Monsieur Goron je brzo pogledao preko ramena.

Povećao se broj šetača na terasi hotela Donjon. Sunce, koje se pojavilo iza borove šume na drugoj strani Avenue de la Forêt, sad im je išlo u oči.

Dermot Kinross dočara taj prizor u glavi: tajnovitost, znatiželjne sluge, uznemireno lice koje se višestruko odražava u ogledalima. Samo je rekao:

“A onda?”

“Pa eto! Naš je policajac naredio dvjema služavkama, Yvette i Célestine, da nikome ništa ne govore. Penje se stepenicama i hrabro kuca na vrata spavaće sobe madame Neill.”

“Bila je u krevetu?”

“Ne, ni približno”, odgovorio mu je Goron zadivljeno, “odijevala je odjeću za van. Objasnila mu je da ju je probudio poziv monsieur Horatija Lawesa – još jedan poziv, primjećujete, samo koju minutu prije toga – da ju obavijesti o tragediji. Kaže da prije toga nije ništa čula. Niti policijsku sirenu ni vikanje na ulici. Ništa!

Ali, dragi doktore! Bože moj, koja gluma! Kako je šokirana smrću Sir Mauricea Lawesa, kako je plakala! Kako je otvorila usta! Kako je preplašeno gledala! Nevini cvijetak, eh? A bijeli negliže visi u ormaru; a u kupaonici do sobe još su uvijek zaparena ogledala od njezinih nastojanja da opere sa sebe starčevu krv.”

Dermot se promeškolji na svom mjestu.

“A policajac? Što je učinio?”

“Pravio se da ništa ne primjećuje i zadržao neutralan izraz lica. Zamolio ju je da ode tješiti svoje prijatelje. Međutim, sam je zaostajao za njom.”

“Zato da bi...?”

“U pravu ste. Zato da bi kriomice uzeo njezin negliže.”

“Pa?”

“Služavki Yvette je naređeno da kasnije, kad je madame Neill upita o negližeu, kaže da ga je odnijela u kemijsku čistionicu. Još je nekoliko stvari odnijela na čišćenje kako bi bilo uvjerljivije. Je li

madame bila zabrinuta? Ne! Mrlje od krvi su bile oprane. Naravno, činjenica da se takve mrlje uvijek mogu otkriti pri kemijskom ispitivanju, nije joj uopće pala na pamet. Međutim, mrlje od krvi, dragi doktore, nisu ono što je najzanimljivije na tom negližeu.”

“Ne?”

“Ne”, reče monsieur Goron i kucne prstima po stolu. “Yvette Latour je pred mojim čovjekom pretražila taj negliže. Ona je na čipki negližeća pronašla komadić ahata.”

Ovaj put prefektova stanka nije bila teatralna. Bilo je to duboko i žalosno popraćanje zaključka.

“Tjedan dana pažljive rekonstrukcije omogućio nam je da dokažemo da je komadić pronađenog ahata otpao s razbijene burmutice. To je komadić koji je odletio kad je madame Eve Neill uzela žarač i usmrtila starca. Vražja stvar. Ali je to dokaz. To će, prema mome mišljenju, značiti kraj javne karijere madame Neill.”

Opet tišina. Dermot je pročistio grlo.

“Kako je to objasnila madame Neill?” pitao je.

Monsieur Goron izgledao je iznenađeno.

“Oprostite, molim vas”, ispravio se Dermot. “Zaboravio sam. Ona još ništa ne zna, zar ne?”

“U ovoj državi, doktore” – ponosno je govorio Goron – “smatramo da nije pametno otvarati karte dok igra nije gotova. Zatražit ćemo njezino objašnjenje. Ali tek nakon uhićenja, kad bude razgovarala s istražiteljem.”

Vrlo su neugodna, prisjeti se Dermot, ta suočavanja, iako zakonom nisu bili čvrsto određeni, primjenjivani su različiti oblici “mentalnog” pritiska. Morat će biti jako sigurna u sebe i jako snažna da bi se mogla suočiti s njihovim pitanjima, a istovremeno ne reći ništa zbog čega bi kasnije mogla požaliti.

“Jeste li sigurni”, zapitao je, “da nije procurila nijedna riječ o dokazima koje imate protiv madame Neill?”

“Naravno da sam siguran, monsieur.”

“Čestitam. Što je sa služavkama, Yvette Latour i Célestine Bouchère? Jesu li one propjevale?”

“Ne: to je riješeno. Célestine je zbog navodnog šoka zatražila odmor i otišla na neko vrijeme. Druga služavka je mnogo snažnija. Zna držati jezik za zubima.” Monsieur Goron se činio zamišljen. “I mislim da joj madame Neill nije jako simpatična.”

“Da?”

“Ali sam u jedno siguran. Lawesovi su fantastična obitelj! Morate im se diviti. Izvan sebe su od svega, ali su ipak odgovarali na sva pitanja. A madame Neill naprosto obožavaju...”

“A zašto i ne bi? Sumnjaju li da je ona ubojica?”

“Zaboga, ne!”

“Kako onda objašnjavaju ubojstvo?”

Monsieur Goron je odmahnuo rukom. “Kako objašnjavaju? Misle da je riječ o provalniku ili nekom luđaku!”

“Ali ništa nije ukradeno?”

“Ništa”, ponovio je Goron, “nije ukradeno. Ali još je nešto osim ahatne burmutice pomaknuto sa svog mjesta. U staklenoj kutiji lijevo od vrata starčeve radne sobe bilo je još nešto vrijedno. Riječ je o skupocjenoj dijamantnoj ogrlici, koja je također imala svoju povijesnu vrijednost.”

“Da?”

“Ogrlica je, s nekoliko kapi krvi na njoj, nađena kasnije na podu. Luđak!”

Doktor Dermot Kinross, možda najveći stručnjak za kriminalističku psihologiju u Engleskoj, pogledao je znatiželjno svog sugovornika.

“Prikladan termin”, rekao je.

“Prikladan termin, dragi doktore? Što?”

“Luđak.’ Kako je jedan luđak uopće mogao ući u kuću?”

“To, nažalost” reče Goron, “još nikome u obitelji nije palo na pamet.”

“Kad smo već kod toga, kako je madame Neill mogla ući?”

Goron je uzdahnuo.

“Bojim se”, reče, “da je to glavni dokaz. Četiri vile u rue des Anges izgradila je ista kompanija. Ključ od jedne otvara vrata ostalih.”

Nakon ovoga se monsieur Goron nagnuo preko stola.

“U džepu gornjeg dijela pidžame madame Neill”, nastavio je, “neustrašiva Yvette Latour pronašla je ključ od ulaznih vrata vlastite vile. Razmislite! Nosila je ključ svoje vlastite vile u pidžami? Zašto? Pada li vam na pamet I jedno drugo objašnjenje zašto bi netko taj ključ nosio sa sobom u krevet? Ne. Samo je jedno objašnjenje. Madame Neill je taj ključ bio potreban da bi ušla u kuću preko puta. To je ključni dokaz da je bila u vili Bonheur one noći kad se dogodilo ubojstvo.”

Gotova je. U to nema sumnje.

“Ipak... koji bi bio njezin motiv?” inzistirao je Dermot.

A Goron mu je i to rekao.

Sunce je zalazilo za stabla s druge strane avenije. Na nebu se zadržalo samo zažareno rumenilo, a zrak je i dalje bio ugodan i topao. Francusko sunce može biti zaslijepljujuće poput reflektora; kad im je prestalo udarati u oči, trepnuli su kako bi se priviknuli. Na čelu monsieura Gorona blistale su male kapljice znoja. Dermot je ustao kako bi bacio opušak cigarete preko ograde do koje su sjedili. Ali ga nije bacio. Ruka mu je ostala u zraku.

Terasa je bila oko pola metra iznad dvorišta po kojem su također bili poslagani stolovi. Za stolom do ograde, u visini njihovih nogu, sjedila je djevojka u tamnoj haljini i sa šeširom na glavi. Glavu je držala uspravno. Dermot ju je gledao ravno u oči.

Bila je to lijepa djevojka od dvadeset dvije-tri godine, primijetio je. Imala je svijetlocrvenu kosu. Nije znao otkad je tamo sjedila, skrivena suncem. Pred njom je stajao posve neditnuti koktel. Iza nje su zujali automobili kroz Avenue de la Forêt, a čuli su se i zvukovi otvorenih kočija koje su klepetale i zveckale kao da se ništa nije dogodilo.

Iznenada je djevojka skočila na noge. Rukom je zapela za stolić s narančastim stolnjakom i udarila u čašu s koktelom tako da se zaljuljala i čitav se njen sadržaj prolio po stolu. Djevojka je dograbila svoju torbicu i par crnih rukavica. Na stol je bacila kovanicu od pet franaka, a onda se okrenula i potrčala niz ulicu. Dermot je gledao za njom, zadržavajući u pamćenju izraz njezinih očiju.

Monsieur Goron tiho reče.

“Prokleti bili svi razgovori na javnim mjestima!” uzviknuo je. “To je bila gospođica Janice Lawes.”

7

“Gluposti, draga moja Janice”, rekla je Helena. “Samo hysteriziraš.”

Blago šokirani izraz lica ujaka Bena, koji se sagnuo kako bi pomilovao po ušima psa koji se nalazio ispod čajnog stolića, bio je sav njegov komentar.

“Ne hysteriziram”, odgovorila je Janice dubokim, hitrim glasom čime je pokazala da nije daleko od hysterije. Skinula je rukavice. “I ne sanjam i ne pogađam i ne umišljam stvari. Kažem vam”, povisila je glas i pogledala Eve, “da dolaze uhapsiti Eve!”

Helena je trepnula očima.

“Ali zašto?”

“Majko draga, zato što misle da je ona to učinila!”

“Kakve gluposti tebi padaju na pamet”, uzdahnula je Helena. Ali nakon ovoga ipak su svi ostali zapanjeni i nisu mogli reći ni riječi.

Nemoguće da se to događa, mislila je Eve u sebi. Nevjerojatno. To je jedina mogućnost koja joj uopće nije padala na pamet.

Eve je mehanički odložila svoju šalicu sa čajem.

Salon u vili Bonheur bio je dug i prostran, s poliranim drvenim podom. Prozori s prednje strane gledali su na rue des Anges. Kroz prozore na drugome zidu prodirao je svjež mirisni zrak iz velikog vrta. Tu je bio čajni stolić i čupavi zlatno-smeđi prepeličar koji je dizao svoje velike oči prema ujaku Benu. Tu je bio i sam ujak Ben, čovjek srednje visine s kratkom prosijedom kosom i podrugljivim osmijehom na usnama. Bila je tu i Helena, ozbiljna i preplašena. Njezina srebrna kosa svezana u punđu bila je u kontrastu s njezinim ružičastim licem kojim se sad širio slabi osmijeh.

A tu je bila i Janice, koja je govorila...

Janice je davala sve od sebe kako bi joj povjerovali. Gledala je ravno u Eve.

“Slušaj, Eve”, rekla je blago i navlažila svoje usne. Janice je imala prilično velika usta, ali to nije umanjivalo ljepotu njezina lica. “Znamo da ti to nisi učinila, naravno.”

Govorila je to kao da se očajnički ispričava. I više nije mogla gledati Eve.

“Ali zašto bi oni...” počela je Helena.

“Osumnjičili...” nastavio je ujak Ben.

“Bez obzira na sve”, govorila je dalje Janice gledajući prema ogledalu iznad kamina, “ti nisi bila vani te noći, zar ne? Nisi se vratila... krvava? A ključ od kuće koji si imala u džepu? I komadić... dragi kamen s burmutice koji su našli? To nije istina, zar ne?”

Svi u salonu bili su kao paralizirani. Veliki prepeličar režao je tražeći hranu. Helena Lawes je posegnula za kutijicom s naočalama; uzela je svoje male naočale, stavila ih na nos i pogledala kroz njih. Usta su joj bila poluotvorena.

“Pobogu, Janice!” rekla je oštro.

“Ovo što vam govorim” ponavljala je Janice, “čula sam od samog policijskog upravitelja. Jesam, zaista!” uporno ih je uvjerala.

Ujak Ben strese mrvicu sa svojih hlača. On je odsutno i s posebnom pažnjom milovao psa po ušima. Posegnuo je u džep za svojom lulom. Njegovo zabrinuto čelo i nježne ledeno-plave oči otkrivali su čuđenje koje je uzaludno nastojao prikriti.

“Bila sam u hotelu Donjon”, objasnila je Janice. “Otišla sam na koktel.”

“Janice, draga”, automatski ju je prekinula Helena. “Voljela bih da ne ideš u te...”

“Čula sam razgovor između Gorona i jednog doktora, stručnjaka za kriminalističku psihologiju. On je Englez. Doktor, mislim, ne Goron; vidjela sam mu sliku negdje. Goron je rekao da je Eve došla te noći kući krvava s komadićem otkinutim od burmutice koji joj se zalijepio za negliže.”

Janice je i dalje izbjegavala pogledati ih u oči. Prvotni šok kao da je jenjavao. Ustupio je, sada, mjesto užasu.

“Kaže da imaju dva svjedoka, Yvette i Célestine, koje su je vidjeli. Policija je uzela njezin negliže; na njemu ima krvi...”

Eve Neill je sjedila na svojoj stolici. Gledala je Janice, ali kao da je nije vidjela. Eve je željela prasnuti u smijeh i dugo se smijati, samo zato da ne bi čula tu zlu buku u glavi.

Optužiti nju za ubojstvo! Situacija bi bila smiješna, no došla je kao udarac u srce. Bilo je smiješno na neki način. Ali onaj nevjerojatni dio o “komadiću burmutice” koji se zalijepio za nju – jedini dio koji u cijelom apsurd uopće nije mogla razumjeti – nije bio ni najmanje smiješan. Sigurno se radilo o nesporazumu ili ju je pratila zloba nastojeći je stjerati u kut i ubiti. Naravno, govorila je samoj sebi, nema se zašto bojati policije. Sve se to u vezi ubojstva tate Lawesa lako moglo opovrgnuti. Uvijek je mogla objasniti što se dogodilo s Nedom Atwoodom, a on bi posvjedočio u njezinu korist.

Mogla je dokazati da nikoga nije ubila. Ali objasniti što je kod nje radio Ned...

“Ovo je najsmješnija stvar koju sam ikad čula!” povikala je. “Molim vas, barem me pustite da dođem do daha!”

“To nije istina, zar ne?” navaljivala je Janice.

Eve je bila ozbiljna.

“Ne, naravno da nije!” reče. “To jest...”

Odjednom je osjetila očaj. Glas joj je počeo drhtati.

“Ne, naravno da nije”, rekao je odlučno ujak Ben. Zatim se nakašljao.

“Ne, naravno da nije!” ponovila je Helena.

“Zašto si onda”, zapitala je Janice, “rekla ‘to jest’?”

“Ja... Ja ne razumijem.”

“Počela si dobro”, reče Janice. “A onda si se ugrizla za usnu i čudno nas pogledala pa dodala ‘to jest’ kao da tu ima još nešto.”

(Oh, Bože, što ću sad reći?)

“Ništa od toga nije istina?” upitala je Janice odlučno. “Ne može jedan dio biti istinit a drugi ne, zar ne?”

“Svakako ima nešto”, primijetio je ujak Ben nakon što se još jednom nakašljao, “u tome što ova djevojka kaže.”

Tri para očiju, prijateljskih očiju, očiju koje nisu ni najmanje sumnjale u nju, netremice su gledala Eve. Na trenutak joj je bilo teško disati.

Polako ali sigurno sve je postalo jasno. Sve su to bile laži i nesporazumi. Ili još gore, poput onog “komadića burmutice” koji joj se vrtio po glavi i kojega nije mogla odbaciti. Ali neke od ovih stvari bile su nepobitne činjenice. Policija ih je mogla dokazati. Nije uopće bilo smisla poricati.

“Recite mi”, reče Eve, pokušavajući naći uporište. “Zar zaista mislite da bih baš ja htjela... pa, ozlijediti... njega, baš ja?”

“Ne, draga, naravno da ne”, uvjerala ju je Helena. Pogledala ju je svojim nježnim očima. “Samo nam reci da ništa od toga nije istina. To je sve što nam treba.”

“Eve”, rekla je Janice mirno, “kako si živjela prije nego što si srela Tobyja?”

Bilo je to prvo osobno pitanje koje joj je ikad postavljeno u toj kući.

“Molim te, Janice!” pobunila se Helena i stvarno se naljutila.

Janice na to nije obraćala pažnju. Polako je prišla Eve i sjela pokraj nje gledajući je u lice. Blijeda, skoro prozirna koža koja često ide uz crvenu kosu, u trenucima uzbuđenosti poprimila bi neugodno plavkastu nijansu. Janiceine velike smeđe oči gledale su Eve ravno u lice. Odavale su divljenje i odbojnost.

“Nemoj misliti da tebe krivim za to!” rekla je svojim živim mladenačkim glasom. “Zapravo ti se divim zbog toga, zaista. Uvijek sam ti se divila. Sad govorim o tome samo zato što sam čula policijskog upravitelja da o tome priča. Mislim, o razlogu zbog kojeg bi htjela nauditi tati. Ne kažem da si to učinila, naravno! To se podrazumijeva, samo...”

Ujak Ben se nakašljao.

“Mislim da smo svi toliko slobodoumni”, reče Helena. “Odnosno, svi osim Tobyja i možda jadnog Mauricea – recimo. Ali, Janice, stvarno!”

Janice se pravila da ovo ne čuje.

“Bila si u braku s tim Atwoodom, zar ne?”

“Da”, reče Eve. “Tako je.”

“On se vratio u La Bandelette, znaš.”

Eve je navlažila usne.

“Vratio se?”

“Da. Prije tjedan dana bio je u baru u Donjonu i razgovarao s nekim. Rekao je, između ostalog, da si još uvijek zaljubljena u njega i da će te opet osvojiti čak i pod uvjetom da ispriča našoj obitelji sve o tebi.”

Eve je nepomično sjedila. Srce joj je nakratko prestalo kucati, a onda je zalupalo brzim ritmom. Potpuno je otupjela od nepravdi koje su je zadesile.

Janice ju je gledala ravno u oči.

“Sjećaš li se”, nastavila je, “poslijepodneva – prije one noći kad je tata umro?”

Helenine oči su se stisnule.

“Kako se vratio ovamo”, nastavila je Janice, “kako je izgledao zastrašujuće čudno i mirno, potpuno nerasploženo? I kako je odbio ići u kazalište s nama? A nije htio reći zašto? Uspio ga je oraspložiti tek poziv trgovca umjetninama, koji mu je rekao za burmuticu. Također je rekao nešto Tobyju prije nego što smo otišli u kazalište. A Toby se odonda ponaša pomalo čudno.”

“Pa?” ubrzavao je stvar ujak Ben, pomno proučavajući svoju lulu.

“Gluposti”, reče Helena. Ali oči su joj se napunile suzama pri spomenu te noći i s njezinog ovalnog lica nestalo je smiješka i boje koja mu je davala onako svjež izgled. “Toby se onako ponašao samo zato što je *Profesija gospođe Warren* drama o – pa eto, o prostituciji.”

Eve se uspravila.

“Tata je poslijepodne najradije šetao”, govorila je dalje Janice, “do zoološkog vrta iza hotela Donjon. Pretpostavimo da je spomenuti gospodin Atwood išao za njim i rekao mu nešto o...”

Janice nije dovršila svoju rečenicu. Samo je pokazala glavom u smjeru Eve.

“Onda je tata došao kući onako čudno raspoložen. Rekao je nešto Tobyju. Toby mu nije vjerovao. Pretpostavimo da je bilo tako, ništa više! Ali Toby, sjećate se, nije mogao spavati te noći. Nazvao je Eve u jedan sat poslije ponoći. Možda joj je rekao ono što je tata rekao njemu? Onda je možda Eve došla ovamo raspraviti o tome s tatom i...”

“Samo trenutak, molim te”, rekla je Eve mirno.

Pričekala je da se ona malo smiri, a onda nastavila govoriti.

“Što si ti čitavo ovo vrijeme zapravo mislila o meni?” upitala ju je.

“Ništa, draga! Ništa!” viknula je Helena, skidajući svoje male naočale i odlažući ih na stol. “Ne znam nikoga tko je kao ti! O Bože, nikad ne mogu naći rupčić kad mi treba! Samo, kad Janice počne govoriti o krvi i o Bog zna čemu, a ti to direktno ne porekneš...”

“Da” reče ujak Ben.

“Ali ne radi se samo o tome”, inzistirala je Eve. “Zaista želim znati. Kakvi su to znakovi i pogledavanja, i sve ono o čemu dosada niste govorili? Hoćete reći da je Profesija gospođe Warren trebala biti Profesija gospođe Neill? Na to ste mislili?”

Helena je ostala u šoku.

“Ne, draga. Pobogu, ne!”

“Što je onda u pitanju? Znam dobro što se o meni priča, ili barem što se prije pričalo. To nije istina. Ipak, ako se nastavi i dalje pričati, dat ću sve od sebe da to postane istina!”

“Što je onda s ubojstvom?” upitala je tiho Janice.

Janice je bila jednostavna i iskrena kao dijete, ali više nije bila razigrana bučna djevojčica koja bi izgubila živce u svađi sa svojim vršnjakinjama. Sjedila je na stolici držeći ruke mirno u krilu. Oči su joj skrivali svjetlucavi kapci. Usne su joj malko podrhtavale.

“Vidiš”, pojasnila je, “to je samo zbog toga što smo o tebi imali tako dobro mišljenje da...”

Opet je svoju rečenicu upotpunila gestom. Eve, koja je cijelom svojom dušom voljela ovu obitelj, našla se u još nezgodnijem položaju.

“Jesi li još uvijek zaljubljena u gospodina Atwooda?” upitala je bez sustezanja Janice.

“Nisam!”

“A jesi li bila licemjerna cijeli ovaj tjedan? Ima li nešto što nam nisi htjela reći?”

“Ne. Zapravo...”

“Učinilo mi se”, mrmljao je ujak Ben, “da izgleda malo iscrpljeno. Ali, svi smo ponekad takvi.” Stade čistiti svoju lulu. Onda je podignuo glavu i pogledao Helenu. “Sjećaš li se, lutkice?”

“Čega?” upitala je Helena.

“Radio sam na autu. Samo sam ispružio ruku i dotaknuo je rukavicom, onom smeđom kožnom rukavicom i skoro se onesvijestila. Nije bila naročita čista, moram priznati.”

Eve je rukama pokrila oči.

“Nitko ne vjeruje u priče koje o tebi kruže”, nježno je govorila Helena. “Ali ovo je drukčije. Još uvijek nismo čuli odgovor na pitanje koje ti je postavila Janice. Jesi li izlazila iz kuće one noći?”

“Jesam”, reče Eve.

“I je li bilo mrlja od krvi na tebi?”

“Da, bilo je. Malo.”

Sad se u velikom salonu, dok su posljednje sunčeve zrake još uvijek klizile po prozoru, nije čulo ništa osim dahtanja psa, koji se ispružio po drvenom podu i odmarao s podvinutim šapama preko kojih su padale duge mlohove uši. Čak je i mali oštri nožić ujaka Bena, kojim je čistio lulu, prestao raditi svoj posao. Tri osobe odjevene u tamnu odjeću, dvije žene u crnom i muškarac u tamnosivom, gledali su Eve s promjenjivim stupnjem zapanjenosti i nevjerice.

“Nemojte me tako gledati!” skoro je vrisnula Eve. “To nije istina. To nema nikakve veze s ubojstvom. Ja sam ga voljela. U pitanju je samo nesporazum; zastrašujući nesporazum iz kojeg ne znam kako ću se izvući.”

Janice je bila potpuno blijeda. “Jesi li bila ovdje te noći?”

“Ne, nisam. Kunem se!”

“Zašto si onda imala ključ u džepu svoje pidžame?”

“To nije bio ključ od vaše kuće, nego od moje. To nije imalo nikakve veze s vama! Htjela sam vam reći što se stvarno dogodilo te noći. Želim vam to reći čitavo vrijeme. Samo što se nisam usudila.”

“Oh?” reče Helena. “Zašto nam nisi mogla reći?”

Prije nego što je išta rekla, Eve je shvatila koliko je njezina priča ironična i zapetljana. Mnogim bi ljudima čak bila smiješna. Ironija je preuzela u svoje ruke njezinu sudbinu i morala se tome pokoriti. Mora biti spremna na drzak smijeh iza svake njezine riječi.

“Nisam vam se usudila reći”, odgovorila je, “jer je Ned Atwood bio u mojoj spavaćoj sobi.”

8

Monsieur Aristide Goron i doktor Dermot Kinross hodali su niz rue des Anges većom brzinom nego što je odgovaralo debeljuškastom prefektu.

“Koja sreća!” reżao je. “Koja vraška sreća! Mlada gospođica Janice će nesumnjivo otići ravno do madame Neill i ispričati joj što je čula.”

“U to sam gotovo siguran” složio se Dermot.

Policijski prefekt imao je na glavi polucilindar koji je samo naglašavao njegovu bucmastu figuru. U ruci je držao štap. Sav zadihan cupkao je za Dermotovim dugim koracima.

“Ako biste mi učinili uslugu i popričali s madame Neill i prenijeli mi svoje utiske, najbolje bi bilo da to učinite sada. Glavni će istražitelj biti bijesan. Telefonirao sam mu, ali je bio odsutan. Kad čuje za ovo, znam što će učiniti. Odmah će poslati košaru za salatu, a madame Neill će večeras spavati u violini.”

Dermot je zatreperio očima.

“Kakva košara za salatu? Kakva violina?”

“Ah! Zaboravio sam! Košara za salatu je...” Goron je uzaludno tražio riječi. Napokon je gestama pokušao objasniti što misli, prilično nejasno.

“Crna Marica?” pogađao je Dermot.

“Tako je! Tako je! Čuo sam taj izraz. A violina je ono što vi u Engleskoj zovete zatvor ili buhara.”

“Ah, jasno mi je.”

“Ponosan sam na svoj engleski, dobro ga govorim, zar ne? Uvijek sam s obitelji Lawes razgovarao na njihovom jeziku.”

“Engleski vam je jako dobar. Govorite sasvim tečno, sa sitnim greškicama.”

Dermot se zaustavio na pločniku. Pogledao je mirnu ulicu oko sebe, tako ugodno mjesto pri večernjem svjetlu. Preko sivih vrtnih zidova vidjele su se bogate krošnje stabala kestena.

Malo tko od njegovih kolega u Londonu prepoznao bi u tom trenutku doktora Kinrossa. Dijelom zbog toga što je bio obučen ležernije nego inače, sportski. Otkad je u La Bandeletteu, izgledao je manje umorno i bio je manje obuzet poslom. Bilo je više sjaja u njegovim očima i više živosti na tamnom licu koje je samo pri određenom kutu otkrivalo znakove plastične operacije. Moglo bi se reći da se uspio prilično opustiti dok nije čuo Goronovu detaljnu priču o ubojstvu.

Dermot se namrštio.

“Koja je” zapitao je, “kuća madame Neill?”

“Upravo smo pokraj nje.” Monsieur Goron je svojim štapom dotaknuo visoki sivi zid s lijeve strane. “I, naravno, kuća preko puta je vila Bonheur.”

Dermot se okrenuo i pogledao kuću.

Vila Bonheur bila je četvrtasta građevina bijele boje s crvenim krovom. Zid kojim je bila okružena skrivao je pogled na prozore u prizemlju. Na katu iznad bilo je šest prozora, dva po svakoj sobi. Monsieur Goron i Dermot gledali su prema dva centralna prozora pred kojima je bio balkon s ogradom od filigrana. Prozori su bili čvrsto zatvoreni.

“Jako me zanima”, reče Dermot, “kako izgleda unutrašnjost te radne sobe.”

“Dragi moj doktore! Ništa lakše od toga.” Goron je pokazao na drugu stranu, prema Eveinoj kući. “Ali ako želimo posjetiti madame Neill?”

Dermot na to nije obraćao pažnju.

“Je li Sir Maurice običavao”, zapitao je, “sjediti tamo navečer s razmaknutim zastorima?”

“Vjerojatno. Bilo je jako vruće.”

“Onda se ubojica svakako izložio riziku?”

“Kakvom riziku?”

“Da ga se vidi”, istaknuo je Dermot, “s jednog od gornjih prozora bilo koje kuće s ove strane ulice”

“Ne, ne vjerujem.”

“Zašto ne?”

Goron je slegnuo ramenima.

“Sezona u našem lijepom gradiću”, reče, “umalo je gotova. Vile su skoro sve prazne. Zar niste primijetili da je cijela ulica nekako pusta?”

“Pa što?”

“Svaka vila na strani madame Neill je zaista prazna. O tome smo se već raspitali. Jedina osoba koja je mogla nešto vidjeti je sama madame Neill. Ali čak i u nevjerojatnom slučaju da madame Neill nije ubojica, ipak nam neće moći pomoći. Čini se da ima maniju, kako biste to vi rekli, navlačenja zastora na prozore.”

Dermot je malo podignuo obod svog šešira.

“Prijatelju moj” reče on, “ne sviđaju mi se vaši dokazi.”

“Oho?”

“Na primjer, motiv koji pripisujete madame Neill je potpuna glupost. Da vam pokažem.”

Ali nije nastavio. Monsieur Goron, zainteresiran za ono što je trebao čuti, pogledao je na lijevo i desno kako bi se uvjerio da ih nitko ne može čuti. Ipak, primijetio je figuru kako im se približava ulicom iz smjera Boulevarda du Casino pa je zgrabio svog sugovornika za ruku. Potegnuo je Dermota kroz vrata u zidu koji je okruživao Eveinu vilu i zatvorio ih za sobom.

“Monsieur”, tiho je govorio, “to je monsieur Horatio Lawes glavom i bradom. Uputio se odlučnim korakom, nesumnjivo u namjeri da posjeti madame Neill. Ako želimo barem nešto postići s njom, moramo tamo stići prije.”

“Ali...”

“Molim vas, ne zaustavljajte se da pogledate monsieur Lawesa! Ponaša se krajnje uobičajeno. Samo naprijed, pozvonimo na vrata.”

Bilo je sasvim nepotrebno zvoniti na vrata. Jedva su prešli prvu od dviju kamenih stepenica koje su vodile do ulaza, kad se vrata naglo otvore ispred njih.

Njihova je prisutnost, očito, podjednako iznenadila osobe koje su bile unutra. Iz polumračne sobe začuo se slabašni krik. Dvije su žene stajale pred njim, jedna od njih držala je kvaku u ruci.

Prva od njih je, pomislio je Dermot, sigurno Yvette Latour. Bila je to snažna, mišićava žena, grubih crta lica i tamne kose, ipak doimala se toliko nevažnom da se činilo da se stapa s unutrašnjošću sobe. Na njezinom licu, iznenađenje je zamijenilo zlobno zadovoljstvo koje se rasplamsalo u malenim crnim očima a zatim iščeznulo i pretvorilo se u ravnodušnost. Međutim, zbog prisutnosti druge žene, djevojke u dvadesetim godinama, obrve monsieur Gorona podigle su se skoro do korijena kose.

“Tiens?” zapitao je podižući istovremeno šešir i glas. “Tiens, tiens, tiens?”

“Monsieur, ispričavamo se”, reče Yvette.

“Sve je u redu, sve je u redu!”

“Ovo je moja sestra, monsieur”, reče Yvette tiho. “Upravo je na odlasku.”

“A’voir, draga”, reče djevojka.

“A’voir, malena”, odgovorila je Yvette s puno ljubavi. “Budi dobra. Pozdravi puno mamu.”

I djevojka je nestala.

Bilo je lako zamijetiti obiteljsku sličnost. Ali svaka sličnost s Yvette tu je završavala.

Ova je djevojka bila vitka, ukusno, elegantno odjevena, bila je nježnija, jednom riječju – chic. Svojim dubokim crnim očima gledala ih je djetinjom radoznalošću i laganom primjesom podrugljivosti, onako kako to samo Francuskinje znaju. Činilo se kao da nemirno trepeće očima dok vas gleda. Kad je sišla niz one dvije stepenice, za njom je ostao opijajući miris parfema (stavila ga je možda malo previše, pomislili su).

“Mademoiselle Prue”, primijetio je M. Goron učtivo.

“Monsieur” izgovorila je djevojka s poštovanjem, a onda nestala.

“Tražimo”, obrati se prefekt Yvette, “madame Neill.”

“Onda mi je jako žao, monsieur Goron, što ćete morati otići prijeko. Madame Neill je na čaju kod obitelji Lawes.”

“Zahvaljujem, mademoiselle.”

“Nema na čemu, monsieur!”

Yvette je zadržala izraz ljubaznosti na licu. Međutim, nešto prije nego što su se vrata zatvorila, lice joj je poprimilo izraz koji Dermot nije mogao protumačiti. Možda je to bila podrugljivost. Goron je stajao i gledao zatvorena vrata lupkajući glavom svog štapa po zubima, prije nego što je popravio šešir.

“Tiens?” promrmljao je. “Prijatelju moj, imam osjećaj da...”

“Da?”

“Da je ova kratka epizoda trebala značiti nešto. Ali ne znam točno o čemu se radi.”

“I ja imam isti osjećaj”, priznao je Dermot.

“Ove dvije nešto kuju. Njušim to. To mi govori moja intuicija. Ali i bez toga bih pomislio da tu ima nečega.”

“Poznajete li ovu djevojku?”

“Mademoiselle Prue? Oh, da.”

“Je li ona...”

“Pristojna, hoćete reći?” Goron je cvoknuo zubima. “Tiens, to je prvo pitanje koje vi Englezi svaki put postavljate!” Ali je ozbiljno porazmislio o postavljenom pitanju, pogledavši u stranu. “Da, koliko ja znam, dovoljno je pristojna i ugledna. Ima cvjećarnicu u rue de la Harpe. Koja se, kad smo već kod toga, nalazi nedaleko antikvarnice mog prijatelja monsieur Veillea.”

“To je trgovac koji je prodao burmuticu Sir Mauriceu Lawesu?”

“Da. Ali za nju nije dobio novac.” Prefekt je opet zastao. “Ali to nam”, rekao je odmah zatim, nastojeći pokazati svoj smisao za toleranciju, “ne govori ništa. Ne možemo sad raspravljati o tome zašto je mademoiselle Prue pozvala svoju sestru niti zašto to ne bi učinila. Došli smo tu vidjeti madame Neill. Bit će puno jednostavnije

ako odemo prijeko i saznamo što madame Neill ima za reći u svoju obranu.”

Saznali su to jako brzo.

Prednji vrt vile Bonheur bio je uredna travnata čestica ograđena zidom od cigle. Ulazna vrata bila su zatvorena. Ali su dugi prozori s desne strane bili širom otvoreni. U šest i pol navečer u vrtu su se vidjele sjene, koje su dolazile iz osvjetljenog salona. Salon je, osim svjetlošću, bio pretrpan emocijama. Kad je monsieur Goron otvorio kapiju, začuli su glas iz salona – glas mlade djevojke koja je govorila na engleskom jeziku. Dermot je mogao zamisliti živahnu osobnost Janice Lawes, kao da mu je stajala pred očima.

“Hajde!” navaljivao je glas.

“Ja... ne mogu” rekao je drugi ženski glas nakon stanke.

“Nemoj nas tako gledati! I nemoj prekidati” molila ju je Janice, “samo zato što je Toby upravo došao!”

“Što se...” umiješao se duboki muški glas, očito začuđen, “Što se to ovdje događa?”

“Toby, dragi. Pokušavala sam ti to reći!”

“Umorio sam se danas na poslu. Kao da nijedna od vas na to ne obraća pažnju. Dobri stari guverner nije baš ostavio stvari u najboljem redu. Nije mi do igrice.”

“Igrica?” ponovila je Janice.

“Da, igrica! Pustite ga na miru.”

“One noći kad su ubili tatu”, reče Janice, “Eve je izašla iz kuće i vratila se s krvavim mrljama po sebi. Nosila je ključ naših ulaznih vrata. Za čipku na njezinom negližeu zalijepio se jedan komadić ahata s burmutice.”

Pozivajući svog prijatelja, monsieur Goron posve tiho prijeđe preko trave i proviri kroz najbliži prozor.

Dugi salon bio je prenatrpan namještajem. Pod se sjajio kao jezero pod suncem obasjanim nebom. Bila je to udobna prostorija, u kojoj se nalazilo puno pepeljara i raznih stvarčica koje su govorile o aktivnom životu stanovnika vile. Zlatnosmeđi prepeličar ležao je

pokraj čajnog stolića. Udobne stolice presvučene istim grubom žutosmeđom tkaninom, bijeli mramorni kamin, tegle s plavo-crvenim astrama davale su živost sobi. Ali ljudi u sumornoj tamnoj odjeći nalikovali su više sjenama, jedino su njihova lica odavala da su zapravo živi.

Po opisu monsieura Gorona, Dermotu je bilo lako prepoznati Helenu Lawes i Benjamina Phillipsa koji je sjedio za čajnim stolićem s praznom lulom u ustima. Janice je sjedila u niskom naslonjaču leđima okrenuta prozoru.

Eve Neill se uopće nije vidjela jer se Toby Lawes ispriječio pred njom. Toby je, u svom sivom odijelu i crnom trakom oko ruke, stajao pokraj kamina. Lice mu je imalo pomalo glup izraz, a jednu je ruku držao uzdignutu kao da tako pokušava zakloniti oči od svjetlosti.

Pogledavao je Janice, pa svoju majku, pa opet Janice. Čak se i njegov mali brk činio elokventnim. Onda mu se glas povisio.

“Za Boga miloga, o čemu vi to govorite?”

“Naravno, Toby”, reče onda Helena, “postoji objašnjenje za to.”

“Objašnjenje?”

“Da. Sve je bilo zbog gospodina Atwooda, Eveinog muža.”

“Oh?” reče Toby.

Čak i usred ovog očitog šoka, Tobyjeve su obrve poskočile. Nastupila je kratka stanka prije nego što je ispustio taj uzdah. Uzdah prouzrokovan iznenađenjem. Pažljivom uhu nije promaknulo njegovo pravo značenje, obojeno ljubomorom.

“Tako, majko.” Toby je navlažio svoje usne. “Možda si zaboravila da Eve više nije u braku s tim čovjekom.”

“Ali on to ne želi prihvatiti, kaže Eve”, ubacila se Janice. “Vratio se u La Bandelette.”

“Da. Čuo sam da se vratio” mehanički je rekao Toby. Onda je maknuo ruku s očiju i napravio jedan iznenađujuće energičan pokret. “Želim više od svega znati, što se... o čemu se...”

“Gospodin Atwood”, odgovorila je Janice, “provalio je u Eveinu kuću one noći kad je tata umro.”

“Provalio joj u kuću?”

“Bolje rečeno, imao je ključ koji je čuvao od vremena kad je tamo živio. Došao je k njoj u sobu kad se već bila spremila na spavanje.”

Toby je bio ozbiljan i ljut.

Koliko se moglo vidjeti, na licu mu se nije pomaknuo ni jedan mišić. Napravio je jedan korak unatrag, udarajući u kamin i pipkajući oko sebe dok se nije potpuno sabrao. Gledao je oko sebe, gledao je Eve.

“Nastavi”, govorio je nestrpljivo.

“Ali to nije moja priča”, reče Janice. “Pitaj Eve. Ona će ti sve reći. Eve, ti trebaš ispričati što se dogodilo! Nemoj brinuti zbog Tobyja! Ispričaj nam to kao da Tobyja nema tu.”

Monsieur Aristide Goron, policijski upravitelj u La Bandeletteu, progutao je slinu. Duboko je udahnuo. Njegovo ovalno, glatko lice, poprimilo je mirniji izraz. Ispravio je leđa i skinuo šešir. Napravio je par koraka naprijed, tako da su se čuli škripavi dodiri njegovih cipela po poliranom podu.

“I kao da ni ja nisam zapravo prisutan ovdje, madame Neill”, rekao je.

9

Deset minuta kasnije monsieur Goron je sjedio u stolici i nagnuo se preko naslona s pažnjom kakve lukave lisice. Započeo je ispitivanje, prilično razmetno, na engleskom. Onda se zamjetno uzbudio, zapetljao u nerazumljivim dugim rečenicama i naposljetku odlučio prijeći na francuski.

“Da, madame?” pitao je potičući je svojim pogledom. “Što je onda bilo?”

“Što bih još trebala reći?” povikala je Eve.

“Gospodin Atwood je”, reče prefekt, “ušao u kuću pomoću ovog ključa. Dobro! Pokušao je” – gospodin Goron je pročistio grlo – “doći do vas. Eh?”

“Da.”

“To je, naravno, bilo protiv vaše volje?”

“Naravno!”

“Podrazumijeva se!” viknuo je monsieur Goron. “A što je bilo dalje, madame?”

“Molila sam ga da bude pristojan i ode te da ne pravi scene jer Sir Maurice Lawes sjedi u svojoj sobi preko puta.”

“A onda?”

“Onda je razmaknuo zavjese da bi vidio sjedi li još uvijek Sir Maurice u svojoj radnoj sobi. Ja sam ugasila svjetlo...”

“Ugasili ste svjetlo?”

“Da, naravno!”

Monsieur Goron se namršti. “Oprostite ako sam bezobrazan, madame. Međutim, to je bio prilično neobičan način obeshrabrivanja gospodina Atwooda?”

“Kažem vam, nisam htjela da Sir Maurice sazna!”

Goron je razmislio o ovome.

“Onda madame priznaje”, rekao je, “da je to bio strah zbog kojeg je postala... da se tako izrazim... tvrda srca?”

“Ne, ne, ne!”

Sumrak je prodirao u dugi salon. Članovi obitelji Lawes sjedili su ili stajali kao voštane figure. Lica su im bila skoro bezizražajna, teško da se išta moglo pročitati s njih. Toby je ostao pokraj kamina, okrenuo je leđa ostalima. Ruke je automatski pružao prema vatri koje nije bilo.

Policijski upravitelj nije navaljivao ili prijetio. I dalje je djelovao zabrinuto. Monsieur Goron, kao muškarac i Francuz, samo je pokušavao iskreno shvatiti situaciju koja ga je zbunjivala.

“Bojali ste se tog čovjeka, Atwooda?”

“Da, veoma.”

“Ipak niste nazvali Sir Mauricea, iako ste ga mogli jasno čuti i vidjeti?”

“Kažem vam, nisam mogla.”

“Što je u to vrijeme radio Sir Maurice?”

“Sjedio je”, odgovorila je Eve prisjećajući se prizora koji joj se živo i nepodnošljivo usjekao u pamćenje, “sjedio je za svojim stolom s povećalom u ruci i nešto promatrao. Vidjela sam...”

“Da, madame?”

Namjeravala je dodati, “Netko je bio s njim.” Ali, pred obitelji Lawes, znajući kakve bi to posljedice moglo imati, riječi su joj zastale u grlu. Opet se sjetila kako su se pomicala starčeve usne, sjetila se povećala i sjena koje su se ocrtavale.

“Bila je tu burmutica”, dodala je slabašnim glasom. “Nju je proučavao.”

“Koliko je sati bilo u to vrijeme, madame?”

“Ja... ja se ne sjećam!”

“Što je bilo dalje?”

“Ned je krenuo prema meni. Odbila sam ga. Molila sam ga da ne probudi poslugu.” Eve je govorila istinu, svaka se njezina riječ

poklapala s onim što se stvarno dogodilo. Ipak, pri toj zadnjoj rečenici lica njezinih slušatelja malo su se izmijenila. “Razumijete? Nisam htjela da služavke saznaju za to. Onda je zazvonio telefon.”

“Ah!” reče zadovoljno monsieur Goron. “U tom bi slučaju bilo lako utvrditi koliko je bilo sati.” Malo je pogledao oko sebe. “Mislim da je bio jedan sat poslije ponoći, gospodine Lawes, kad ste telefonirali madame?”

Toby je kimnuo glavom. Ali on nije na to obratio pažnju. Obratio se Eve.

“Znači, cijelo vrijeme dok si pričala sa mnom”, rekao je Toby, “onaj je tip bio u tvojoj sobi?”

“Žao mi je, dragi! Željela sam to sakriti od tebe!”

“Da”, složila se Janice, i dalje nepokretno sjedeći u niskom naslonjaču. “Jesi.”

“Stajao je kraj tebe”, mrmljao je Toby, “sjedio pokraj tebe. Možda te čak...” Napravio je jedan pokret. “A ti si zvučala tako mirno. Kao da ti to nimalo ne smeta. Kao da si se jednostavno probudila usred noći i nisi mogla misliti na ništa drugo osim na mene.”

“Nastavite, molim vas”, prekinuo ga je gospodin Goron.

“Nakon toga”, reče Eve, “naredila sam mu da ode, ali on nije htio. Rekao je da mi neće dopustiti da napravim grešku.”

“Što je htio reći time, madame?”

“Htio je red da se ne bih trebala udati za Tobyja. I mislio je da će moći izmišljati stvari o meni pred drugim ljudima ako se nagne kroz prozor i počne vikati Sir Mauriceu da je bio kod mene u sobi. Ned u potpunosti poludi kad mu na pamet padne nešto takvo. Krenuo je prema prozoru Ja sam potrčala za njim. Ali, kad smo pogledali kroz prozor...”

Eve je okrenula dlanove prema gore. Dermotu Kinrossu, Aristideu Goronu, svakome tko je osjećao atmosferu, nastala stanka morala je djelovati potpuno iskrena.

Čulo se, ipak, malo komešanje. Helena Lawes je držala ruku na grudima i malo se nakašljala. Benjamin Phillips, koji je pažljivo punio svoju lulu, sada je kresnuo šibicom; lagano pucketanje i škripanje

zvučali su kao komentar prije paljenja plamena. Janice je ostala nepomična, njezine velike i nevine smeđe od kao da su postupno shvaćale što bi ovo moglo značiti. Ali Toby je bio onaj koji je počeo govoriti.

“Pogledali ste kroz prozor?” pitao je.

Eve je energično kimnula glavom.

“Kad?”

“Odmah nakon...”

Nije trebala reći ništa više. Začula je šaputanje oko sebe. Kao da se oni tihi glasići nisu usuđivali govoriti naglas.

“Jeste li vidjeli...?” počela je Helena.

“Bilo koga?” požurivala ju je Janice.

“Bilo što?” promrmljao je stric Ben.

Sjedeći mirno u kutu gdje ga nitko nije primjećivao, držeći bradu naslonjenu na šaku i pogled uprt u Eve Neill, Dermot se potpuno koncentrirao na ovu neuvjerljivu priču.

Njegov analitički um registrirao je nekoliko stvari. Izrazito zaštitnički raspoložena. Maštovita. Sugestivna. Dobre naravi i plemenita, možda i previše do sada, na svoju vlastitu štetu. Izrazito odana svakoj osobi koja joj pokaže svoju naklonost. Da: ova je žena u stanju izvršiti ubojstvo ako je netko na to potakne. A Dermota je uznemirivala pomisao na to, pogodila je i probola njegovu čvrstu debelu kožu koju je gradio oko svojih emocija punih dvadeset godina.

Gledao ju je kako sjedi na svome mjestu. Gledao je kako joj se prsti zapliću i stišču. Gledao je to profinjeno lice, skupljene usne i mali živac koji joj je kuckao na vratu. Mala bora na njezinu čelu izgledala je kao nepostavljeno pitanje. Gledao je njezine oči kako klize s Tobyja na Janice, a onda s Janice na Helenu i ujaka Bena pa opet na Tobyja.

A onda je Dermot zaključio: ova će žena sad lagati.

“Ne!” viknula je Eve; tijelo joj se ukočilo, kao da je donijela čvrstu odluku. “Nismo vidjeli nikoga. I ništa.”

“Mi”, rekao je Toby i rukom dodirnuo okvir kamina. “Mi”, nismo ništa vidjeli!”

Monsieur Goron ga je smirio pogledom.

“Ipak izgleda”, inzistirao je, “da je madame vidjela nešto. Je li Sir Maurice bio mrtav?”

“Da!”

“Jasno ste ga vidjeli?”

“Da!”

“Kako onda madame zna”, reče prefekt suho, “da je to bilo ‘malo poslije’ nego što je ubijen?”

“Ne znam, naravno.” Eve je progovorila nakon kraće stanke. Sive oči su gledale ravno u gospodina Gorona; grudi su joj se dizale i polako spuštale. “Mislim, samo pretpostavljam da je tako bilo.”

“Nastavite, molim vas”, Goron je udahnuo i zapucketao prstima.

“Jadna Helena ušla je u sobu i počela vrištati. Onda sam rekla Nedu da ode i to sam stvarno mislila.”

“Oh? Madame to prije nije mislila?”

“Jesam! Kažem vam da jesam! Samo što je ovaj put bilo tako ozbiljno da je znao da mora ići. Prije nego što je otišao, uzela sam svoj ključ od njega i stavila ga u džep svoje pidžame. Pri odlasku on je...” Ovdje se učinilo da je shvatila grotesknost, gotovo apsurdnost, onoga što će reći. “Pri odlasku se pokliznuo na stepenicama, pao i razbio nos.”

“Nos?” ponovio je Goron.

“Da. Krvario je. Ja sam ga dotaknula i zato su mi po rukama i na odjeći ostale krvave mrlje. Krv koju ste primijetili zapravo pripada Nedu Atwoodu.”

“Zaista, madame?”

“Ne morate to pitati mene! Pitajte Neda! Znam da nije savršena osoba, ali je sigurno barem toliko pristojan da će potvrditi svaku riječ koju sam rekla kad ste me doveli u ovakvu situaciju.”

“Sigurni ste, madame?”

Eve je opet energično kimnula glavom. Pogledom je preletjela preko lica osoba koje su stajale oko nje. Ova je žena počinjala smućivati razum Dermota Kinrossa. Bilo je to neugodno i vrlo mrsko. Nikad se prije nije ovako osjećao. Ipak, vlastiti hladni razum mu je govorio da Eve – osim u jednom dijelu gdje je malo oklijevala – govori istinu.

“Što se tiče gospodina Atwooda”, nastavio je prefekt. “Rekli ste da se on ‘pokliznuo na stepenicama, pao i razbio nos.’ Druge ozljede nije zadobio?”

“Druge ozljede? Ne razumijem?”

“Nije ozlijedio, na primjer, glavu?”

Eve se namrštila. “Nisam sigurna. Moguće da jest. To su duge i strme stepenice, a pad je bio prilično gadan. Nisam mogla vidjeti što se dogodilo u mraku. Ali mu je krv sigurno tekla iz nosa.”

Monsieur Goron se nasmiješio, onako kako se smiješi netko tko je očekivao dobiveni odgovor.

“Nastavite, draga madame!”

“Pustila sam ga kroz stražnji izlaz...”

“Zašto kroz stražnji izlaz?”

“Zato što je ulica bila puna policije. Otišao je. I onda se to dogodilo. Vrata su lupnula. Dok sam stajala vani, puhnuo je vjetar i vrata su se zatvorila, a ja sam ostala vani.”

Nakon kraće stanke, za vrijeme koje su se članovi obitelji Lawes znatiželjno pogledali, Helena je odlučila smireno iznijeti primjedbu.

“Draga moja, sigurno si se prevarila?” rekla je. “Vjetar je zatvorio vrata? Zar se ne sjećaš?”

“Nije bilo ni daška vjetra cijele noći” nadopunila ju je Janice. “Pričali smo o tome dok smo bili u kazalištu.”

“Da... znam.”

“Pa onda, draga moja?” protestirala je Helena.

“Mislim, i to mi je palo na pamet. Sjetila sama se tek kasnije, kad sam pokušavala naći neko moguće objašnjenje, da je netko možda... eto, možda namjerno zatvorio vrata.”

“Oho?” reče Goron. “Tko bi to bio?”

“Yvette, moja služavka.” Eve je prekrižila ruke i okrenula se u stolici. “Ne znam zašto me toliko mrzi.”

Obrve monsieur Gorona još su se više približile jedne drugima.

“Ako sam dobro razumio, madame, vi optužujete Yvette Latour da je namjerno zatvorila vrata da ne biste mogli ud u kuću?”

“Kunem vam se da ni sama ne znam što se dogodilo! Samo se trudim dokučiti to.”

“Mi također, madame. Nastavite, molim vas, vaše zanimljivo pripovijedanje. Bili ste u vrtu iza kuće i...?”

“Zar ne shvaćate? Vrata su bila zaključana iznutra! Nisam mogla ući.”

“Niste mogli ući? Zaboga! Madame, trebali ste samo pozvoniti, zar ne?”

“Onda bi se probudile služavke, a ja to nisam htjela. Maska mi je i sama pomisao na to da moram probuditi Yvette...”

“Koja se, možda, sama probudila i iz nekog razloga zatvorila vrata madame pred nosom. Molim vas”, dodao je monsieur Goron pokušavajući pokazati suosjećajnost u glasu, “nemojte se uznemiravati. Ne pokušavam vam postaviti zamku i prevariti vas. Samo nastojim doći do... istine, zar ne?”

“Ali, sve što sam ispričala je istina!”

“Sve?”

“Sjetila sam se da imam ključ od glavnih vrata u džepu pidžame. Otišla sam do njih i ušla. Putem sam izgubila svoju vrpču od negližea. Čak se niti ne sjećam kad mi je ispala, ali sam primijetila da je nema kad sam se kasnije prala u kupaonici.”

“Ah!”

“Pretpostavljam da ste je pronašli?”

“Da, madame. Oprostite, ali primijetio sam još nešto, dio koji vaša priča nikako ne razjašnjava. Mislim na ahat koji je nađen na čipki madaminog ogrtača.”

Eve reče tiho.

“Ne znam ništa o tome. Molim vas, morate mi vjerovati.” Stavila je dlanove na oči i opet ih odmaknula. Govorila je strastveno i iskreno što je dirnulo sve prisutne. “Prvi put čujem za to! Skoro bih se mogla zakleti da ga nije bilo kad sam se vratila u kuću. Zato što sam, kao što sam vam rekla, skinula negliže i oprala ga. Jedino što mi pada na pamet jest da ga je netko tamo kasnije podmetnuo.”

“Netko ga je podmetnuo”, primijetio je monsieur Goron: bila je to izjava prije nego pitanje.

Eve se počela smijati. S nevjericom je gledala jedno lice za drugim.

“Nije moguće da biste povjerovali da sam ja ubojica?”

“Madame, neke stvari upućuju na to.”

“Ali ja mogu... zar ne razumijete? Mogu dokazati da je svaka moja riječ istinita!”

“Kako, madame?” zapitao ju je prefekt i stao tapkati svojim uredno manikiranim prstima po stoliću koji se nalazio do njegove stolice.

Eve se obratila ostalima.

“Žao mi je. Nisam vam o tome prije govorila jer nisam htjela da saznate da je Ned bio u mojoj sobi.”

“To je sasvim razumljivo” primijetila je Janice hladno.

“Ali ovo” – Eve je raširila ruke – “ovo je toliko smiješno da uopće ne znam što bih rekla. To je kao da vas je netko probudio usred noći i optužio za ubojstvo nekoga koga nikad niste vidjeli. Bila bih nasmrt preplašena kad ne bih znala da mogu dokazati sve što sam rekla.”

“Moram vas prekinuti, madame”, reče Goron. “Moram vas pitati kako biste to dokazali?”

“Ned Atwood bi, naravno, posvjedočio.”

“Ah”, reče policijski prefekt.

Pokreti su mu bili izuzetno promišljeni. Pomirisao je bijelu ružu koju je nosio o zapučku. Gledao je zamišljeno prema jednoj točki na podu. Pomaknuo je ruku. Lice mu se namrštilo.

“Recite mi, madame. Jeste li cijeli tjedan smišljali kakvu ćete nam priču ispričati u slučaju da do toga dođe?”

“Ništa ja nisam smišljala! Prvi put sam čula za ovakvo nešto. Sve što vam govorim je istina!”

Monsieur Goron je podignuo glavu.

“Jeste li, madame, razgovarali s monsieurom Atwoodom proteklih dana?”

“Ne, naravno da nisam.”

“Jesi li još uvijek zaljubljena u njega, Eve?” upitala je Janice tiho. “Voliš li ga?”

“Ne, draga, naravno da ne” umiješala se tada Helena.

“Puno vam hvala” reče Eve. Pogledala je Tobyja. “Moram li ti to reći? Prezirem ga i mrzim. Nikad u životu nisam nikoga tako mrzila. Nikad ga više ne želim vidjeti.”

“Nemoguće je, mislim”, primijetio je Goron, “da će ga madame ikada više vidjeti.”

Svi se okrenu prema njemu. Monsieur Goron, koji je u međuvremenu opet stao gledati u pod, sad je podignuo oči.

“Madame sigurno zna da monsieur Atwood nije u mogućnosti da potvrdi njenu priču, čak i kad bi to želio?” Glas monsieur Gorona postao je oštiji. “Madame sigurno zna da je monsieur Atwood u svojoj sobi u hotelu Donjon, gdje trpi posljedice potresa mozga?”

Prošlo je oko deset sekundi prije nego što je Eve došla k sebi i ustala sa svoje stolice. Pogledala je upravitelja policije iza sebe. Dermot je tek sad primijetio da na sebi ima sivu svilenu bluzu i crnu suknju. Ta je boja bila u kontrastu s njezinim blijedoružičastim tenom, i velikim sivim očima. Ali Dermot – koji kao da je postao svjestan svakog živca u njezinu tijelu i svake misli u glavi – počeo je osjećati nešto drugo.

Možda su, nagađao je, ove optužbe bile samo bijedna šala puna ironije. Sad je, iznenada, sve počeo gledati drukčijim očima. Shvatila je kamo je sve ovo može odvesti, odnosno kamo ju je već vodilo. Vidjela je da joj prijeti strašna, smrtonosna opasnost, to se vidjelo u

svakom pokretu koji bi napravio prefekt i u svakoj riječi koju bi izgovorio.

“Potres...” počela je.

Monsieur Goron je potvrdno kimnuo glavom.

“Prije tjedan dana, u jedan i pol poslije ponoći”, nastavio je, “monsieur Atwood je ušao u predvorje hotela Donjon. Dok se vozio u liftu do svoje sobe, pozlilo mu je i pao je na pod.”

Eve je prislonila rukama svoje sljepoočnice.

“Ali to se dogodilo kad je odlazio od mene! Bio je mrak. Ništa se nije vidjelo. Sigurno je udario glavom kad je...” Nakon stanke je dodala: “Jadni Ned!”

Toby Lawes je udario šakom po okviru kamina.

Pomalo podrugljiv osmijeh nadvladao je pristojnost na licu monsieur Gorona.

“Nažalost”, nastavio je, “monsieur Atwood je bio dovoljno dugo pri svijesti da je stigao objasniti da ga je na ulici udario automobil i da je pri padu još udario glavom o rub pločnika. Tako on tvrdi.”

Nakon ovoga je Goron podignuo prst u zrak, dajući do znanja da naglašava posljednje što je rekao.

“Razumijete, M. Atwood vjerojatno neće svjedočiti ni o čemu. Ne očekuje se da će se oporaviti.”

10

Monsieur Goron je gledao sumnjičavo.

“Možda vam to nisam trebao reći”, dodao je. “Da. Bio sam indiskretan. Nije uobičajeno biti tako iskren s osumnjičenim prije uhićenja...”

“Uhićenja?” vrisnula je Eve.

“Moram vas upozoriti da na to budete spremni, madame.” Uzbuđenje je došlo do vrhunca. Ostali su odahnuli što više ne moraju govoriti francuski.

“Oni to ne mogu učiniti”, zacvilila je Helena, a oči su joj bile pune suza. Donja usna joj je vidljivo podrhtavala. “Ne nekome iz Britanije, ne mogu. Jadni Maurice je bio jedan od konzulovih najboljih prijatelja. Ipak, Eve...”

“Trebalo je tu puno toga objasniti”, vikala je šokirana Janice. “Ponajprije onaj ahat s burmutice. I zašto nas nisi zvala da ti pomognemo ako si se zaista bojala tog gospodina Atwooda. Tako bih ja postupila.”

Toby je pucketao prstima.

“Ono što mi najviše smeta”, gundžao je, “jest to da je taj čovjek zapravo bio u sobi kad sam telefonirao.”

Ujak Ben nije rekao ni riječi. Uvijek je bio prilično šutljiv.

Volio je raditi rukama, znao je popraviti automobil ili napraviti drveni brod kao kakav profesionalac. I dalje je sjedio pokraj čajnog stolića, nije se micao nego je samo pušio svoju lulu. Koji put bi se okrenuo prema Eve i nasmiješio u znak podrške, ali se u njegovom dobroćudnom pogledu vidjela zabrinutost pa bi samo zatresao glavom.

“Što se tiče”, nastavio je monsieur Goron na engleskom, “pitanja uhićenja gospođe Neill...”

“Samo trenutak”, reče Dermot.

Sve prisutne iznenadio je njegov glas.

Uopće ga nisu vidjeli, ili ga barem nisu primjećivali, dok je sjedio u mračnom kutu uz klavir. Sad ga je Eve pažljivo promatrala. Na trenutak je osjetio mrvicu one stare panike i smetenosti, osjećaja koje je upoznao u davnoj prošlosti, kad je mislio da će morati živjeti s pola lica. Sad mu se opet vratio, nakon toliko vremena. Taj je osjećaj ostatak iz onih dana kad je shvatio da je psihička bol najgora bol što postoji na svijetu i kad je odabrao profesiju koja je u skladu s tim zaključkom.

Monsieur Goron je poskočio.

“Ah, moj Bože!” viknuo je prefekt dramatično. “Kako sam mogao zaboraviti! Prijatelju! Molim vas ponizno za ispriku što sam se ponio nepristojno. Ali od silnog uzbuđenja...”

Pokazao je rukom u smjeru Dermota.

“Čast mi je predstaviti vam mog prijatelja iz Engleske, dr. Kinrossa. Ovo su ljudi o kojima sam vam pričao. Lady Lawes. Brat, kći, sin. I madame Neill. Kako ste? Nadam ste da ste dobro?”

Tobby Lawes se smrznuo i ukočio.

“Vi ste Englez?” zapitao je.

“Da”, sa smiješkom je odgovorio Dermot. “Ja sam Englez. Ali nemojte da vas to zabrinjava.”

“Mislio sam da ste jedan od Goronovih ljudi”, reče Toby, osjetno uznemiren. “K vragu sve, pa mi smo razgovarali “Pogledao je oko sebe. “Mislim, prilično otvoreno!”

“Oh, kakve to ima veze?” reče Janice.

“Jako mi je žao”, ispričao se Dermot. “Jedino što mogu reći u svoju obranu je...”

“Pozvao sam ga”, objasnio je Goron. “Privatno je on veliki liječnik koji radi u Vimpole Streetu. Koliko znam, ulovio je tri velika kriminalca. Jednom zato što je kaput bio krivo zakopčan, a drugi put zato što osjeća način na koji osoba govori. Psihologija, kao što vidite. Zato sam ga pozvao da ovdje...”

Dermot je gledao ravno u Eve.

“Zato što moj prijatelj monsieur Goron” reče, “ima neke sumnje u dokaze protiv gospođe Neill.”

“Prijatelju!” viknuo je prefekt ljutito.

“Zar to nije istina?”

“Više”, odgovorio je Goron postupno stišavajući glas, “ne mora biti.”

“Međutim, pravi razlog mog dolaska s nadom da ću biti od koristi, je taj da sam poznavao vašeg muža...”

“Vi ste poznavali Mauricea?” viknula je Helena, a Dermot ju je gledao.

“Da. Upoznao sam ga davno. Bio je neobično zainteresiran za zatvorsku reformu.”

Helena je zakimala glavom, iako je bila iznenađena pojavom neočekivanog gosta, skočila je sa stolice i pokušala mu zaželjeti dobrodošlicu. Ali sve što se dogodilo protekli tjedan dana bilo je previše za nju. I, kao i obično kad bi netko spomenuo Mauriceovo ime, pojavila se pokoja suzica u njezinim očima.

“Maurice”, rekla je, “nije bio samo ‘zainteresiran’. On je proučavao ljude u zatvorima, mislim na osuđenike, i znao je sve o njima, iako oni nisu poznavali njega. To je bilo tako zato što im je pomagao i nije tražio za to nikakvu zahvalnost.” Skoro je plakala govoreći to. “Oh, Bože, o čemu to pričam? Nema nikakve koristi razmišljati o tome, zar ne?”

“Dr. Kinross”, reče Janice tihim ali jasnim glasom.

“Da?”

“Zar zaista namjeravaju uhititi Eve?”

“Nadam se da ne”, reče Dermot.

“Nadate se? Zašto?”

“Zato što bih se u tom slučaju trebao posvađati sa svojim starim prijateljem monsieurom Goronom.”

“Sad kad ste čuli Eveinu priču, bez obzira svidjela nam se ona ili ne, što mislite o njoj? Vjerujete li joj?”

“Da.”

Monsieur Goron je nastojao prikriti svoj bijes. Ali nije imao nikakav komentar. Dermot kao da je širio mir oko sebe i stišavao uznemirenost okoline.

“Nije nam bilo lako ovo odslušati”, primijetio je Toby. “Nije nam bilo ni najmanje lako.”

“Naravno da ne. Ali, je li vam palo na pamet” reče Dermot, “da je gospođi Neill također bilo prilično neugodno?”

“Kako ne bi bilo”, reče Toby. “K vragu, govoriti o takvim stvarima pred potpuno nepoznatim čovjekom.”

“Oprostite. Otići ću.”

Toby se, izgleda, borio sam sa sobom. “Nisam vam baš rekao da odete”, progundao je. Njegovo dobroćudno lice odavalo je sumnju i nezadovoljstvo. “Sve se dogodilo prebrzo! Ne radi se o nečemu o čemu se brblja nakon povratka s posla. Ali vi biste morali znati za to, zar ne? Kad malo bolje razmislim, znam nekoga tko vas je poznao. Mislite li... da je...?”

Dermot je opet pažljivo stao promatrati Eve.

Potrebna joj je pomoć. Preplašena i nesigurna, stajala je pokraj stolice prekrivenih ruku pokušavajući uhvatiti Tobyjev pogled. Nije bilo potrebno biti psiholog da se shvati da samo traži par lijepih riječi od njega. A one nisu dolazile. Čudan gnjev obuzeo je Dermota Kinrossa kad je to vidio.

“Mogu li biti otvoren?” zapitao je.

Toby to u srcu možda nije želio, ali je dao znak pristanka.

“Pa” smiješio se Dermot, “mislim da biste se trebali odlučiti.”

“Odlučiti?”

“Da. Krivite li gospođu Neill za nevjeru ili za ubojstvo? Ne može biti optužena za oboje, to vam je jasno.”

Toby je otvorio usta, ali nije rekao ništa.

A Dermot se, gledajući pojedinačno svakog od prisutnih, strpljivim glasom obratio Tobyju.

“To kao da ste zaboravili. U jednom trenutku kažete da ne možete podnijeti činjenicu da je Atwood bio tamo kad ste joj telefonirali. Već u sljedećem tražite objašnjenje kako je ahat s burmutice dospio do nje. Prilično je okrutno od vas, njezinih prijatelja, što pokušavate imati oboje.

“Morate se odlučiti, gospodine Lawes. Ako je bila u vašoj kući i ubijala vam oca – za što zasad ne nalazim odgovarajući motiv – onda Atwood sigurno nije bio s njom u sobi. Onda vas njezina nevjera ne bi trebala zabrinjavati. A ako je Atwood bio u njezinoj sobi, onda ona sigurno nije ovdje udarala vašeg oca žaračem po glavi.” Zastao je. “Za što ste se odlučili, gospodine?”

Ironična pristojnost njegova tona probola je Tobyja kao nož. I ostale je potaknuo na razmišljanje.

“Doktore”, reče monsieur Goron, jakim i odlučnim glasom, “volio bih s vama popričati u četiri oka.”

“Vrlo rado.”

“Madame neće imati ništa protiv”, Goron se okrenuo prema Heleni i obratio joj se tišim glasom, “ako doktor Kinross i ja izađemo na trenutak u predsoblje?”

Nije čekao odgovor. Čvrsto je zgrabio Dermota za ruku i izveo ga iz salona, kao profesor učenika. Goron je otvorio vrata predsoblja, dao Dermotu znak da ga slijedi, naklonio se onima koji su ostali u sobi i izišao.

U predsoblju je vladao skoro potpuni mrak. Goron je pritisnuo prekidač pa je svjetlo obasjalo kamene stepenice prekrivene crvenim tepihom. Teško dišući, policijski upravitelj je odložio svoj šešir na vješalicu. Razgovor na engleskom pratio je s određenim poteškoćama; sad, kad su bili sigurni da su vrata zatvorena, obratio se Dermotu ljutito na francuskom.

“Prijatelju moj, razočarali ste me.”

“Prihvatite moju ispriku.”

“Štoviše, izdali ste me. Ovamo sam vas pozvao da mi pomognete. A vi, o Bože, što radite? Hoćete li mi objasniti svoje ponašanje?”

“Žena nije kriva.”

Goron napravi nekoliko brzih malenih koraka po hodniku. Uputi zagonetan pogled Dermotu.

“Dolazi li vam to”, pristojno upita, “iz glave ili iz srca?”

“Ma dajte!” reče monsieur Goron. “Mislio sam da ste barem vi, kao znanstvenik, otporni na čari madame Neill. Ta je žena opasna za okolinu!”

“Kažem vam...!”

Sugovornik ga je pogledao sažaljivo.

“Dragi doktore, ja nisam detektiv. Ne, ne, ne! Ali ovo je nešto drugo. Znam prepoznati laž i s udaljenosti od tri kilometra i u mraku.”

Dermot ga je pogledao u oči. “Dajem vam časnu riječ”, iskreno je izjavio, “da ne vjerujem da je kriva.”

“Vjerujete u njezinu priču?”

“Zašto ne?”

“Dragi moj doktore! Mene pitate?”

“Da. Dotični Atwood padne na stepenicama i razbije glavu. Opis gospođe Neill bio je potpuno karakterističan: kažem vam to kao stručnjak za medicinu. Krvarenje iz nosa, bez vidljive ozljede, jedan je od najsigurnijih simptoma potresa mozga. Atwood ustaje misleći da nije ozbiljno povrijeđen, odlazi u hotel; i tamo pada u nesvijest. To je također tipično.”

Na riječ “tipično”, monsieur Goron kao da se prilično zamislio.

“Kažete to, nakon što je sam monsieur Atwood izjavio...?”

“Zašto ne? Njemu je jasno da je došlo do problema. Dovoljno je pribran da zna da ga ništa ne smije povezati s gospođom Neill i onim što se dogodilo u rue des Anges. Kako je mogao znati da će ona biti uvučena u ubojstvo? Tko je, za ime Boga, mogao predvidjeti nešto slično? Zato on izmišlja priču da ga je udario auto.”

Lice monsieur Gorona se izobličilo.

“Naravno”, predložio je Dermot, “usporedili ste uzorke krvi Sir Mauricea Lawesa i one nađene na negližeu gospođe Neill?”

“Naravno. I oba uzorka, moram vam reći, pripadaju istoj krvnoj grupi.”

“Kojoj grupi?”

“AB.”

Dermot je podignuo obrve. “To nije naročito dobro, zar ne? To je najčešća krvna grupa. Ima je četrdeset jedan posto svih Europljana. Jeste li također provjerili Atwoodovu krv?”

“Naravno da nismo! Zašto bismo? Prvi put čujem priču madame Neill!”

“Provjerite je onda. Ako se pokaže da pripada drugoj grupi, njezina priča automatski pada u vodu.”

“Ah!”

“Međutim, ako također bude pripadala krvnoj grupi AB, bit će to barem negativna potvrda onoga što kaže gospođa Neill. U svakom slučaju, zar ne mislite da biste u interesu pravde trebali napraviti eksperiment prije nego što ženu bacite u zatvor i podvrgnete najtežim mukama što se mogu zamisliti?”

Monsieur Goron napravi još nekoliko koraka po predsoblju.

“Ja bih osobno”, glasno je rekao, “volio misliti da je madame Neill čula za prometnu nesreću monsieura Atwooda i uklopila je u svoju priču. Bila je jako sigurna – jeste li primijetili – da će zaljubljeni monsieur Atwood potvrditi sve što ona kaže kad se probudi.”

Dermot je morao priznati samome sebi da je ovo prilično klimavo i zbunjujuće. Mogao se zakleti da je u pravu, ali što ako se ispostavi da nije? Još uvijek je osjećao uznemirujuću prisutnost Eve Neill: posve je jasno vidio njezin lik pred sobom.

Istovremeno je bio siguran da su njegove procjene, njegov instinkt, svako vaganje ljudske logike i logike dokaza, zapravo ispravne. I, ako ne uzvratiti udarac, jedna će žena završiti u zatvoru kao ubojica.

“Motiv?” pitao je. “Naslućujete li barem otprilike koji bi bio njezin motiv?”

“K vragu i motiv!”

“Ma dajte! To vam ne priliči. Zašto je ubila Sir Mauricea Lawesa?”

“Rekao sam vam danas popodne”, odgovorio mu je Goron. “Radi se o teoriji, ali funkcionira. Ono poslijepodne prije nego što je ubijen, Sir Maurice, recimo, čuje nešto o monstruoznoj naravi madame Neill...”

“Što to čuje?”

“Kako bih ja to, zaboga, uopće mogao znati?”

“Zašto bismo onda uopće pretpostavljali takvo nešto?”

“Doktore, smirite se i saslušajte me! Starac dolazi kući i ponaša se čudno, kao što su nam rekli. Ispriča sve monsieur Horatiju, Tobeeju. Obojica su uzbuđeni. U jedan sat poslije ponoći, monsieur Horatio telefonira madame Neill i kaže joj što su saznali. Madame Neill dolazi u njihovu kuću, također prilično uzdrmana, kako bi vidjela Sir Mauricea i porazgovarala s njim o tome...”

“Ah! Znači, vi također” prekinuo ga je Dermot, “malo nagađate?”

Monsieur Goron ga je pogledao.

“Molim?”

“Primijetit ćete”, nastavio je Dermot, “da se ovo NIJE dogodilo. Nije bilo svađe. Nisu pale teške riječi. Nisu se niti porječkali. Prema vašoj vlastitoj teoriji, ubojica je u sobu ušao mirno, stao iza gluhog čovjeka i udario ga po glavi bez upozorenja dok je on zaneseno proučavao svoju dragu burmuticu. Jesam li u pravu?”

Monsieur Goron je malo oklijevao. “Zapravo...” počeo je.

“Dobro! Kažete da je to učinila gospođa Neill. Zašto je to učinila? Zato što je Sir Maurice saznao nešto o njoj, što je također priopćio Tobyju Lawesu, a Toby joj je to upravo ispriopćio preko telefona?”

“Na neki je način moguće...”

“Razmislite. Ja vama telefoniram usred noći i kažem, ‘Monsieur Goron, policijski istražitelj, upravo mi je rekao da ste vi njemački špijun i da će vas ubiti.’ Biste li se vi odmah spremili i ubili policijskog istražitelja, da netko drugi ne bi saznao nešto što ja već znam? To je isto! Da se radilo o gospođi Neill, postoji li mogućnost da bi ona

otišla u kuću preko puta i ubila oca svoga zaručnika ne tražeći nikakvo objašnjenje?”

“Žene znaju biti”, reče Goron lijeno, “nepredvidljive.”

“Ali sigurno ne toliko nepredvidljive?”

Sad je Goron usporio korak, šetnju po predsoblju. Glavu je držao pognutu i gledao u pod. Nekoliko je puta pokušao nešto reći, ali bi se zaustavio. Na kraju se predao.

“Prijatelju”, viknuo je, “pokušavate me uvjeriti da su moji dokazi pogrešni!”

“Malo sam sumnjičav.”

“Svatko je” priznao je prefekt, “ponekad sumnjičav.”

“Još je uvijek namjeravate uhititi?”

Goron je bio zapanjen. “Naravno! Uopće nije upitno njezino uhićenje. Osim, naravno...”, zažmirkao je očima, “...ako moj dobri prijatelj doktor dokaže njezinu nevinost u roku od nekoliko sati. Recite mi, imate li neku svoju teoriju o ovome?”

“Da, moglo bi se reći da imam.”

“A to je?”

Dermot ga je opet pogledao ravno u oči.

“Gotovo sam siguran”, odgovorio je, “da je ubojstvo počinio jedan od članova ‘divne’ obitelji Lawes.”

11

Policijski upravitelj u La Bandeletteu nije se dao lako iznenaditi i šokirati. Sad se to, ipak, dogodilo. Oči su mu bile širom otvorene kad se okrenuo prema svom prijatelju.

Nakon kratke stanke i užurbanih pokreta prstima, pokazao je prstom prema zatvorenim vratima salona obitelji Lawes.

“Da”, reče Dermot. “Baš sam to mislio.”

Monsieur Goron se nakašljao.

“Mislim da ste imali želju vidjeti sobu u kojoj je počinjen zločin. Dođite, pokazat ću vam je. Do tada...” stavio je prst preko usana naglašavajući da o toj akciji nije poželjno govoriti ni s kim od umiješanih osoba, “ni riječi.”

Monsieur Goron je poveo Dermota uza stepenice. Dermot ga je čuo kako stenje pri usponu.

Hodnik na gornjem katu je također bio u mraku dok Goron nije upalio svjetlo. Pokazao je prema vratima radne sobe sprijeda. Bila su to velika vrata obojana u bijelo, zagonetna vrata, vrata užasa, moglo bi se reći. Dermot je pritisnuo kvaku na vratima i otvorio ih.

Jedva su se razabirale stvari po sobi. Tepih koji se nalazio na podu sobe rijetko se viđao u francuskim kućama; bio je tako debeo da su vrata zapinjala za njega pri otvaranju. Dermot je to zaključio nakon što se upalilo svjetlo.

Bila su dva prekidača za svjetlo, jedan iznad drugog. Kad je pritisnuo prvi, upalila se stolna lampa ispod zelenog staklenog sjenila, na velikom radnom stolu. Kad je pritisnuo drugi, svjetlo je planulo u lusteru koji se sastojao od bezbrojnih blistavih prizmica poslaganih u obliku dvorca.

Ugledao je četvrtastu sobu, zidove obložene drvetom i prebojane u bijelu boju. Točno ispred njega nalazila su se dva duga prozora.

Oba su sada bila zatvorena. Na zidu s njegove lijeve strane stajao je teški bijeli mramorni kamin. Ispred zida, s njegove desne strane, nalazio se stol, a stolica je bila malo odmaknuta od njega. Duge brokatne stolice s pozlatom, okrugli stolić u zlatnoj boji u sredini sobe isticali su se svojom živošću i bili u kontrastu sa sivim tepihom. Uza sve zidove, osim gdje je njihovu liniju razbijala jedna ili dvije police za knjige, nalazili su se stakleni ormarići u kojima je Sir Maurice čuvao svoje izložke, od kojih se sada odbijalo svjetlo iz lusteru. U bilo koje drugo vrijeme zainteresirale bi ga te umjetnine.

U sobi je bilo zagušljivo. Jako se osjećao miris nekog sredstva za čišćenje, koji je podsjećao na samu smrt.

Dermot je prišao stolu.

Da: tu se puno čistilo. Mrlje krvi nazirale su se samo na pisačkoj podlozi gdje je Sir Maurice Lawes vodio svoje bilješke neposredno prije nego što je umro.

Nije bilo nikakvih tragova razbijene burmutice. Obično povećalo, draguljarsko povećalo, olovke, tinta i ostali pribor bio je razbacan po stolu. Dermot je gledao pisaći blok pored kojeg je stajalo zlatno naliv-pero koje je očigledno ispalo iz ruke svog vlasnika. Velikim, ukrašenim i urednim rukopisom bilo je napisano, "Burmutica u obliku sata, nekad pripadala caru Napoleonu I."

Čitao je dalje:

Ovu je burmuticu Bonaparteu poklonio njegov punac, austrijski car, prilikom rođenja Napoleonova sina, rimskoga kralja, 20. ožujka 1811. Kutijica je duga 5,45 cm dijagonalno. Pozlaćena je, okrugli dio je od zlata; brojevi na satu i kazaljke napravljeni su od malih dijamanata, s Bonaparteovim inicijalom, slovom "N" u sredini...

Ovdje je pisanje dovršeno s dvije krvave mrlje.

Dermot je zazviždao. "Ova je stvarčica", reče, "sigurno nevjerojatno vrijedna!"

“Vrijedna?” skoro je vrisnuo prefekt. “Nisam vam li rekao?”

“A ipak je uništena.”

“Kao što vidite, dragi doktore.” nastavio je Goron, “rekao sam vam, također, da je neobičnog oblika. Kao što vidite, ima oblik sata.”

“Kakvog sata?”

“Običnog sata!” Monsieur Goron je ispružio ruku i pokazao mu svoj vlastiti sat. “Zapravo, članovi obitelji su mi rekli da su kad im je Sir Maurice pokazivao burmuticu pomislili da je to sat. Otvora se tako... pa...”

Dermot je odložio bilješke.

Dok ga je prefekt gledao kako se bori s vlastitim sumnjama, okrenuo se i pogledao prema kaminu. Iznad okvira kamina visio je brončani medaljon s likom cara Napoleona. Žarač kojim je počinjen zločin više nije bio na svom mjestu. Dermot je otprilike računao udaljenosti. Razmišljao je i dosjetio se još nekih nedosljednosti u dokazima koje je izložio njegov prijatelj prefekt.

“Recite mi”, zapitao ga je. “Ima li koji od članova obitelji Lawes probleme s vidom?”

“Ah, Bože moj!” viknuo je Goron i pljesnuo rukama. “Obitelj Lawes! Uvijek obitelj Lawes! Pogledajte ovo!” Promijenio je ton. “Sad smo sami. Nitko nas ne čuje. Hoćete li mi reći zašto ste tako sigurni da je netko od njih ubio starca?”

“Ponavljam svoje pitanje. Ima li netko u obitelji probleme s vidom?”

“Ja to, dragi doktore, ne znam.”

“Ali to se lako sazna?”

“Nesumnjivo!” rekao je monsieur Goron bez razmišljanja. Oči su mu se stisnule. “Mislite” rekao je i napravio pokret kao da udara žaračem, “da ubojica ima loš vid i da je promašio metu kao što je ljudska glava pri jednom od udaraca?”

“Možda.”

Dermot se prošeće po sobi zavirujući u staklene ormariće. Neki od izložaka stajali su sami, u vlastitom sjaju i divoti, drugi su bili

obilježeni malim ceduljicama na kojima je pisalo što su. Iako nije znao puno o umjetnosti skupljanja, bilo je očito da je ta kolekcija sadržavala svašta: od velikog broja jednostavno zanimljivog smeća do nekolicine izuzetno vrijednih i originalnih predmeta.

Bilo je tu porculana, lepeza, relikvijara, par neobičnih satova, mač iz Toleda, a u jednom od ormarića nalazili su se predmeti sakupljeni iz razrušenog starog zatvora Newgate. Na polici za knjige Dermot je primijetio da su većina naslova tehnički priručnici o načinima identifikacije dragog kamenja.

“Nastavite?” navaljivao je Goron.

“Spominjali ste još jedan dokaz”, reče Dermot. “Rekli ste mi da je, iako ništa nije ukradeno, jedna dijamantna ogrlica izvađena iz ormarića i pomaknuta sa svog mjesta. Našli ste je na podu ispod ormarića. Na njoj su bili tragovi krvi.”

Monsieur Goron je kimnuo glavom i pokucao prstima po ormariću s lijeve strane. Kao i ostali ormarići, ni ovaj nije bio zaključan. Goron ga je lako otvorio. I police koje su se nalazile unutra bile su od stakla. Na počasnom mjestu u sredini i na podlozi od tamnoplavog baršuna, kako bi se bolje isticala, blistala je velika dijamantna ogrlica.

“Ogrlica je, naravno, očišćena” reče monsieur Goron. “Prema pričanjima, ovu je ogrlicu nosila madame de Lamballe, ljubimica kraljice Marije Antoinette, kad je nasmrt pretučena pred zatvorom La Force. – Sir Maurice Lawes je imao čudan ukus za jezive stvari, slažete li se?”

“Svakako.”

Monsieur Goron se zamislio. “Jeste li primijetili što se nalazi pokraj nje?”

“Izgleda”, reče Dermot gledajući ulijevo od ogrlice, “kao glazbena kutijica na kotačima.”

“To jest mala glazbena kutija na kotačićima. I, iskreno rečeno, loša je odluka staviti tu glazbenu kutijicu u staklenu vitrinu. Sjećam se kad smo pregledavali ovu sobu dok je mrtvi starac još uvijek

sjedio na svojoj stolici, da je policijski komesar otvorio ovaj ormarić. Rukom je zapeo za glazbenu kutijicu. Ona je pala na pod...”

Monsieur Goron je opet pokazao prema kutiji, teškoj drvenoj kutiji na čijim su stranama bili urezani prizori među kojima je Dermot prepoznao one iz američkog građanskog rata.

“Glazbena kutija se izvrnula i počela svirati John Brown’s Body. Jeste li ikad čuli tu melodiju?” Prefekt je odzviždao nekoliko taktova. “Njezin je učinak, uvjeravam vas, bio izvanredan. Monsieur Horatio Lawes ljutito je izjurio van i rekao nam da ne diramo kolekciju njegova oca. Monsieur Benjamin Phillips kaže da je netko sigurno nedavno dirao glazbenu kutijicu; on ju je, kao talentirani mehaničar, popravio samo nekoliko dana ranije, a sada staje nakon što odsvira nekoliko taktova. Možete li objasniti toliku zabrinutost zbog tako malog predmeta?”

“Da, mislim da mogu. Kao što sam vam danas već rekao, ovo je tipično ubojstvo.”

“Ah!” nastavio je Goron. “Znam da jeste. Jako bi me zanimalo zašto je to tako.”

“Zato što je ovo” odgovorio je Dermot, “zločin unutar obitelji. Elegantno ubojstvo koje svoje korijene uvijek nađe u vlastitom domu.”

Monsieur Goron je prešao svojom nemirnom rukom preko čela. Pogledao je oko sebe kao da traži inspiraciju.

“Doktore”, reče, “vi to mislite ozbiljno?”

Dermot je sjeo na rub stola. Prošao je prstima kroz gustu crnu kosu začušljanu na stranu. U očima mu se vidjela napetost.

“Ovdje je ubijen čovjek s devet udaraca žaračem, jedan za drugim. Pogledajte. A vi kažete da je to brutalno, bezosjećajno, djelo jednoga luđaka. Zato ne obraćate pažnju na osobe u krugu obitelji, misleći da se nitko od njih ne bi mogao ponijeti tako divljački.

Ali to se ne podudara s povijesti zločina. Barem ne anglosaksonskog, koji citiram zato što su ovi ljudi Englezi. Obični ubojica s hladnim i odlučnim motivom rijetko je tako brutalan. Zašto

bi bio? Njegov posao je, to je očito, ubiti svoju žrtvu na što čistiji i uredniji način.

Obično se to događa kod kuće – gdje se osjećaji moraju potisnuti da bi ljudi mogli živjeti pod istim krovom – da ovakva situacija zna eksplodirati tako nasilno da to obični ljudi ne mogu zamisliti. Čim se poremete osjećaji u obitelji, dođe do motiva od kojih vam staje pamet.

Možda bi dobro odgojena i pobožna žena bila u stanju ubiti pomajku i čak vlastitog oca bez vidljivog razloga osim internih obiteljskih trzavica? Bi li sredovječni agent za osiguranja koji se nikad u životu nije porječkao sa svojom ženom udario tu istu ženu žaračem po lubanji? Bi li šesnaestogodišnja djevojka prerezala grlo svom mlađem bratu, samo zato što joj smeta prisutnost njezine pomajke? Ne vjerujete da se to može dogoditi? Nema pravog motiva? Ipak, ove su se stvari dogodile.”

“Čudovištima, možda”, reče monsieur Goron.

“Naprotiv, to se događa običnim ljudima poput mene ili vas. A što se tiče gospođe Neill...”

“Ah! Što je tu bilo?”

“Gospođa Neill je”, okrenuo se Dermot i pogled čvrsto upro u svog sugovornika, “vidjela nešto. Ne pitajte me što! Zna da se radi o nekome iz obitelji.”

“Zašto onda to, zaboga, ne kaže?”

“Možda nije sigurna o kome je riječ.”

Monsieur Goron je zatresao glavom smijuljeći se s nevjericom.

“Doktore, mislim da to nije dovoljno dobro. I ne sviđa mi se puno toga u vašem psihologiziranju.”

Dermot je izvadio iz džepa Maryland cigarete. Jednu je zapalio svojim džepnim upaljačem, a onda pogledao monsieur Gorona tako da je prefekt jasno u njegovom pogledu prepoznao nemir. Dermot se smiješio, iako samo zbog zadovoljstva što je njegova teorija potvrđena. Udahnulo je dim i ispuhnuo jedan veliki sivi oblak koji se presijavao na kućnom svjetlu.

“Prema dokazima koje ste mi vi sami iznijeli”, reče on svojim dubokim i smirenim glasom koji je znao djelovati gotovo hipnotizirajuće, “jedan član obitelji Lawes je namjerno lagao i to se može dokazati.” Zastao je. “Hoćete li dobro promisliti o tome ako vam kažem o kojoj se laži radi?”

Monsieur Goron je navlažio usne.

Ali nije stigao odgovoriti. Vrata su se – Dermot je zapravo trenutak prije pokazao prema njima kao da naznačuje što je mislio reći – širom otvorila. Na njima se pojavila Janice Lawes, zaklanjajući oči rukom.

Soba ju je očito još uvijek plašila. Brzo je pogledala oko sebe, kao dijete. Bacila je pogled na stolicu do stola. Tijelo kao da joj se ukočilo kad je osjetila miris sredstava za čišćenje. Ušla je tiho u sobu i zatvorila vrata. Obratila se Dermotu na engleskom.

“Nisam znala gdje ste”, rekla je uzbuđeno. “Otišli ste u hodnik a onda se izgubili!” Napravila je pokret rukom kojim je ilustrirala bijeg!

“Da, mademoiselle?” odmah je upitao monsieur Goron.

Janice nije obraćala pažnju na njega nego se obratila Dermotu. Izgledala je kao da je na rubu sloma živaca. Ali tek nakon duže tišine, dok su njezine živahne oči tražile njegovo lice, bijes je izbio na površinu.

“Mislite da smo okrutni prema Eve, zar ne?”

Dermot joj se nasmiješio.

“Mislim da ste se plemenito zauzimali za nju, gospođice Lawes.” Iako se pokušao suzdržati od toga, osjetio je da su mu se čeljusti stisnule. “Ali vaš brat, s druge strane...”

“Vi ne razumijete Tobyja”, viknula je Janice i udarila nogom o pod.

“Moguće.”

“Toby je zaljubljen u nju. Toby je sentimentalna duša s preciznim osjećajem za pravednost.”

“Sancta simplicitas!”

“To znači ‘blažena jednostavnost’, zar ne?” zapitala je Janice izravno. Gledala ga je u oči. Očajnički je pokušavala zadržati svoj uobičajeni izraz lica, ali joj nije polazilo za rukom. “Nije mi to nimalo čudno. Ali voljela bih kad biste stvari pogledali iz naše perspektive. Napokon pokazala je prema stolcu do radnog stola.

“On je mrtav”, nastavi Janice. “To je jedino na što itko od nas može misliti. Kad vas netko optuži za nešto tako iznenada, nećete samo reći, ‘Naravno da sam siguran da to nije ništa; zašto bih uopće objašnjavao?’ Ne biste bili čovjek kad biste tako postupili.”

Zapravo, Dermot je morao priznati da je to istina. Nasmiješio joj se. Kao da ju je ohrabrivao.

“Zato sam vam morala”, nastavila je Janice, “postaviti jedno pitanje. U povjerenju. To će ostati među nama, nadam se?”

“Naravno!” monsieur Goron je potvrdio prije nego što je Dermot stigao odgovoriti. “A, gdje je sada gospođa Neill?”

Janiceino lice se smrknulo.

“Razgovara s Tobyjem. Majka i ujak Ben su se diskretno povukli. Ovo pitanje koje sam vam htjela postaviti.” Malo je oklijevala. Onda je duboko udahнула gledajući ravno u Dermota. “Sjećate li se da ste s majkom nedavno razgovarali o tome da je tatu zanimalo funkcioniranje zatvora?”

Iz nekog su razloga posljednje dvije riječi zazvučale prilično oštro.

“Da?” reče Dermot.

“Tako sam i došla na to. Također se sjećate da se puno pričalo o tome kako je tata izgledao čudno onog dana kad je ubijen? Kako je došao kući sa šetnje, nije želio ići u kazalište i kako je bio blijed kao duh i kao su mu se tresle ruke? Dok ste razgovarali, sjetila sam se da sam ga jednom davno već vidjela takvog.”

“Da, i?”

“Bilo je to prije otprilike osam godina” reče Janice, “došao je jedan ne baš simpatični čovjek zvani Finisterre, koji ga je zainteresirao za neki posao, a zatim prevario. Ne znam detalje o tome; u to sam vrijeme bila jako mlada i nisu me zanimale stvari

vezane uz posao. Kao što me ne zanimaju ni danas. Ali sjećam se meteža koji je nastao.”

Monsieur Goron, koji je pratio njezinu priču, bio je posve zbunjen.

“Ovo je možda zanimljivo”, reče upravitelj. “Ali ja, iskreno rečeno, ne vidim...”

“Čekajte!” obratila se Janice Dermotu. “Tata je loše pamtio lica. Ali ponekad bi ih se sjetio, posebno kad bi se najmanje nadao. Dok je ‘Finisterre’ razgovarao s njim, odjednom se sjetio tko je taj čovjek.

‘Finisterre’ je bio osuđenik po imenu McConklin koji je dobio privremeni otpust a onda naprosto nestao. Tata se zainteresirao za ovaj slučaj, iako ga McConklin nikad nije vidio; barem ga je zanimalo tko je on. Onda se McConklin pojavio praktički niotkud.

Kad je McConklin, ili Finisterre, vidio da ga je prepoznao, stao je moliti i preklinjati da ga opet ne predaju na policiju. Ponudio je da će vratiti novac. Pričao je o svojoj ženi i djeci. Rekao je da će učiniti doslovno sve, samo ako ga tata ne vrati natrag u zatvor. Majka kaže da je tata bio blijed kao duh, da je osjećao mučninu i otišao u kupaonicu. Zato što je mrzio zatvaranje kriminalaca. Ali to ne znači da to ne bi učinio. Mislim da bi zatvorio i nekog iz vlastite obitelji kad bi saznao da je učinio nešto neoprostivo.”

Janice je zašutjela.

Govorila je brzo pa su joj se usne osušile. I dalje je gledala po sobi, kao da još uvijek osjeća očevu prisutnost.

“Pa je tako rekao Finisterreu, ‘Dat ću vam dvadeset četiri sata da se izgubite. Nakon toga, bez obzira učinili to ili ne, sve o vama – gdje ste, što radite i kako se zovete, baš sve – ide u Scotland Yard.’ I to je učinio. Finisterre je umro u zatvoru. Majka kaže da tata nakon toga danima skoro ništa nije mogao jesti. Vidite, svidao mu se taj čovjek.”

Janice je posebno naglasila ove posljednje riječi.

“Ne bih htjela da mislite da sam izdajica. Nisam, nisam i nisam! Hoću reći: ne želim to biti, bez obzira na to kako vam zvučala. Ali ne bi bilo dobro reći da mi to nije palo na pamet.” Opet je pogledala Dermota u oči. “Mislite li da je Eve Neill ikad bila u zatvoru?”

12

Dolje u salonu Eve i Toby ostali su sami. Bila je upaljena samo jedna zlatnožuta lampa u kutu sobe. Nisu mogli gledati jedno drugome u oči.

Eve je tražila svoju torbicu, ali je bila toliko uznemirena da je nije mogla pronaći. Počela je šetati besciljno po sobi, s jednog kraja na drugi, tražeći iznova i iznova na mjestima na kojima je već pogledala; ali čim se približila vratima, Toby je požurio i stao ispred nje.

“Ne odlaziš?” zapitao ju je.

“Treba mi moja torbica” reče Eve iznenađeno. “Onda moram ići. Hoćeš li se odmaknuti od vrata, molim te?”

“Ali mi moramo popričati o ovome!”

“O čemu imamo pričati?”

“Policija misli...”

“Policija, kao što si čuo”, reče mu Eve, “dolazi me uhititi. Tako da bi najbolje bilo da odem i spakiram se, zar ne? Nadam se da će mi to dozvoliti.”

Bolan izraz prešao je Tobyju preko lica. Podignuo je ruku i počeo se po čelu. Pravda se mora izvršiti: nije bio svjestan kako uzvišeno izgleda, koliko se ističe njegovo mučeništvo i junaštvo, stojeći onako uzdignute brade, odlučan da učini pravu stvar bez obzira na vlastite osjećaje i moguću bol.

“Znaš” rekao je, “da ću biti uz tebe. Nemoj ni pomisliti da ću te napustiti!”

“Hvala ti.”

Uopće ne primjećujući ironiju u njezinim riječima, Toby se zamislio i pogledao u pod. Počeo je misliti naglas.

“Što god da se dogodi, ne smiju te uhititi. To je najgore. Sumnjam da to uopće namjeravaju. Vjerojatno blefiraju. Ali, večeras ću porazgovarati s britanskim konzulom. Vidiš, ako te uhite... eto, banci se to neće svidjeti.”

“Nadam se da nikome od vas neće biti drago.”

“Ti to ne razumiješ, Eve. Hookson je jedna od najstarijih financijskih institucija u Engleskoj. Cezarova žena i tako dalje, kao što sam uvijek govorio. Ne smiješ me kriviti zato što pokušavam očuvati naš položaj.”

Eve je bila na rubu očaja.

“Vjeruješ li da sam ti ubila oca, Toby?”

Iznenadila se kad je u njegovim očima vidjela tračak lukavosti koja je oživjela njegovo prilično tupo i bezizražajno lice, bljesak nečega dubljeg – nečega što nikada prije nije primijetila kod njega.

“Nikad nikog nisi ubila”, odgovorio je. Čelo mu se namrštilo. “Iza svega stoji ona tvoja prokleta služavka, ili sam ja lud. Ona je...”

“Što ti znaš o njoj, Toby?”

“Ništa.” Duboko je udahnuo. “Ali mislim da je malo okrutno od tebe” – glas mu se povisio – “što si baš kad nam je sve išlo tako dobro morala opet započeti s onim Atwoodom.”

“Zar to zaista misliš?”

Toby je sav bio na mukama.

“Što bih drugo mogao misliti? Priznaj, molim te, budimo iskreni! Znaj da nisam toliko staromodan kao što misliš, usprkos Janicineinim šalama na moj račun. Zapravo, laskam samome sebi da sam prilično slobodouman. Ne znam i ne želim znati ništa o tvom životu prije nego što smo se upoznali. Sve to mogu oprostiti i zaboraviti.”

Eve je malo zastala i jedva da ga je gledala.

“Ali pustimo sad to” nastavio je Toby energično, “muškarac uvijek ima svoje ideale. Da, ideale! I kad se namjerava oženiti djevojkom, očekuje da će ona biti dorašla tim idealima.”

Eve je pronašla svoju torbicu. Bila je čitavo vrijeme na stoliću sa strane, na vidljivom mjestu; nije joj bilo jasno kako je prije nije primijetila, a toliko je puta prošla pokraj nje. Uzela ju je, otvorila i automatski pogledala unutra. Onda je krenula prema vratima.

“Makni mi se s puta, molim te. Moram ići.”

“Samo malo, ne možeš sad otići! Što ako odeš na policiju ili porazgovaraš s novinarima ili s nekim drugim? U ovakvom stanju, Bog zna što bi mogla reći.”

“A Hooksonu se to ne bi svidjelo?”

“Pa, nema smisla reći da bi mu bilo svejedno. Moramo biti realni, Eve. To je ono što vi žene ne možete razumjeti.”

“Uskoro će biti vrijeme za večeru, znaš.”

“Ali ja bih čak mogao... da, mogao bih ići i dalje! Mogao bih skoro poslati Hooksona k vragu, samo kad bih bio siguran u jednu stvar. Jesi li iskrena prema meni kao što sam ja bio prema tebi? Jesi li se opet spetljala s Atwoodom?”

“Nisam.”

“Ne vjerujem ti.”

“U tom slučaju”, reče Eve, “zašto mi sto puta postavljaš to isto pitanje? Hoćeš li mi se, molim te, maknuti s puta?”

“E pa, dobro”, rekao je Toby i dostojanstveno prekrižio ruke. “Kad ti tako kažeš.”

Polako se odmaknuo u stranu. Učinio je to na svoj elegantan i profinjen način, držeći bradu visoko podignutu. Eve je malo zastala. Bila je zaljubljena u njega; nastavit će s ovim drugi put, morat će ga opet uvjeravati; ali sad se nije mogla time zamarati. Protrčala je mimo njega u predsoblje i zatvorila vrata za sobom.

Blještavo svjetlo u predsoblju zaslijepilo ju je na trenutak. Kad se priviknula na njega, spazila je ujaka Bena Phillipsa kako je promatra i kašljuca.

“Hej!” reče ujak Ben. “Odlaziš?”

(Ne opet! Molim te Bože, samo ne još jednom!)

Ujak Ben je imao pomalo nezgodnu naviku da se prišulja nekome i iskaže mu svoju simpatiju, a da ga ovaj drugi uopće ne primijeti. Jednom se rukom češao po tjemenu. U drugoj je, kao da nije znao što bi učinio s time, držao nekakvu omotnicu.

“Hm, skoro sam zaboravio” reče. “Pismo za tebe.”

“Za mene?”

Ujak Ben je krenuo prema vratima. “Našao sam to u sandučiću prije deset minuta. Netko ga je, očito, osobno dostavio. Tvoje je ime na njemu.” Nježne svijetloplave oči mirno su je gledale. “Moglo bi biti nešto važno?”

Eve nije zanimalo je li važno ili nije. Uzela je pismo, pogledala svoje ime napisano na sredini omotnice i strpala ga u torbicu. Stric Ben je stavio praznu lulu u usta i glasno šmrknuo; izgledalo je kao da se bori sa samim sobom želeći nešto reći.

“Na tvojoj sam strani” reče.

“Hvala.”

“Uvijek!” reče ujak Ben. Ali, kad joj je htio dotaknuti ruku, ona se instinktivno odmaknula a starac se ukočio kao da mu je udarila šamar. “Nešto nije u redu, draga moja?”

“Ne, oprostite!”

“Kao što su rukavice, eh?”

“Koje rukavice?”

“Znaš”, reče ujak Ben ponovno nježno gledajući njezino lice. “Kad sam popravljao automobil, imao sam na rukama smeđe rukavice. Samo me zanimalo zašto te je to zabrinulo.”

Eve se okrenula i potrčala.

Vani na ulici bilo je mračno: sočno rujansko vrijeme koje se činilo stimulativnijim od onog u proljeće. Među krošnjama kestena probijalo se blijedo svjetlo lampi. Eve se osjećala kao da je pobjegla u slobodu, nakon one zagušljive atmosfere u vili Bonheur. Međutim, neće još dugo uživati u njoj, to je sigurno.

Smeđe rukavice. Smeđe rukavice. Smeđe rukavice.

Prošla je kroz kapiju i zaustavila se u sjeni zida. Trebala joj je samoća, osjećala je strašnu želju da bude sama, da se sakrije u neku rupu gdje je nitko neće tražiti. Željela je pobjeći od sumnjičavih glasova i znatiželjnih pogleda, negdje gdje je potpuni mrak i ništa se ne vidi.

Budalo, reče samoj sebi. Zašto im nisi rekla što si vidjela? Zašto nisi rekla da je netko bio u sobi, netko tko je na rukama imao smeđe rukavice. Koji licemjer. Nisi mogla govoriti, nisi mogla izgovoriti te riječi, ali zašto? Zbog odanosti prema njima? Zbog straha da će biti još ogorčeniji prema tebi nakon takve optužbe? Ili zbog odanosti Tobyju, koji je bez obzira na svoje greške bio barem pošten i izravan?

Ali jednome od njih ne duguješ nikakvu odanost, Eve Neill. Ni mrvicu odanosti, barem ne sada.

Bile su to krokodilske suze koje su u njoj izazvale gađenje. Nije mogla okrivljivati cijelu obitelj. Svi osim jedne osobe bili su zapanjeni i šokirani kao i ona. Ali netko, netko tko joj je dobacio preziran pogled, u stanju je počinuti ubojstvo s jednakom ravnodušnošću kao kad miješa salatu.

A svi oni – ako se pogleda malo bolje i shvati srž stvari, to je bilo ono što je najviše ljutilo i boljelo Eve – svi su bili spremni povjerovati da je ništa više do obične bludnice, iako su bili tako slobodoumni i spremni na opraštanje, prema njihovim vlastitim riječima. Možda i nije tako strašno: ipak su jako uznemireni. Imaju za to opravdan razlog. Ali to je bila isprika koju je Eve mrzila.

A što u međuvremenu?

U zatvor, vjerojatno.

Nemoguće da se to događa! Jednostavno nevjerojatno!

Samo su dvije osobe, slučajno ili namjerno, pokazale pristojnost, zbog čega je osjetila osobitu naklonost prema njima. Jedna od njih je Ned Atwood, koji se nikad nije pretvarao da je “fin”, ali koji je izgubio svijest pričajući laž koja bi ju mogla zaštititi. Druga je osoba bio onaj doktor. Nije se mogla sjetiti njegova imena. Nije se nikako mogla sjetiti ni njegova lica. Međutim, sjećala se njegovih žmirkavih crnih

očiju s mržnjom prema licemjerju duboko u njima. U tim se očima krila inteligencija oštra kao mač. Njegov ironični glas odjekivao je moćno salonom kod Lawesovih, ali i u njezinoj glavi.

Pitanje je bi li policija uopće vjerovala Nedu Atwoodu?

Ned je bio bolestan, ozlijeđen, bez svijesti. "Ne očekuje se njegov oporavak." Zbog vlastite opasnosti, na ovo je gotovo zaboravila. Bi li trebala otići k njemu, bez obzira na to što Lawesovi mislili? Trenutno nije bila u stanju ni telefonirati, niti mu napisati pismo...

Pismo.

Stojeći u hladnoj sjeni u rue des Anges, Eve je snažno stiskala svoju ručnu torbicu. Otvorila ju je i pogledala pomalo zgužvanu omotnicu koja se nalazila unutra.

Eve je brzo prešla preko rue des Anges i zaustavila se ispod ulične lampe nedaleko njezine kapije. Proučavala je sivu omotnicu, zalijepljenu, naslovljenu na nju. Dostavljena je izravno, ubačena u sandučić kuće u kojoj ona ne živi. Što je moglo biti strašno ili zlokobno u jednoj običnoj omotnici? Ipak, Eve je osjećala kako joj srce snažno udara i kako joj u grlo navire vreline, dok ju je otvarala. Unutra je bila kratka poruka na francuskom, nepotpisana.

Ako madame želi saznati nešto što bi joj moglo pomoći u novonastalim okolnostima, molim je da dođe u rue de la Harpe, broj 17, bilo kada nakon deset sati. Vrata su otvorena. Slobodno uđite.

Nad glavom joj je šuštalо lišće. Na sivi je papir padala njihova sjena.

Eve je podignula glavu. Pred njom se nalazila njezina vlastita vila, gdje je Yvette Latour čeka s večerom koju je sama pripremila, u odsutnosti kuharice. Eve je složila pismo i spremila ga natrag u torbicu.

Čim je dotaknula zvonce, otvorila ih je Yvette, hladnija i bezosjećajnija nego ikad.

“Madame, večera je gotova”, reče joj Yvette. “Čeka vas već pola sata.”

“Nije mi do večere.”

“Ali madame mora nešto pojesti. Mora čuvati snagu.”

“Zašto?” upita Eve.

Krenula je prema stepenicama, okrznuvši svoju sugovornicu, kroz osvijetljeno predvorje urešeno satovima i ogledalima. Sad se okrenula i postavila to pitanje. Nikad nije bila svjesnija činjenice da su ona i Yvette same u kući.

“Pitala sam, zašto?” ponovila je Eve.

“Zbog vjere, madame”, odgovorila je Yvette, neočekivanom umiljatošću kojom je očito htjela izbjeći sukob. Yvetteine su oči bile širom otvorene. Ruke, snažne kao u kakvog hrvača, stavila je na bokove. “Svima nam je u životu potrebno čuvati snagu, zar ne?”

“Zašto si zaključala vrata one noći kad je ubijen Sir Maurice Lawes?”

Sad se jasno razabiralo kucanje satova.

“Madame?”

“Dobro si čula!”

“Čula sam, madame. Ali ne razumijem što me pitate.”

“Što si rekla policiji o meni?” uporno je nastavila Eve. Osjećala je da joj srce ubrzano pumpa krv i da su joj se obrazi zažarili.

“Madame?”

“Zašto se moj bijeli čipkasti negliže nije vratio iz čistionice?”

“Jao, madame! Ja to ne znam. Ponekad im treba dosta vremena, znate već. – Kad će madame večerati?”

Evein se bijes malo stišao. Razbio se poput porculanskog tanjurića Sir Mauricea Lawesa.

“Kažem ti da mi nije do večere”, reče Eve stavljajući nogu na prvu stepenicu. “Idem u svoju sobu.”

“Da možda donesem madame sendvič?”

“Može. I kavu.”

“Bien, madame. Ide li madame još negdje van večeras?”

“Možda. Ne znam.”

Potrčala je uza stepenice.

U sobi je našla navučene zavjese i upaljeno svjetlo na komodi. Zatvorila je vrata. Bila je skoro bez daha; osjećala se kao da u grudima ima ogromnu rupu u kojoj je lagano lupalo srce; koljena su joj se tresla a krv kao da joj je oblila cijelu glavu. Sjela je u naslonjač i pokušala se opustiti.

Rue de la Harpe, broj 17. Rue de la Harpe, broj 17. Rue de la Harpe, broj 17.

U spavaćoj sobi nije bilo sata. Eve je izišla u hodnik i donijela sat iz gostinjske sobe. Činilo se da kuca kao tempirana bomba. Stavila ga je na komodu a onda otišla u kupaonicu oprati ruke i umiti se. Kada se vratila, na stoliću je našla uredno serviran pladanj sa sendvičima i crnom kavom. Iako nije mogla ništa jesti, popila je malo kave i popušila hrpu cigareta dok su kazaljke na satu došle do devet i pol, a onda krenule prema desetki.

Jednom je prisustvovala suđenju zbog ubojstva, u Parizu. Ned ju je odveo tamo, misleći kako je to dobra šala. Najviše ju je iznenadila silna vika u sudnici. Suci su – bilo ih je nekoliko i nosili su svoje halje i ravne kape – napadali zatvorenika jednako kao i tužitelj, navodeći ga na priznanje krivice.

Tada joj je to izgledalo čudno i neugodno smiješno. Ali mrkom zatvoreniku, koji je grebao rub klupe svojim crnim noktima i uzvraćao im dernjavom, nije bilo smiješno. Kad su ga uveli u sudnicu, za njim se začulo zatvaranje dviju brava i osjetio se neugodan miris. Dopro je čak do Eve. Bila je tako obuzeta Tim prizorom da uopće nije čula buku u ulici ispod.

Ali je čula zvonce.

Odozdo su dolazili glasovi. Na stepenicama su se čuli koraci, tapkanje. Yvette se penjala stepenicama brže nego što je običavala. Pokucala je na vrata sobe. I dalje je bila vrlo ljubazna.

“Dolje je policija, madame”, rekla je. U glasu joj se osjetila radost i oština, čisto zadovoljstvo zbog dobro obavljenog zadatka. Eveina

usta bila su potpuno suha. "Hoću li im reći da će madame sići dolje?"

Njezin joj je glas nekoliko sekundi zvonio u ušima. Eve napokon progovori.

"Recite im da me pričekaju u salonu", rekla je Eve bez razmišljanja. "Doći ću za koji trenutak."

"Bien, madame."

Eve je skočila na noge čim su se vrata zatvorila. Otišla je do ormara i uzela kratki ogrtač i privezala ga oko vrata. Pogledala je u svoju torbicu i provjerila ima li dosta novca. Zatim je ugasila svjetlo i izašla u hodnik.

Izbjegavši klimavu šipku, sišla je niz stepenice tako tiho da je nitko nije mogao čuti. Buka glasova premjestila se sada u salon; vrata su bila poluotvorena. Yvette je bila okrenuta leđima. Vidjela ju je kako podiže ruku u znak dobrodošlice upućene predstavnicima zakona. Iako je Eve na brzinu vidjela nečije oko i brkove, pretpostavila je da je nitko nije vidio. Nakon samo nekoliko sekundi provukla se kroz mračnu blagovaonicu u još tamniju kuhinju.

Opet je povukla zasun na stražnjim vratima. Ali ovaj ih je put zatvorila za sobom. Bila je u stražnjem vrtu, a svjetlo svjetionika je i dalje kružilo oko nje. Pojurila je prema vratima i izišla na cestu. Nakon tri minute – nije ju čuo nitko osim psa svezanog u nečijem vrtu – zaustavila je taksi na Boulevardu du Casino.

"Rue de la Harpe, broj sedamnaest", rekla je Eve.

13

“Tu smo?”

“Da, madame”, reče vozač taksija. “Broj sedamnaest, rue de la Harpe.”

“Je li ovo privatna kuća?”

“Ne, madame. To je trgovina. Cvjećarnica.”

Ova je ulica bila u neuglednom dijelu La Bandelettea, odnosno uz promenadu i obalu. Većina rasipnika iz Engleske koji su posjećivali La Bandelette uglavnom su zazirali od ove četvrti, zato što je izgledala (i bila) upravo kao Weston, Paignton ili Folkestone.

Danju je u kvartu bilo prilično živo. Bila je tu hrpa uličica i dućana sa šarenim suvenirima, svjetlucavih igračaka i posuda, fotografskih radnji na kojima je stajao žuti natpis “Kodak”. Međutim, noću, osobito u kasnu jesen i zimi, ulice bi utonule u potpuni mrak. U rue de la Harpe, koja je krivudala između visokih kuća, pojavio se taksi. Kad se zaustavio pred mračnim izlogom trgovine, Eve je počela hvatati panika.

Sjedila je s rukom na poluotvorenim vratima, i gledala u vozača osvijetljenog blijedim svjetlom lampe.

“Cvjećarnica?” ponovila je.

“Tako je, madame.” Vozač je pokazao bijeli uokvireni natpis iznad izloga. “‘U Rajskom vrtu. Veliki izbor cvijeća.’ Zatvorena je, to znate”, dodao je bespomoćno.

“Da, vidim.”

“Želi li madame da je odvezem na neko drugo mjesto?”

“Ne. Ovdje je dobro.” Eve je izišla iz auta. Još je, ipak, oklijevala. “Ne znate slučajno čija je ovo cvjećarnica?”

“Ah! Tko je vlasnik. Ne”, reče vozač nakon što je malo razmislio. “Što se vlasnika tiče, ne znam. Ali znam gospođu koja tu radi.

Poznajem je dosta dobro. To je mademoiselle Latour. Mademoiselle Prue. Jako otmjena mlada dama.”

“Latour?”

“Da, madame. Nešto nije u redu?”

“Ne! Zna li ima li ona neku rođakinju ili sestru koja se zove Yvette Latour?”

Vozač ju je gledao.

“Ne mogu se sjetiti! Žao mi je, madame, ali zaista ne bih znao. Znam samo ovu trgovinu koja je dosta popularna i ljupku mademoiselle koja radi ovdje.” (Eve osjeti da je vozač znatiželjno promatra iz mraka). “Želi li madame da je pričekam?”

“Ne. Da! Možda bi bilo bolje da me pričekate.”

Iako je Eve htjela postaviti još jedno pitanje, predomislila se. Okrenula se i pretrčala pločnik do cvjećarnice.

Iza nje je vozač taksija razmišljao: Bože moj, koja krasotica, i to Engleskinja! Moguće da se mademoiselle Prue poigravala s njezinim muškarcem pa se madame dolazi osvetiti. U tom je slučaju najbolje da ih stari Marcel ostavi na miru da se obračunaju, da jedna drugoj počupaju kosu i izgrebu se noktima. To je njihova stvar, iako su Englezi prilično mirni. Dobro, znaju se i razljutiti, vidio sam jednom jednog pijanog tipa koji je jednostavno poludio. Ovo bi moglo biti zanimljivo pa ću pričekati malo. Osim toga, duguje mi za vožnju.

Eveine misli bile su puno kompliciranije.

Zastala je pred vratima trgovine. Pokraj njih je bio čisti svjetlucavi prozor iza kojeg se malo toga moglo vidjeti. Mjesečeva se svjetlost odbijala od prozora i tako sprečavala Eve da vidi što se nalazi u unutrašnjosti cvjećarnice.

Bilo kad iza deset sati. Vrata su otključana. Molim vas, slobodno uđite.

Eve je dohvatila kvaku, vrata su zaista bila otključana. Širom ih je otvorila, očekujući da će se u međuvremenu oglasiti zvonice iznad njih. Ipak, to se nije dogodilo. Tišina i mrak. Ostavila je vrata otvorena, preplašena jer nije znala što je očekuje, ali u isto vrijeme i

mirna zbog prisutnosti vozača taksija koji ju je čekao preko puta ulice, Eve je ušla u trgovinu.

Još uvijek ništa...

Hladan, vlažan i mirisan zrak zapuhnuo ju je pri ulasku. Bila je to prilično mala cvjećarnica. Sasvim do prozora nalazio se kavez za ptice obješen na lancu o strop. Na pod je padao trak mjesečeve svjetlosti, osvjetljavajući je tek toliko da bi djelovala još jezivije: na zidovima su se vidjeli obješeni posmrtni vijenci.

Prišla je stolu i blagajni, probijajući se kroz sve te vlažne cvjetne mirise, a onda je primijetila žutu svjetlost koja je dolazila iz prostorije koja se nalazila u stražnjem dijelu trgovine. U istom je trenutku začula mladenački ženski glas koji je dopirao iza vrata te prostorije.

“Tko je?” progovorio je glas na francuskom.

Eve je krenula naprijed prema vratima, a onda ih otvorila.

Prostorija je izgledala i odisala nekom blaženom kućnom atmosferom. Ugledala je malu dnevnu sobu sa zidnim tapetima. Izgledala je kao ugodan topli dom.

Okvir kamina sastojao se od mnogih drvenih pretinaca. Krasilo ga lijepo uokvireno ogledalo, a u samom kaminu gorio je živahni plamen. Na stolu je bila upaljena lampa. Tu je još bila i sofa, na kojoj su bile poredane lutke. Na klaviru se nalazila uokvirena grupna obiteljska fotografija.

Sama mademoiselle Prue, smirena i ugodna, sjedila je u stolici pored lampe. Eve je nikada prije nije vidjela, ali monsieur Goron i Dermot Kinross bi je svakako prepoznali. Bila je vrlo ukusno odjevena i imala je izvanredno otmjeno držanje. Njezine ogromne tamne oči pogledale su Eve kad je ušla. Na stolu pokraj nje stajala je košara s priborom za šivanje; u to je vrijeme nešto šivala, u rukama je držala ružičasti elastični pojas za čarape. Zbog ovoga je, više nego zbog ičeg drugog u prostoriji, prevladavao ugođaj sretnog doma.

Preko puta nje sjedio je Toby Lawes.

Mademoiselle Prue je ustala, odložila na stol iglu, konac i pojas za čarape.

“Ah, madame!” rekla je ljubazno. “Primili ste moju poruku, znači? Odlično. Molim vas, uđite.”

Nastupila je duža tišina.

Eve je u prvi mah poželjela nasmijati se Tobyju u lice, iako ništa nije bilo ni najmanje smiješno.

Toby je sjedio i izgledao zabrinuto. Opet je pogledao Eve, kao da je bio opčinjen njome i nije mogao skinuti pogled s njenog lica. Boja, žarko crvena, postupno mu je obuzela lice, tako da je izgledalo kao da je u plamenu. Bilo je očito, odavala je to svaka crta njegova lica i prevladavajuća boja na njemu, kako se osjeća u tom trenutku. Svatko tko bi ga vidio takvog, skoro bi osjećao žaljenje prema njemu.

Eve je pomislila: za koji časak mogu se ponijeti kao dobra osoba ili naprosto poludjeti. Ali trenutno ne mogu. Jednostavno ne mogu.

“Vi – vi ste napisali tu poruku?” čula je sebe kako govori.

“Žao mi je!” odgovorila joj je Prue uz nervozni osmijeh i očitu zabrinutost. “Ali, madame, moramo biti praktični.”

Otišla je do Tobyja i poljubila ga u čelo.

“Jadni naš Toby”, reče ona. “Već smo tako dugo dobri prijatelji, ali ga nikako ne mogu natjerati da nešto shvati. A sad je došlo vrijeme da budemo iskreni, zar ne?”

“Da”, reče Eve. “U svakom slučaju.”

Prueino lijepo lice opet je postalo sabrano i samouvjereno.

“Gledajte, madame, ja nisam nikakva otkačena curica. Ja sam poštena djevojka dobre naravi iz ugledne obitelji.” Pokazala je prstom prema fotografiji na klaviru. “Ovo je moj tata. Ovo mi je mama. Ovo je moj stric Arsene. Ovo je moja sestra Yvette. Ako me ponekad i obuzme osjećaj slabosti... dobro! Zar to nije privilegij svake žene koja se smatra ljudskim bićem?”

Eve je pogledala Tobyja.

Toby je htio ustati, ali je opet sjeo.

“Ali pripazite!” reče Prue. “Bilo je razumljivo... ili sam barem ja to tako shvatila, u svojoj nedužnosti... da su namjere monsieur Lawesa bile časne i da je na umu imao brak. Onda je odjednom

došla objava vaših zaruka. Ne, ne, ne, ne!” Glas joj je sa svakom riječju postajao tiši. “Pitam ja vas! Je li to pošteno? Je li to pravedno?”

Slegnula je ramenima.

“Ipak, ja poznajem te ljude! Moja sestra Yvette, ona je bijesna. Kaže da će naći načina kako spriječiti taj brak i baciti me u naručje monsieur Lawesa.”

“Je li to istina?” reče Eve, počinjajući shvaćati mnoge stvari.

“Ali ja nisam uopće takva. Ja nikoga ne progonim. Je m’en fous de ca! Ako je Toby hladan prema meni, ima još ribe u moru. No pošteno je, kažem – a madame će se kao žena zasigurno složiti sa mnom – da zaslužujem malu kompenzaciju zbog gubitka vremena i povrede mojih prirodnih osjećaja. Da?”

Toby je odlučio progovoriti.

“Ti si napisala poruku...?” počeo je zbunjenim glasom.

Prue na njega nije obraćala pažnju, samo mu je poklonila koji odsutni osmijeh. Nju je zapravo zanimala Eve.

“Tražila sam od njega kompenzaciju tako da svatko od nas krene svojim putem i da se rastanemo kao prijatelji. Želim mu sve najbolje. Čestitam mu na zarukama. Ali on me odbija, govoreći da ne može.”

Pruein pogled govorio je bolje od svega što je mislila o ovome.

“Onda mu umre otac. To je jako tužno”, Prue je izgledala iskreno zabrinuta, “i gotovo tjedan dana ne želim ga smetati, osim da mu izrazim svoju sućut. Osim toga, kaže da će kao njegov nasljednik sada moći biti velikodušan prema meni. Ali pazite! Jučer je rekao da su tatini poslovi prava zbrka; nema tu puno novca; i da moj susjed, trgovac umjetninama monsieur Veille, traži ogromnu svotu za svoju burmuticu. Traži nezamislivu svotu od sedamsto pedeset tisuća franaka.”

“Ova poruka...” počeo je Toby.

Prue se ipak obratila Eve.

“Da, ja sam to napisala”, priznala je. “Moja sestra Yvette ne zna za to. To je moja vlastita ideja.”

“Zašto ste to napisali?” reče Eve.

“Madame, morate li to pitati?”

“Da, moram.”

“To je očito”, reče Prue, prigovarajućim tonom, “to je očito.” Otišla je do Tobyja i pogladila ga po glavi. “Jako mi je drag ovaj jadni Tobee...”

Dotični gospodin skočio je na noge.

“Osim toga, ja nisam bogata. Mislim da ćete se složiti”, objasnila je Prue, penjući se na vrhove prstiju kako bi se vidjela u ogledalu iznad kamina, “da nisam nimalo nerazumna.”

“Da.”

“Dobro! Madame jest bogata, ili mi barem tako kažu. Sigurno bi jedna profinjena i osjećajna osoba razumjela ovo a da joj ne moram sve nacrtati?”

“Ja ipak ne...”

“Madame se želi udati za mog jadnog Tobeeja. Lako ćete me pobijediti. Ipak, ja sam neovisna. Nemam ni s kim posla. Ali u ovim stvarima, voyons, potrebno je biti praktičan. Zato ako bi madame sama pristala da udijeli malu kompenzaciju, mislim da bi sve trebalo ispasti onako kako treba.”

Opet je nastupila duga tišina.

“Zašto se madame smije?” zapitala je Prue, prilično oštrim glasom.

“Oprostite. Ne smijem se, zapravo. Mogu li sjesti?”

“Da, naravno. Lako zaboravljam! Evo, izvolite ovdje sjesti. To je Tobeejeva omiljena stolica.”

Sva neugodnost zbog tekuće situacije nestala je s Tobyjeva lica. Više nije izgledao kao osoba koju grize savjest, kao boksač premoren nakon petnaeste runde kojeg biste najradije poželjeli potapšati po leđima i reći, “sve je u redu, čovječe.”

Još uvijek je bio čvrst i prilično ukočen. Ljudska priroda ostaje ljudska priroda, čovjek se ne mijenja lako, bez obzira sviđalo se to nama ili ne. Doveo se u neugodan položaj. Zato je svoju krivnju htio

prebaciti na nekoga – možda na bilo koga – zato što je doveden u ovakvu situaciju.

“Izlazi” reče on Prue.

“Monsieur?”

“Rekao sam, izlazi!”

“Zar si zaboravio”, umiješala se Eve tako hladno i brzo da je Toby zatreptao očima, “zar si zaboravio da ova kuća pripada mademoiselle Latour?”

“Ne brine me čija je to kuća. Mislim...”

Toby se kontrolirao s velikim naporom, nakon što je provukao prste kroz kosu kao da je na taj način htio pridržati svoju lubanju. Ispravio se i duboko udahnuo.

“Gubi se odavde”, zahtijevao je. “Molim te. Va-t'en. Želio bih razgovarati s madame.”

Oblak napetosti podigao se iz Prue, koja je duboko udahnula u znak suosjećajnosti.

“Bez ikakve sumnje”, reče ona otvoreno, “madame će htjeti raspravljati o prirodi kompenzacije?”

“Tako nešto”, složila se Eve.

“Ja, ja sam prilično senzitivna”, reče Prue. “Vjerujte mi, drago mi je što je madame pokazala toliko razumijevanja u ovome. Moram priznati da sam neko vrijeme bila zabrinuta. Idem sad, ali bit ću gore. Kad me poželite vidjeti, lupnite po stropu metlom i ja ću sići dolje. A'voir, madame. A'voir, Tobee.”

Prue je uzela pojas za čarape, iglu i konac sa stola i krenula prema vratima na drugoj strani sobe. Podarila im je jedan dražestan osmijeh, osmijeh kakav mogu pružiti samo tako lijepe oči i zubi, i nestane zatvorivši pažljivo vrata za sobom.

Eve je sjela za stol. Nije rekla ništa.

Toby je kuckao prstima. Odšetao se od nje, naslonio se laktovima na okvir kamina. Užarenu atmosferu koja se stvorila u stražnjoj sobi cvjećarnice mogao je osjetiti i netko bezosjećajniji od Tobyja Lawesa.

Malo je žena uopće dobilo priliku kakva se tada ukazala Eve. Nakon svih peripetija koje je pretrpjela bita je posve iscrpljena. Svaki slobodoumni autsajder vidjevši njih dvoje u toj sobi poticao bi je da ga napadne, da se izviče na njega i riješi se svog neprijatelja. Ali lako je autsajderu govoriti takve stvari.

Tišina se produžila. A tu je bio i Toby, sa svojim taktom naslonjenim na okvir kamina, njegovi brkovi, ovratnik podignut do ušiju i povremeni kratki pogledi upućeni njoj.

Eve je rekla samo jednu riječ.

“Pa?”

14

“**Gledaj**”, izjavio je Toby iskreno, “strašno mi je žao zbog ovoga.”

“Zaista?”

“Mislim, zbog toga što se saznalo za to.”

“Oh, zar se ne bojiš da će banka također za to čuti?”

Toby je razmislio o tome.

“Ne, sve je u redu”, uvjeravao ju je. Kad ju je opet pogledao, na licu mu se vidjelo da je odahnuo. “Gledaj, jesi li se zbog toga zabrinjavala?”

“Možda.”

“Ne, uvjeravam te da je to u najboljem redu”, reče Toby ozbiljno. “Razmislio sam o tome, naravno. Ali sve je u redu dok ih ne umiješaš u otvoreni skandal. O tome se radi: izbjeći otvoreni skandal. Inače, tvoj privatni život pripada samo tebi. Ovo što sam ti rekao volio bih da ostane među nama” pogledao je lijevo i desno, “stari Dufour, odnosno upravitelj, odlazi u Boulogne posjetiti svoju ljubavnicu. To je činjenica! To se sigurno zna. To ti govorim u povjerenju, naravno.”

“Naravno.”

Tobyjevo lice još se više zacrvenjelo.

“Ono što mi se kod tebe najviše sviđa, Eve”, nastavio je uzbuđeno, “je to da si tako puna razumijevanja.”

“Oh?”

“Da”, reče Toby izbjegavajući njezin pogled. “To nije nešto o čemu bismo trebali raspravljati. O tome ne bih želio raspravljati ni s kojom pristojnom djevojkom, ponajmanje s tobom. Ali budući da su se barijere srušile... eto, tu smo.”

“Da. Barijere su se srušile, zar ne?”

“Mnoge bi žene na tvom mjestu počele hysterizirati. To ti otvoreno kažem. Ne znaš kako mi je bilo proteklih tjedana, čak i prije očeve smrti. Možda si primijetila da nisam bio potpuno pri sebi. Ta mala kučka gore”, Eve se ukoči, “kažem ti, ona mi zadaje glavobolju kao nitko dosad u životu. Ne možeš zamisliti kroza što prolazim.”

“I je li to sve”, zapitala je Eve polako, “je li to sve što ćeš mi reći?”
Tobyjevo oko je zatitralo.

“Sve što ti imam za reći?”

Dosad se Eve Neill ponašala po pravilima stare škole. Ali, u isto je vrijeme ona još uvijek bila kći starog Joea Neilla, iz Loomhalta u Lancashireu. Kao i sam Joe, bilo je stvari koje je mogla podnositi do bilo koje granice, ali i onih koje nije mogla nikako i nikada.

Dok je sjedila u stolici mademoiselle Prue, činilo joj se kao da sobu gleda kroz blijedu maglu. Vidjela je odraz Tobyjeve glave u ogledalu iznad kamina, na kojoj se nazirala mala ćelava točka veličine novaca usred kovrčave kose. Taj je prizor prelio čašu.

Eve se uspravila na stolici.

“Zar ti nije palo na pamet”, reče ona, “da imaš štošta toga za objasniti?”

Nakon ovih riječi Toby je na trenutak izgledao kao da ne može vjerovati vlastitim ušima.

“Zar ti nije palo na pamet”, reče Eve, “da su tvoje moralne propovijedi koja sam morala slušati cijeli dan pomalo smiješne i da se ponašaš kao moćni Sir Galahad sa svojim pričama o idealima i principima, a čitavo si ovo vrijeme, otkad se poznajemo, čuvao ovdje tu djevojku?”

Toby je bio užasnut.

“Zaista, Eve”, reče on. “Zaista!” I počeo je brzo i nervozno gledati oko sebe, kao da je napola očekivao da će se naći licem u lice s upraviteljem banke, monsieurom Dufourom.

“Da, zaista!” reče Eve. “Blaaa!”

“Nikad nisam očekivao da ću čuti takve riječi iz tvojih usta.”

“Riječi! A što je s djelima?”

“Dobro, što je s njima?” pitao je Toby.

“Znači, ti možeš ‘oprostiti i zaboraviti’ ono što ja radim, zar ne? Rado bih vjerovala da si to u stanju, ti obični licemjeru! A što je s tvojim idealima? I s tvojim stavom jednostavnog mladića za kojeg vrijede samo najčišći i najsvetiji zakoni?”

Toby je bio više nego uznemiren, bio je zapanjen onim što je čuo. Proškilji svojim kratkovidnim pogledom u nju na jednak način na koji je to činila i njegova majka.

“Ali to je nešto sasvim drugo” protestirao je uzbuđenim glasom kao netko tko pokušava objasniti neku sasvim očiglednu stvar potpuno malom djetetu.

“Oh, je li?”

“Da!”

“Kako?”

Toby se borio sam sa sobom. Bilo je to kao da su tražili od njega da razjasni međuplanetarni sustav ili konstrukciju svemira u desetak riječi koje se sastoje od jednog sloga.

“Draga moja Eve! Čovjek je ponekad... pa, podložan nagonima.”

“A zar misliš da ih žene nemaju?”

“Oh?” zapucketao je prstima Toby. “Znači, ti to priznaješ?”

“Što to?”

“Da si na kraju krajeva ipak obnovila vezu s onom svinjom od Atwooda.”

“To nikad nisam rekla! Ni približno! Rekla sam da žena...”

“Oh, ne” reče Toby, odmahujući glavom kao netko tko nikako ne može prihvatiti tvrdnju suprotnu njegovom mišljenju. “Pristojna žena ne. Utoliko se nas dvoje razlikujemo. Takva žena ne bi bila dama i nije vrijedna idealiziranja. Zato si me toliko iznenadila, Eve.

I, molim te da me saslušаш do kraja, Eve. Ni za što na svijetu ne bih te povrijedio. To sigurno znaš. Ali moram ti reći ono što mislim, drukčije ne znam. A večeras mi se čini da te vidim u posve drukčijem svjetlu. Čini mi se...”

Eve ga nije htjela prekidati.

Nakon nekog vremena primijetila je da stoji preblizu vatri, da je sivu tkaninu njegova odijela, točnije njegove nogavice sa stražnje strane, počeo hvatati dim. Sekundu kasnije promijenio je položaj i pomaknuo nogu.

Onda ih je prekinula mademoiselle Prue, koja je uletjela u sobu nakon kratkog kucanja i požurila prema stolu s nervoznom isprikom.

“Moj... moj konac” objasnila je. “Tražim ostatak konca.” Mademoiselle Prue počela je tražiti konac po košari s priborom za šivanje, dok je Toby poskočio od boli nakon što je vatra iz kamina spržila njegove listove, a Eveina je duša plesala od radosti promatrajući taj prizor.

“Dragi Tobee”, nastavila je mademoiselle Prue. “I madame. Mogu li vas samo zamoliti da ne vičete tako glasno? Svi dobro čujemo a, osim toga, probudit ćete susjede.”

“Zar smo vikali?”

“Jako glasno ste vikali. Nisam ništa razumjela jer ne govorim engleski. Ali mi se ne čini da je bilo veselo.” Našla je smotuljak crvenog konca i okrenula ga prema svjetlu. “Nadam se da nije bilo neslaganja oko onoga o čemu sam vam govorila, o kompenzaciji?”

“Da”, reče Eve, “bilo je.”

“Madame?”

“Nemam namjeru otkupiti vašeg ljubavnika od vas”, reče Eve, jasno dajući do znanja Tobyju što misli o tome. No, iskreno govoreći, i sam je Toby bio jednako ljut zbog ove stvari kao i Eve.

“Ali, mogu vam nešto ponuditi”, nastavila je kći starog Joea Neilla. “Dat ću vam dvostruku kompenzaciju ako uvjerite svoju sestru Yvette da prizna na policiji da je zaključala vrata one noći kad je Sir Maurice Lawes ubijen.”

Prue je izgubila malo svoje boje, tako da su se njezine usne obojane u ružičasto i oči s tamnim trepavicama snažno isticale na blijedoj podlozi njezina lica.

“Nemam pojma o tome što radi moja sestra!”

“Ne znate, na primjer, da me pokušava strpati u zatvor? Vjerojatno se nada da će monsieur Lawes tada zaprositi vas?”

“Madame!” viknula je Prue.

(Jasno je, pomislila je Eve, da ona to ne zna).

“Nemoj dopustiti da te toliko zabrinjava to oko uhićenja” promrmlja Toby. “Oni blefiraju. Zapravo ne misle to učiniti?”

“Oh, blefiraju? Došli su u moju kuću odvesti me u zatvor. A ja sam im pobjegla i došla ovamo.”

Toby je dodirnuo svoj ovratnik, iako je Eve govorila engleski, preplašena je Prue shvatila očito smisao razgovora. Proučila je drugi komad konca i bacila ga na stol.

“Policija dolazi ovamo?”

“Ne bi me iznenadilo” uzvratila je Eve.

Prue je drhtavim prstima pretraživala košaru sa šivaćim priborom. Sve je komadiće vadila na stol i pomno ih proučavala. Još konca. Igle. Škare. A onda nekakve čudne vezice za cipele, namotani metar za mjerenje i ukosnica zakačena za prsten.

“Vaša sestra” reče Eve, “ima svoju malu mušicu u glavi. Nikad ne bih pogodila da ste to vi.”

“Merci, madame!”

“Ali to vam ne vrijedi. Od toga neće biti ništa. Monsieur Lawes se ne namjerava oženiti vama, kao što vam je sigurno i on sam to rekao. S druge strane, ja sam u ozbiljnoj životnoj opasnosti i puno toga ovisi o vašoj sestri; može me uništiti ili spasiti.”

“Ne razumijem o čemu pričate. Yvette misli da sam luckasta. Ništa mi ne govori!”

“Molim vas!” prekinula ju je Eve očajnički. “Vaša sestra mora savršeno dobro znati što se dogodilo one noći. Mogla bi im reći da je monsieur Atwood bio u mojoj sobi čitavo to vrijeme. Čak i kad njemu ne bi vjerovali, vjerovali bi njoj. Ako jedini razlog zbog kojeg želi da me uhite leži u ovoj opsesiji vama, onda svakako...”

Eve je popravila odjeću na sebi, a zatim ustala sa stolice.

Prue je gotovo u potpunosti ispraznila sadržaj košare na stol. Posljednje što je našla unutra i bacila na stol među ostale igle, kvačice i končice, bio je komadić jeftinog nakita. Ili možda ne.

Sićušni, četvrtasti kristalni kamenčići koji su se izmjenjivali sa, također, sićušnim kamenčićima plavoga sjaja bili su privezani na srebrnkasti starinski lančić kao ogrlica. Budući da se smotao kao zmija kad ga je Prue ispustila iz ruke, svjetlo lampe prešlo je preko njega kao vatra, tako da su kamenčići zatreperili i zasvjetalucali.

“Otkuda vam to?” upitala je Eve.

Prue je podignula glavu.

“Ovo? Ovo ništa ne vrijedi, madame.”

“Ništa ne vrijedi?”

“Tako je, madame.”

“Dijamanti i tirkizi. “Eve je uhvatila lančić za jedan kraj i prinijela ga lampi. “To je ogrlica madame de Lamballe! Ukoliko nisam potpuno skrenula s uma, onda sam to posljednji put vidjela u kolekciji tate Lawesa. U njegovom ormariću s lijeve strane vrata, odmah do ulaza u radnu sobu.”

“Dijamanti i tirkizi? Madame se sigurno zabunila” reče Prue, ali s malo gorčine. “Zar sumnjate u to? Dobro! Neka madame sama ode u trgovinu monsieur Veillea, koja je samo nekoliko metara odavde, i zapita ga koliko ovo vrijedi!”

“Da”, umiješao se Toby znatiželjnim glasom. “Ali gdje si ti to našla, malena?”

Prue je gledala u jedno pa u drugo.

“Možda sam zaista luckasta, kao što moja sestra kaže.” Njezino samopouzdanje je splasnulo. “Možda nisam u pravu. Oh, Bože, ako sam pogriješila, sestra će me ubiti! Pokušavate me nasamariti. Ne vjerujem vam. Neću vam više uopće odgovarati na pitanja. Zapravo, idem telefonirati svojoj sestri!”

Prue je nakon ovoga nestala tako brzo iz sobe da je nisu mogli zaustaviti niti da su pokušavali. Za njom se skoro vidio oblak dima. Čuli su oštre visoke pete kako lupaju po stubištu iza vrata u stražnjem dijelu trgovine. Eve je bacila ogrlicu na stol.

“Jesi li joj to ti dao, Toby?”

“Bože, ne!”

“Siguran si?”

“Naravno da sam siguran. Osim toga”, raspravljao je Toby okrećući svoja leđa tako da je sad mogao vidjeti njezin odraz u ogledalu, “ta ogrlica nije nestala!”

“Nije...?”

“Još je uvijek u ormariću s lijeve strane vrata. Barem sam siguran da je bila tamo kad sam otišao iz kuće prije sat vremena. Sjećam se jer mi je Janice na to skrenula pažnju.”

“Toby” reče Eve, “tko je nosio smeđe rukavice?”

U ogledalu s mjestimičnim hrđavim točkicama vidio se Tobyjev čudan izraz lica.

“Kad me policija ispitala danas poslijepodne” reče Eve dok joj je svaki živac na tijelu bio napet i skoro pucao, “nisam rekla sve što znam. Ned Atwood je vidio osobu koja je ubila tvog oca. Ja sam je skoro vidjela.

Netko tko je na rukama imao smeđe rukavice ušao je u radnu sobu, razbio burmuticu i ubio tatu Lawesa. Možda će Ned ostati živ, znaš. A ako ne umre” u ogledalu se vidjelo kako se Tobyjeve oči polagano miču, “reći će ono što je vidio. Ne mogu ti reći puno, Toby. Ali dovoljno mogu. Tko god da je to učinio, bio je član tvoje drage, slatke obitelji.”

“To je najobičnija laž”, reče Toby prilično tiho.

“Ma nemoj? Vjeruj u to ako želiš.”

“Što je tvoj... tvoj prijatelj vidio?”

Eve mu je ispričala.

“Ništa od toga nisi spomenula Goronu”, istaknuo je Toby. Činilo se kao da mu se grlo u potpunosti osušilo.

“Ne! A znaš li zašto to nisam učinila?”

“Nisam baš siguran. Osim ako tako nisi pokušala prikriti svoje zagrljaje s...”

“Toby Lawes, želiš li da dođem tamo i opalim ti šamar?”

“Razumijem. Postali smo vulgarni, zar ne?”

“Ti pričaš o vulgarnosti?” reče Eve.

“Žao mi je. “Toby je zatvorio oči. Rukama je pokrio lice. “Ali ti ne razumiješ. Eve, ovo je posljednji udarac. Kažem ti otvoreno, ne želim da se moja majka ili sestra spominju u vezi toga!”

“Tko je uopće spomenuo tvoju majku ili tvoju sestru? Samo sam htjela reći da Ned može svjedočiti, a vjerojatno i Yvette Latour. A ja sam, kao budala, šutjela o tome jer te nisam mogla povrijediti. Ti si tako otmjen mladić, tako iskren prijatelj i...”

Toby je pokazao prstom na strop.

“Zar mi zamjeraš nešto zbog nje?” zapitao je.

“Ništa ti ja ne zamjeram.”

“Ljubomorna, ha?” upitao je Toby znatiželjno.

Eve je malo razmislila. “Smiješno je, ali mislim da nisam ljubomorna.” Počela se smijati. “Da si mogao vidjeti svoje vlastito lice kad sam ušla ovamo – mogao je to biti dobar štos da me stvarno nije progonila policija, a ti nisi činio ništa da ih zaustaviš. A sad je tu ta mademoiselle Prue s ogrlicom koja izgleda kao...”

Portiere koji je dijelio ovu sobu od trgovine sprijeda bio je napravljen od teškog smeđeg drveta. Jedna ga je ruka potegnula u stranu. Eve je vidjela osmijeh – čudan osmijeh, kao da usta koja su ga proizvodila nisu bila potpuno simetrična – na licu visokog muškarca u starom sportskom odijelu, koji je skinuo šešir s glave čim je ušao u sobu.

“Oprostite na smetnji”, reče Dermot Kinross, “ali zanima me mogu li pogledati tu ogrlicu?”

Toby se motao okolo.

Dermot je prišao stolu, gdje je spustio svoj šešir. Uzeo je lančić s bijelim i plavim kamenčićima i prinio ga lampi. Pažljivo ih je ispitao prstima. Uzeo je draguljarsko povećalo iz džepa i stao promatrati kamenčiće desnim okom, a onda opet odmaknuo ogrlicu od očiju.

“Da”, rekao je, nakon uzdaha olakšanja. “Sve je u redu. Nisu pravi.”

Bacio je ogrlicu i vratio povećalo u džep.

Eve je uspjela progovoriti.

“Vi ste iz policije! Jesu li...?”

“Mislite, slijede li vas? Ne”, nasmije se. “Zapravo, došao sam u rue de la Harpe vidjeti monsieur Veillea, trgovca umjetninama. Želio sam mišljenje stručnjaka za ovo.”

Iz unutrašnjeg džepa izvadio je neki predmet zamotan u papirnatu maramicu. Razmotao ga je i u ruci mu se ukazala druga ogrlica sa svjetlucavim plavim i bijelim kamenčićima. Bila je – na prvi pogled – potpuno ista kao i ogrlica na stolu. Eve je gledala malo jednu, malo drugu ogrlicu i zapanjeno ih uspoređivala.

“Ovo je”, objasnio je Dermot, tapkajući po predmetu u papirnoj maramici, “ogrlica madame de Lambelle, iz kolekcije Sir Mauricea Lawesa. A nakon zločina, sjećate se, nađena je na podu ispod ormarića u kabinetu?”

“I onda?” reče Eve.

“Zanimalo me zašto. Ovo su pravi dijamanti i tirkizi.” Opet ih je dodirnuo. “Monsieur Veille me upravo u to uvjerio. Ali sad se, izgleda, pojavila još jedna ogrlica – dobra imitacija. Koja, kao što vidite, povezuje...”

Nekoliko trenutaka je gledao u prazno. Onda je kimnuo glavom, kao da se probudio. Pažljivo je opet zamotao pravu ogrlicu u papirnatu maramicu i vratio je natrag u džep.

“Možete li mi reći”, viknuo je Toby, “kojeg vi vruga ovdje radite?”

“Smetam li vam u vašem domu, gospodine?”

“Znate na što mislim. I nemojte me iz pristojnosti zvati ‘gospodine’! To mi zvuči kao da...”

“Da?”

“Kao da mi se rugate!”

Dermot se okrenuo prema Eve. “Vidio sam vas kako ulazite. Vaš taksist me uvjerio da ste još unutra, a vrata su bila širom otvorena. Ono što sam vam želio reći je da se ne trebate više zabrinjavati. Policija vas neće uhapsiti. Barem ne još.”

“Ali, došli su po mene u moju kuću!”

“Pa, imaju običaj činiti to. Od sada ćete ih sretati na svakom koraku. Mogu vam privatno reći, međutim, da je jedna od osoba koju su najviše željeli vidjeti bila Yvette Latour, koja im je pružila tako lijepu dobrodošlicu. Mislim da se vaša gospođa služavka, koliko poznajem francuski karakter, našla u ozbiljnim nevoljama... Hajde, smirite se!”

“Dobro... dobro sam.”

“Jeste li večerali?”

“Ne, nisam.”

“Tako sam i mislio. Tome moramo doskočiti. Prošlo je jedanaest sati, ali znam jedan restoran koji radi cijelu noć. To je moj prijedlog. Naš prijatelj Goron malo je promijenio svoje mišljenje, otkako mu je netko ukazao na mogućnost da je jedan član obitelji Lawes namjerno lagao.”

Kad je izgovorio riječi “obitelj Lawes”, promijeni se atmosfera u sobi. Toby se pomaknuo korak naprijed.

“Jeste li vi također uključeni u urotu?”

“Urota postoji, gospodine. Bože, svakako postoji! Ali ja u to nisam umiješan.”

“Dok ste prisluškivali tamo kod vrata”, pokazao je Toby rukom u dotičnom smjeru, naglašavajući treću riječ, “jeste li išta čuli? Jeste li čuli išta o smeđim rukavicama ili nešto slično?”

“Jesam.”

“Zar vas to nije iznenadilo?”

“Ne, nije. Ne mogu reći da me iznenadilo.”

Toby ga je, teško dišući, pogledao s iskrenim izrazom tuge na licu. Pokazao je prstom crnu traku svezanu oko lijevog rukava.

“Pogledajte”, reče on. “Ne bih trebao obiteljske stvari iznositi u javnost, mislim da se slažete sa mnom. Ali, molim vas, kao razumnog i pametnog čovjeka, razmislite, nije li mi već dovoljno loše?”

Eve je htjela nešto reći.

“Čekaj!” prekinuo ju je Toby čim je otvorila usta. “Priznajem, izgled je jedna stvar. Ali ideja da je netko od nas ubio oca zaista zvuči kao urotnička. A potječe od nje, pripazite!” Pokazao je prstom prema Eve. “Od žene kojoj sam vjerovao i koju sam praktički obožavao.

Već sam joj bio rekao da mi je počela djelovati drukčije. I svakako jest! Gotovo da priznaje da se opet spetljala s onim Atwoodom. Jednostavno, ona ne može bez svojih zločestoća. Kad sam joj to spomenuo, izgovorila je takve riječi kakve ne priliče ženi koju sam namjeravao uzeti za suprugu.

A zašto ona tako priča? Zbog ove djevojke, Prue. Dobro! Priznajem da možda nisam u pravu, na neki način. Ali svatko se ponekad može zaletjeti, zar ne? Ne očekuje da će to itko shvatiti ozbiljno.”

Tobyjev glas se povisio.

“To se bitno razlikuje od ponašanja žene koja je pristala na brak sa mnom. Čak ako nije bilo ništa između nje i one svinje Atwooda, priznat ću da sam bio pretjerano sumnjičav i ljubomoran. Ali, ostaje činjenica da je on bio u njezinoj sobi, zar ne? Ja sam ugledan poslovni čovjek. Ne mogu podnijeti da ljudi pričaju da je moja žena učinila nešto takvo; barem ne nakon što smo objavili zaruke. Ne, bez obzira na to koliko je volim. Mislio sam da će se promijeniti pa sam potiskivao svoje sumnje. Međutim, ako se ovako ponaša prema meni, nisam siguran želim li ostati njezin zaručnik.”

Toby se nakon ovih riječi zaustavio, prilično pogođen jer je vidio da Eve plače. Bila je to ljutita i nervozna reakcija. Ali Toby to nije znao.

“Ali ja te ipak jako volim”, dodao je utješno i nježno.

Sljedećih desetak sekundi vladala je apsolutna tišina. Bilo je tako tiho da se moglo čuti mademoiselle Prue kako kašljuca na katu. Dermot Kinross je stajao na mjestu i zadržavao dah. Da je ispustio zrak, mislio je da bi eksplodirao. Kroz misli su mu proljetali događaji iz prošlosti, boli i poniženja koja donose mudrost.

Ali je samo mirno spustio ruku na Eveino rame.

“Dodite ovamo”, reče on nježno. “Zaslužujete nešto bolje od ovoga.”

15

Sunce je izlazilo nad Picardyjem, u hladno rujansko jutro. Nebom se prelilo crvenilo, koje je uz rub horizonta izgledalo kao ocrtano kredom; a onda su se, kad je sunce obasjalo zemlju, male svjetlucave iskrice pojavile na valovima, koje su ovamo dopuhali vjetrovi iz Straitsa ili Dovera.

S desne im se strane nalazio Kanal, a s lijeve pješčane dine. Asfaltirana cesta pratila je krivudavu obalu i blistala je kao rijeka. Dok se otvorena kočija kotrljala niz nju, sa strpljivim kočijašem i zveckanjem praporaca, konji kao da su njištanjem pozdravljali izlazak sunca.

Povjetarac s Kanala raskuštrao je Eveinu kosu, i nosio njen kratki krzneni ogrtač. Ipak, usprkos vidljivim podočnjacima, ona se smijala.

“Jeste li svjesni toga”, govorila je, “da smo razgovarali čitavu noć?”

“To je u redu”, reče Dermot.

Kočijaš se nije okrenuo niti rekao išta. Samo je slegnuo ramenima tako da su mu doprla skoro do ušiju.

“Gdje se uopće nalazimo?” zapitala je Eve. “Sigurno smo pet ili šest milja udaljeni od La Bandelettea!”

Kočijaš je još jednom slegnuo ramenima u znak slaganja.

“To nije važno” uvjeravao ju je Dermot. “A sada, ta vaša priča.”

“Da?”

“Želim da mi je opet ispričate. Svaku riječ.”

“OPET?”

Na ovo su se kočijaševa ramena podignula iznad ušiju, manevar kakav mogu izvesti samo ljudi tog kova. Pucnuo je bičem konje po leđima i kočija je nastavila svoj put. Njezini su putnici poskakivali na svojim mjestima.

“Molim vas”, reče Eve. “Ispričala sam vam to već četiri puta. Nisam izostavila niti jedan detalj, kunem se. Niti jedan detalj koji se tiče te noći. Umorna sam i boli me grlo, nemam više snage govoriti.” Rukama je zabacila kosu. Njezine sive oči svjetlucale su na vjetru. “Zar to ne bismo mogli ostaviti za kasnije, nakon doručka?”

Dermot je bio zadovoljan.

Naslonio se na svom udobnom sjedalu u kočiji i razgibao malo ramena. Osjećao je laganu glavobolju zbog nedostatka sna. Zaboravio je na činjenicu da se mora obrijati i izgledao je prilično zloglasno. No, s druge strane, zahvatio ga je moćan val ushićenja: osjećao je da može podići čitav svijet na svojim rukama, balansirati njime i zatim ga baciti dolje.

“Dobro, možda bismo vas mogli poštediti”, složio se. “Napokon, mislim da smo čuli ono najvažnije. Vidite, gospođo Neill, rekli ste mi nešto jako važno.”

“Što to?”

“Rekli ste mi tko je ubojica”, reče Dermot.

Dok je kočija gotovo letjela zrakom, Eve se nagnula naprijed preko otvora kočije i zagledala u daljinu.

“Ali ja nemam pojma tko je to bio!” pobunila se.

“Znam. Zato mi je vaša izjava jako važna. Kad biste znali što se zaista dogodilo...”

Pogledao ju je sa strane, malko oklijevajući.

“Jučer sam imao jednu teoriju, zapravo njezin nacrt”, nastavio je, “da možda gledam u krivom smjeru. Ali nije mi sve bilo u potpunosti jasno dok nisam čuo vašu priču sinoć kod Rousseaua dok smo jeli omlete.”

“Doktore Kinross”, reče Eve, “tko je od njih to učinio?”

“Zar vam je to važno? To ništa neće promijeniti”, dotaknuo je svoje grudi, “ovdje?”

“Ne. Ali – tko je to učinio?”

Dermot ju je pogledao u oči.

“Neću vam to reći, namjerno.”

Eve je osjećala da joj je dosta ovoga. Ali, čim je otvorila usta da bi glasno protestirala, primijetila je mirno i srdačno prijateljstvo u njegovom pogledu, osjetila je njegovu snažnu naklonost.

“Slušajte”, nastavio je on. “Ne govorim to kao veliki detektiv, s ciljem da zapanjim inteligentno inferiorne u posljednjem poglavlju. Kažem vam to iz najboljeg razloga kojeg jedan psiholog može imati. Tajna cijelog slučaja”, rukom joj je dotaknuo čelo, “krije se ovdje. U vašoj glavi.”

“Ali još uvijek ne razumijem!”

“Vi to znate. Samo niste svjesni. Kad bih vam rekao, vi biste o tome razmišljali i tražili biste svoje objašnjenje. Izvrnuli biste činjenice. A to se ne smije dogoditi. Ne još. Sve – jeste li me čuli? – sve ovisi o tome hoćete li Goronu i glavnom istražitelju ispričati ovu priču jednako kao što ste je ispričali meni.”

Eve se pomakne nervozno.

“Dopustite da vam to ilustriram”, predložio je Dermot proučavajući je. Posegnuo je rukom u džep svog sakoa i izvadio iznutra svoj sat. Pokazao joj ga je. “Na primjer, što je ovo?”

“Molim?”

“Što je ovo što držim u ruci?”

“To je sat.”

“Kako to znate? Puše snažan vjetar. Ne čujete kako kucka.”

“Ali, dragi gospodine, ja vidim da je to sat.”

“Upravo tako. Na to sam i mislio. Također, na satu vidite da je dvadeset minuta iza pet, i da vam je neophodan dobar san... Kočijašu!”

“Da, monsieur?”

“Vratite nas u grad, molim vas.”

“DA, MONSIEUR!”

Pomislili biste da je netko odjednom začarao kočijaša nečime. Mahao je bičem i tjerao kočiju tako da je izgledalo kao prizor na onim ubrzanim filmovima, a čitava se cesta zažarila. Kotrljali su se po

cesti, a bijeli su galebovi kričali iznad sivo-plavog Kanala, kad je Eve opet progovorila.

“Što sad?”

“Spavanje. A nakon toga, vjerujte vašem pokornome sluzi. Morat ćete vidjeti Gorona i glavnog istražitelja danas.”

“Da. Pretpostavljam.”

“Taj monsieur Vatour, glavni istražitelj, poznat je po zastrašivanju. Ali nemojte ga se bojati. Ako bude koristio svoja prava, a vjerojatno hoće, onda meni vjerojatno neće biti dozvoljeno prisustvovati na saslušanju...”

“Neće vas biti tamo?” kriknula je Eve.

“Nisam odvjetnik, vidite. Bolje bi vam bilo uzeti odvjetnika, kad smo već kod toga. Poslat ću Saulomona do vas.” Zastao je. “Zar je toliko važno hoću li biti tamo ili ne?” dodao je, čvrsto gledajući u leđa kočijaša koji ih je vozio.

“Naravno da je važno. Nisam vam zahvalila za...”

“Oh, to je u redu. Kao što sam vam rekao, samo ispričajte svoju priču, u detalje, i pazite da bude sve isto što ste rekli i meni. Čim ta priča bude službeno zapisana, ja mogu stupiti u akciju.”

“Što ćete raditi u međuvremenu?”

Dermot je dosta dugo šutio.

“Jedna osoba može posvjedočiti tko je ubojica” odgovorio je. “To je Ned Atwood. Ali on nam još nije od koristi, iako sam i ja u hotelu Donjon i navratit ću do njegova doktora tek da se raspitam o njemu. Ne.” Opet je zastao. “Idem u London.”

Eve je sjela. “U London?”

“Samo na jedan dan. U deset i pol polijeće avion odavde, a u kasnim poslijepodnevnim satima kreće jedan iz Croydona i njime bih se trebao vratiti da stignem na večeru. Do tada bih trebao imati precizne vijesti, ako moj plan bude funkcionirao.”

“Doktore Kinross, zašto mi pričate o svim tim nevoljama?”

“Oh, ne možemo ostaviti svog zemljaka u opasnosti. Zar ne?”

“Nemojte se šaliti!”

“Zar sam se šalio? Oprostite.”

Njegov usiljeni smiješak bio je u suprotnosti s isprikom. Evein pogled tražio je njegovo lice. Osjetivši pojavu žarkog sunčevog svjetla, Dermot je iznenada stavio ruku na lice kao da ga skriva. Stara fobija još je uvijek bila prisutna. Eve to nije primijetila. Bila je preumorna i drhtala je umotana u kratki krzneni ogrtač. Događaji od prošle noći stalno su joj se vrtjeli po glavi.

“Sigurno sam vam bila strašno dosadna”, reče ona, “sa svim tim pričama o mom ljubavnom životu.”

“Znate da niste dosadni.”

“Jednostavno sam ispričala sve o sebi, potpunom strancu. A sad se sramim pogledati vas u oči na danjem svjetlu.”

“Zašto? Zato sam došao. Ali, mogu li vam postaviti jedno pitanje – prvi put?”

“Naravno.”

“Što ćete učiniti s Tobyjem Lawesom?”

“Što biste vi učinili da vam se ovakvo nešto dogodi? Na krasan je način razvrgnuo zaruke, zar ne? I to pred vama kao svjedokom.”

“Mislite li da ste još uvijek zaljubljeni u njega? Ne pitam vas jeste li zaljubljeni. Samo vas pitam mislite li da ste još zaljubljeni.”

Eve nije odgovarala. Praporci na konjima glasno su i prodorno zveckali dok su se vozili cestom. Eve se sada nasmijala.

“Izgleda da nemam sreće s muškarcima, zar ne?”

Nije više ništa rekla, a Dermot nije navaljivao. Bilo je skoro šest sati kad su se vratili u bijele čiste ulice La Bandelettea, gdje nije bilo nikoga osim nekoliko radnika na konjima. Eve je stiskala zube dok je kočija ulazila u rue des Anges. Dermot joj je pomogao izići kad su stigle ispred njezine vile.

Eve je bacila brz pogled na vilu Bonheur na drugoj strani ulice. Izgledala je sivo i beživotno, osim jednog prozora na katu. Taj nije bio zatvoren. Na njemu je stajala Helena Lawes u svom orijentalnom kimonu i s naočalama na nosu. Bila je nepomična i samo ih je gledala.

Glasovi su im zvučali tako bučno u tihoj ulici da je Eve instinktivno zazviždala.

“Pogledajte iza sebe. Jeste li primijetili prozor na katu?”

“Jesam.”

Izraz Eveinog lica postajao je sve očajniji. “Zar mi ne možete nikako reći tko...?”

“Ne. Reći ću vam samo jednu stvar. Vi ste namjerno odabrani za žrtvu u ovom pažljivo smišljenom, okrutnom i hladnokrvnom ubojstvu. Osoba koja je za to odgovorna ne zaslužuje milost i neće je ni dobiti. Vidjet ćemo se večeras. A onda ćemo, ako Bog da, srediti ubojicu.”

“U svakom slučaju”, reče Eve, “hvala. Hvala, hvala, hvala!”

Uhvatila ga je za ruku, otvorila vrata u zidu i potrčala stazom prema ulazu u kuću; kočijaš je ispustio duboki uzdah olakšanja, a Dermot je još neko vrijeme stajao na pločniku i gledao kuću a onda se popeo natrag u kočiju.

“Hotel Donjon, mon gars. Onda ste gotovi s poslom.”

Pred hotelom je platio vožnju, dodao ogromnu napojnicu i popeo se stepenicama, dok su mu u ušima odzvanjale iskrene riječi zahvale. Hotel Donjon, čije je predvorje izgrađeno kao reprodukcija predvorja srednjovjekovnog dvorca, upravo se budio.

Dermot je otišao u svoju sobu. Iz džepa je izvadio dijamantnu ogrlicu koju je posudio od monsieur Gorona; spremio ju je u paketić koji je naslovio na ime policijskog prefekta te dodao još jednu bilješku u kojoj je objasnio zašto mora otići na jedan dan. Onda se obrijao, istuširao hladnom vodom kako bi raščistio misli i naručio doručak dok se oblačio.

Recepcionist ga je telefonski obavijestio da se monsieur Atwood nalazi u sobi 401. Nakon doručka Dermot se uputi tamo. Posrećilo mu se jer je putem naišao na hotelskog liječnika koji je bio u svojoj jutarnjoj ophodnji. Upravo je izlazio iz Nedove sobe.

Doktor Boutet bio je impresioniran pogledom na Dermotovu profesionalnu karticu. Ali je pokazao malo nestrpljenja. Stajao je u polumračnom hodniku ispred sobe i šturo odgovarao.

“Ne, monsieur, monsieur Atwood nije pri svijesti. Dvadesetak puta dnevno dolazi netko iz policije i postavlja to isto pitanje.”

“Ne može se, naravno, predvidjeti hoće li ikada doći k svijesti. No, s druge strane, može se probuditi svakog trenutka?”

“To je moguće, s obzirom za prirodu ozljede. Pokazat ću vam rendgenski snimak.”

“Trebao bih vam biti zahvalan. Ima li on, prema vašem mišljenju, kakve izgleda?”

“Mislim da ima.”

“Je li nešto rekao? U bunilu, možda?”

“Ponekad se smije. Ali to je sve. U svakom slučaju, nisam često s njim. Trebali biste to pitati sestru.”

“Mogu li ga vidjeti?”

“Naravno!”

U zamračenoj sobi koja je gledala na šareni cvjetni vrt iza hotela, čovjek koji je znao tajnu ležao je kao mrtav. Bolničarka je bila časna sestra iz nekog reda, vidio je samo njezinu siluetu.

Dermot je proučavao bolesnika. Zgodan vrag, pomislio je ogorčeno. Prva ljubav Eve Neill i možda... odbacio je tu pomisao. Ako je Eve još uvijek zaljubljena u njega, makar samo podsvjesno, tu se ništa nije moglo učiniti. Opipao je Nedov puls. Doktor Bouter mu je pokazao rendgenske snimke govoreći sa zanosom o čudu zahvaljujući kojem je njegov pacijent uopće ostao živ do sada.

“Govori li išta, monsieur?” ponovila je bolničarka, odgovarajući na Dermotovo pitanje. “Da, ponekad nešto mrmlja.”

“Da?”

“Ali govori engleski. Ne razumijem ništa. Jako često se smije i doziva nekoga.”

Dermot, koji se u međuvremenu okrenuo prema vratima, iznenada se vratio do kreveta.

“Koga?”

“Pssst!” zahtijevao je doktor Bouter.

“Ne mogu reći, monsieur. Sve zvuči slično. Ne, monsieur, žao mi je, ali ne znam točno.” Bolničarkine oči bile su vidljivo nervozne. “Ako vam je to važno, pokušat ću zapisati kako zvuči kad to opet izgovori.”

Ne, tu nije bilo više ničega. Dermot je obavio ono što je trebao. Trebao se još raspitati na par mjesta, u nekim barovima u hotelu, gdje je jedan konobar s entuzijazmom govorio o maloj gospođici Janice Lawes. Sam Sir Maurice je, činilo se, bio u bučnom stražnjem baru onog poslijepodneva prije nego što je umro – iznenadio je barmene i konobare.

“Imao je tako strašne oči!” pričao je barmen. “Kasnije ga je Jules Seznec vidio kako šeta zoološkim vrtom, prolazi pokraj majmunove kuće i priča s nekim koga Jules nije vidio jer se skrivao iza grma.”

Onda je Dermot telefonirao Saulomonu, svom pravnom kolegi iz firme Saulomon &Cohen, prije nego što je rezervirao mjesto u avionu Imperial Airwaysa u deset i pol.

Ostatka dana kasnije se sjećao kao noćne more. U avionu je zadrijemao, da bi prikupio snagu za važan dio putovanja. Putovanje autobusom iz Croydona trajalo je čitavu vječnost; a London je nakon nekoliko dana odmora bio silno zagušljiv i pretrpan ljudima i automobilima. Dermot je uzeo taksi koji ga je odvezao na jednu adresu. Pola sata kasnije mogao je vikati od sreće.

Dokazao je što je došao dokazati. Kad je pod žutim večernjim nebom ušao u avion kojim se trebao vratiti u La Bandelette, više nije osjećao umor. Motori su zabrujali, avion se polako odlijepio od piste, a Eve je bila sigurna. Dermot je s aktovkom u ruci sjedio na svom mjestu u avionu, gledao je Englesku od koje se udaljavao, najprije crvene i sive krovove, a onda je sve postalo samo živa geografska karta.

Eve je bila sigurna. A Dermot je imao planove. Još je uvijek razmišljao o njima, prije mraka, kad je avion sletio na aerodrom. Nekoliko svjetala je zatreperilo u smjeru grada. Dok se vozio kroz aveniju okruženu redovima stabala i udisao čisti sumračni zrak s mirisom bora, Dermot je pustio misli da mu lutaju između sadašnjosti i budućnosti, kad...

Orkestar je svirao u hotelu Donjon. Svjetla predvorja udarala su mu u oči. Dok je prolazio pokraj recepcijskog stola, recepcionar mu je dao znak.

“Doktore Kinross! Tražili su vas cijeli dan. Samo trenutak! Mislim da vas i sada čekaju dvije osobe.”

“Tko su oni?”

“Monsieur Saulomon”, odgovorio je službenik, nakon što je konzultirao bilješke, “i mademoiselle Lawes.”

“Gdje su sada?”

“Negdje u predvorju, monsieur.” Recepcionar je pozvonio zvoncem. “Pozvat ću nekoga da vas odvede do njih. U redu?”

U pratnji hotelskog dječaka Dermot je došao do Janice Lawes i Pierrea Saulomona koji su se nalazili u dijelu predvorja kojeg su zvali “gotičkim”. Bio je okružen kamenim zidovima na kojima je bilo obješeno različito metalno srednjovjekovno oružje. Okolo su bila postavljena udobna sjedala, s malim stolićem na sredini. Janice i Saulomon sjedili su dosta udaljeni jedno od drugog, ali su oboje ustali kad su vidjeli Dermota da im se približava; a on je bio iznenađen izrazom prijekora na njihovim licima.

Maître Saulomon bio je ogroman i debeo čovjek profinjenog držanja i izrazito dubokoga glasa. Dermota je pogledao s puno znatiželje.

“Znači, vratili ste se, prijatelju”, rekao je svojim svečanim glasom.

“Naravno! Rekao sam vam da me očekujete. Gdje je gospođa Neill?”

Odvjetnik je počeo iznenada proučavati nokte na jednoj ruci, motreći ih sa svih strana. Onda je podignuo glavu.

“Ona je na policiji, prijatelju moj.”

“Na policiji? Još uvijek? Prilično dugo su je zadržali, zar ne?”

“Zatvorena je u ćeliju”, odgovorio je. “I, jako se bojim, stari moj, da će tamo ostati jako dugo. Madame Neill je optužena za ubojstvo.”

16

“**Recite mi, prijatelju**”, čuo je pitanje izgovoreno tonom u kojem se osjećao stvarni interes. “Samo u povjerenju. I samo među nama. Rugate li se to vi meni?”

“Ili, rugate li se njoj?” uskoči Janice.

Dermot ih je pogledao.

“Nije mi u potpunosti jasno o čemu pričate.”

Maître Saulomon je pokazao prstom prema njemu, mašući malo rukom, kao netko tko postavlja pitanje na sudu.

“Jeste li ili niste”, reče on, “savjetovali madame Neille da ispriča svoju priču na policiji, detaljno, upravo onako kako je to ona, čini se, vama ispričala?”

“Da, naravno da jesam!”

“Ah”, gundao je Saulomon dobrano zbunjen. Sabrao se i stavio dva prsta u džep svoga sakoa. “Dragi prijatelju, zar ste sišli s uma? Zar ste potpuno poludjeli?”

“Gledajte...”

“Sve do poslijepodneva, kad su ispitivali madame Neill, policija je bila gotovo sigurna u njezinu nevinost. Gotovo! Vi ste ih naveli da joj povjeruju.”

“I?”

“Ali – kad je njezino svjedočenje bilo gotovo – više nisu bili tako uvjereni. Monsieur Goron i glavni istražitelj pogledali su jedan drugoga. Madame Neill je napravila fatalnu grešku, da je svakome tko je bio upoznat s dokazima bilo jasno da je kriva. Bum! Gotovo je. Nikako je nisam mogao spasiti.”

Na stoliću, pokraj Janice Lawes, bio je poluprazni martini i tri tanjurića koja su ukazivala na tri već ispijena pića. Janice je sjedila i ispijala martini, a lice joj je se blago zarumenilo. Da je Helena bila

tamo, sigurno bi joj rekla koješta. Ali Dermota nije zabrinjavao taj aspekt djevojčina karaktera.

Opet je pogledao Saulomona.

“Samo trenutak!” rekao je. “Ima li ta njena takozvana ‘pogreška’ ikakve veze s carevom burmuticom?”

“Ima.”

“Njezin opis burmutice, pretpostavljam?”

“Upravo tako.”

Dermot je ispustio svoju aktovku na stol.

“Tako, znači!” reče s podrugljivom gorčinom tako da su se odvjetnik i Janice odmaknuli od njega.

“Znači, upravo onaj dokaz koji ih je trebao uvjeriti u njezinu nevinost postao je dokazom njezine krivnje?”

Odvjetnik je slegnuo svojim ogromnim ramenima.

“Ne znam što ste time mislili reći.”

“Monsieur Goron”, reče Dermot, “izgleda kao inteligentan čovjek. Što se, pobogu, dogodilo s njim?” reče on. “Ili, bolje reći, što se to dogodilo s njom?”

“Bila je jako uznemirena”, priznao je odvjetnik. “Njezina priča nije bila toliko impresivna, čak ni u onim dijelovima koji bi se mogli nazvati istinitima.”

“Razumijem. Znači, ona Goronu nije rekla sve što je rekla meni jutros?”

Maître Saulomon je slegnuo ramenima.

“To što je ona vama rekla, nešto je sasvim drugo. To ne bih mogao znati.”

“Mogu li ja nešto reći?” umiješala se Janice.

Janice je u ruci vrtjela čašu za koktel. Nakon kraćeg zamuckivanja, obratila se Dermotu na engleskom.

“Ne znam što se događa. Cijeli dan trčim za ovim ovdje Apijem Klaudijem”, kimnula je glavom prema Saulomonu, “a on se samo nakašljava i drži se dostojanstveno. Svi smo već na rubu. Majka, Toby i ujak Ben u ovom se trenutku nalaze u gradskoj vijećnici.”

“Oh? U gradskoj vijećnici?”

“Da. Pokušavaju doći do Eve.” Janice je na trenutak zašutjela. “Saznala sam od Tobyja da se sinoć vidio s njom i da je nastala prava frka. Izgleda da Toby nije bio pri sebi (to mu se često događa) i da je rekao Eve neke stvari zbog kojih se danas užasno kaje. Nikad nisam tog jadnog dječaka vidjela tako izmučenog grižnjom savjesti.”

Nakon kratkog pogleda na Dermotovo lice, koje se smračilo i poprimilo opasan izraz, Janice je i dalje u ruci držala čašu za koktel. Prsti su joj se sve više tresli.

“Posljednjih nekoliko dana”, reče ona, “ništa nam nije išlo dobro. Ali mi smo na Eveinoj strani, usprkos onome što vi mislite. Kad smo čuli da je uhićena, bili smo šokirani kao i vi.”

“Drago mi je to čuti.”

“Molim vas, ne govorite tako! Izgledate kao krvnik ili nešto slično.”

“Hvala vam. Nadam se da ću to i biti.”

Janice ga brzo pogleda. “Čiji krvnik?”

“Kad sam posljednji put pričao s Goronom”, reče Dermot praveći se da nije čuo pitanje, “imao je dvije dobre karte na raspolaganju. Jedna se odnosila na ispitivanje Yvette Latour, od kojeg je očekivao puno. Druga je, pak, bila činjenica da je netko opisujući događaje iz noći kad se dogodilo ubojstvo, zapravo lagao. Zašto je, dovraga, odbacio te karte i pustio da uhapsu Eve? To je ono što nikako ne mogu shvatiti.”

“Možete ga pitati”, predložio je odvjetnik, kimajući glavom prema predvorju. “Upravo dolazi. Pridružiti će nam se.”

Aristide Goron je nastojao prikriti svoju zabrinutost, ali mu se očitovala na čelu. Ušao je u prostoriju dramatično i krenuo prema njima; hodao je ponosno kao kakav kralj.

“Ah! Dobra večer, prijatelju”, pozdravio je Dermota s umjerenom dozom defanzivnosti u svom glasu. “Vidim da ste se vratili iz Londona.”

“Da, a tu sam zatekao jako lijepu situaciju.”

“Šteta”, uzdahnuo je Goron. “Ipak, pravda je pravda. Mislim da se tu slažemo? Mogu li vas pitati zašto ste morali tako hitno otputovati u London?”

“Zato”, odgovorio je Dermot, “da bih dokazao tko je zapravo ubio Sir Mauricea Lawesa.”

“Ah, tako!” eksplodirao je monsieur Goron.

Dermot se obratio Saulomonu. “Morat ću malo porazgovarati s policijskim upraviteljem. Gospođice Lawes, oprostite mi na nepristojnosti, ali moram vas zamoliti da mi dopustite razgovor s ovom gospodom u četiri oka.”

Janice je teturavo ustala sa svog sjedala.

“Da se izgubim, ili što?”

“Ne, uopće. Monsieur Saulomon će vam se pridružiti za koji trenutak i odvesti vas k vašoj obitelji u gradsku vijećnicu.”

Pričekao je dok je Janice – nije bilo jasno je li ljuta ili razočarana – napustila prostoriju. Onda se obratio odvjetniku.

“Možete li, prijatelju, dostaviti poruku Eve Neill?”

“Barem mogu pokušati”, slegnuo je ramenima Saulomon.

“Dobro. Možete joj reći da se nadam da će nakon mog razgovora s monsieurom Goronom biti puštena na slobodu u roku od svega nekoliko sati. A u zamjenu, predlažem da ću na njeno mjesto staviti pravog ubojicu Sir Mauricea Lawesa.”

Nasta tajac.

“Ja s ovim ne želim imati nikakve veze!” viknuo je monsieur Goron mašući svojim štapom. “To je obična igra riječima.”

Ali odvjetnik se naklonio i otišao u predvorje. Vidjeli su ga kako se zaustavlja pokraj Janice i obraća joj se. Ponudio joj je svoju ruku, ali je ona odbila pomoć. Ipak, zajedno su otišli iz predvorja i nestali iz vida. Onda je Dermot sjeo na klupu i otvorio svoju aktovku.

“Hoćete li sjesti, monsieur Goron?”

Upravitelj nije prikrivao bijes. “Ne, monsieur, NEĆU sjesti.”

“Dajte! S obzirom na ono što ću vam ponuditi...”

“Ha!”

“Zašto se ne biste raskomotili i popili nešto?”

“Dobro!” zarežao je Goron, još uvijek tvrdoglavo ponosan. Sjeo je na jedno sjedalo. “Možda nakratko. I možda bi mi dobro došlo piće. Ako monsieur inzistira, popit ću viski sa sodom.”

Dermot je naručio pića.

“Jedna me stvar posebno čudi”, reče on suho. “Nakon senzacionalnog uhićenja madame Neill, zašto niste u gradskoj vijećnici i bombardirate je s pitanjima?”

“Imam posla u hotelu”, odgovorio je monsieur Goron i zakucao prstima po stolu.

“Kakvog posla?”

“Zapravo”, reče monsieur Goron pomičući vrat. “Maloprije mi je telefonirao doktor Boutet. Kaže da se monsieur Atwood probudio i došao k svijesti i da bi možda bilo dozvoljeno nekoliko pitanja...”

Dermotovo lice pokazalo je zadovoljstvo čuvši tu vijest, a upravitelj se opet namrštio.

“Onda vam kažem ovo”, reče Dermot. “Monsieur Atwood će vam reći upravo ono što ću vam i ja kazati. To će biti posljednja kockica u mozaiku. Ako potvrdi ono što ja kažem, bez mog utjecaja, hoćete li uzeti u obzir moje dokaze?”

“Dokaze? Kakve dokaze?”

“Samo trenutak”, reče Dermot. “Zašto je uopće došlo do tog preokreta i uhićenja dame?”

Goron mu je rekao.

Prefekt je sve objasnio u detalje, s kratkim prekidima za gutljaje viskija sa sodom. Iako monsieur Goron nije izgledao presretan zbog svega toga, Dermot je morao priznati da je postojao razlog za prefektovu sumnju i sigurnost monsieur Vautoura, glavnog istražitelja.

“Znači”, reče Dermot, “ipak vam nije rekla sve. Nije vam rekla ono što je jutros ispričala meni napola mrtva od umora i neispavanosti. Nije vam rekla onu najvažniju sitnicu koja upotpunjuje njezinu obranu i dokazuje da je krivac netko drugi.”

“A to je?”

“Slušajte!” rekao je Dermot i otvorio aktovku na stolu.

Kad je progovorio, kazaljke sata pokazivale su pet minuta do devet sati. Deset minuta kasnije monsieur Goron počeo je mrmljati i slijegati ramenima. Petnaest minuta nakon devet, prefekt je potpuno ušutio. Bio je tih i zabrinut, dlanove je sklopio na način kao da moli.

“Mrzim ovaj slučaj”, rekao je. “Mrzim cijelu ovu stvar. Čim misliš da si posložio kockice, dođe netko i sve ti sruši.”

“Objašnjava li ovo sve što vam je prije stvaralo teškoće?”

“Ovaj put nemam odgovora. Oprezan sam. Ali, zapravo... da, objašnjava.”

“Onda je slučaj riješen. Morate samo postaviti jedno pitanje čovjeku koji je vidio što se dogodilo. Pitajte Neda Atwooda, ‘Je li to bio taj i taj?’ Ako vam da potvrdan odgovor, možete pripremiti svoju violinu za dobru svrhu. I možete optužiti mene za požurivanje.”

Monsieur Goron je ustao, i ispio do kraja viski i sodu.

“Krenimo.”

Po drugi put tog dana Dermot je posjetio sobu 401. Ali prvi put nije očekivao takvu navalu sreće kakvu je zatekao sada. Kao da su dvije sile, jedna dobra i jedna ironično zla, upravljale sudbinom Eve Neill i neprestano jedna drugoj postavljale zamke.

U sobi je gorjela lampa. Ned Atwood je ležao na krevetu osvjetljen blijedim svjetlom i bio je apsolutno budan. Pokušavao je sjesti na krevet. Bolničarka koja je radila u noćnoj smjeni, vesela i krupna djevojka iz West Countryja, nastojala ga je na sve načine natjerati da se vrati u ležeći položaj.

“Žao mi je što vas ometam”, počeo je Dermot. “Ali...”

“Gledajte”, reče Ned i nekoliko se puta nakašlje. Gledao je preko bolničarkine ruke. “Jeste li vi doktor? Hvala Bogu, maknite napokon ovu harpiju od mene, hoćete li? Ona me samo pokušava utišati tabletama.”

“Smirite se”, reče opet bolničarka. “Morate biti mirni i ne smijete toliko govoriti.”

“Kako, k vragu, mogu biti miran kad mi ne želite reći što se dogodilo? Ne želim šutjeti. To je zadnje što želim. Obećavam da ću biti dobar; obećavam da ću popiti svaku pilulu koju bolnički kodeks nalaže, ali vas samo molim da budete toliko pristojni i obzirni pa mi kažete što se dogodilo!”

“U redu je, sestro”, reče Dermot a djevojka ga je pogledala sumnjičavo.

“Mogu li vas pitati tko ste vi, gospodine? I što tu radite?”

“Ja sam doktor Kinross. Ovo je monsieur Goron, policijski prefekt, koji istražuje ubojstvo Sir Mauricea Lawesa.”

Kao da je iznenada maknuo zamagljenu leću s očiju, izraz Nedova lica postao je oštiji; povratilo mu se sjećanje. Teško dišući, napola je sjeo, oslanjajući se rukama na krevet. Pogledao je pidžamu koju je imao na sebi, kao da je nikad prije nije vidio. Pogledao je drugi kraj sobe.

“Vozio sam se liftom”, izjavio je pažljivo, “kad sam iznenada...” Prstima je dotaknuo vrat. “Koliko dugo sam proveo u ovakvom stanju?”

“Devet dana.”

“Devet dana?”

“Tako je. Je li vas zaista udario automobil ispred hotela, gospodine Atwood?”

“Automobil? O kakvom prokletom automobilu govorite?”

“Rekli ste da vas je udario automobil.”

“Nikad nisam rekao nešto slično. Barem se toga ne sjećam.” U tom se trenutku sjetio svega. “Eve”, reče sve u jednoj riječi.

“Da. Nastojte se ne uzbuđivati, gospodine Atwood. Moram vam reći da je ona u nevolji i da joj je potrebna vaša pomoć.”

“Želite li ga ubiti?” zapitala ga je bolničarka.

“Šuti”, naredio je Ned zaboravivši privremeno na pristojnost. “Nevolja?” zapitao je Dermota. “O kakvoj nevolji govorite?”

Na ovo mu je pitanje odgovorio policijski prefekt. Monsieur Goron je držao prekrižene ruke i pokušavao je ostati smiren i ne pokazivati

prilično komplicirane osjećaje koji su ga tada obuzimali.

“Madame je u zatvoru”, reče policijski prefekt na engleskom. “Zbog ubojstva Sir Mauricea Lawesa.”

Za vrijeme duge pauze koja je uslijedila, svježi noćni povjetarac zanjihao je bijele zavjese na prozorima. Ned je sad uspravno sjeo i opet ih pogledao. Rukavi na njegovoj bijeloj pidžami bili su zasukani tako da su mu se vidjele skoro cijele ruke, tanke i blijede nakon devet dana ležanja u krevetu i gubitka tjelesne težine. Obrijali su mu tjeme, što je uobičajeno u takvim situacijama. Bolnička frizura bila je u kontrastu s lijepim bijelim licem na kojem su se ocrtavale nebesko plave oči i nemirna usta. Odjednom se počeo smijati.

“Je li to neka šala?”

“Ne” uvjeravao ga je Dermot. “Dokazi govore uvjerljivo protiv nje. A obitelj Lawes nije joj od velike pomoći.”

“Kladim se da je tako”, reče Ned. Skinuo je pokrivač sa sebe kako bi se izvukao iz kreveta. Bio je potpuno zbunjen.

“Pazite!” reče Ned teturajući na nogama i držeći se čvrsto rukama za obližnji stolić. Opet mu se vratio stari podrugljivi osmijeh na lice.

“Ja bih trebao biti bolestan”, nastavio je. “Baš tako! Tada mi udovoljite. Želim svoju odjeću. Zašto? Da se obučem i odem u gradsku vječnicu, naravno. Ako je ne dobijem, skočit ću kroz prozor, kad vam kažem. Eve će vam sigurno potvrditi da učinim ono što kažem.”

“Gospodine Atwood”, reče bolničarka, “ako pozovem nekoga da vas smiri...”

“A ja tebi kažem, slatkice, da mogu nestati kroz ovaj prozor prije nego što tvoja nježna ručica dotakne zvonce.”

Onda se obratio Dermotu i monsieur Goronu.

“Ne znam što se događalo u ovom gradu otkad sam izgubio svijest. Možete mi to ispričati, ako hoćete, na putu do Eve. Vidite, postoje kotači unutar kotača u ovom poslu. Vi to ne razumijete.”

“Mislim da razumijemo”, odgovorio je Dermot. “Gospođa Neill nam je rekla za osobu u smeđim rukavicama.”

“Ali, kladim se da vam nije rekla tko je to? Znae zašto? Zato što to ne zna.”

“A vi znate?” pitao je znatiželjno Goron.

“Naravno”, reče Ned, na što je monsieur Goron skinuo svoj šešir kao u svečanoj prigodi. Ned je nešto gundao za stolom, a čelo mu se ispunilo vodoravnim borama. “Možda vam je rekla da smo pogledali preko ceste i vidjeli da netko sjedi s njim? A onda, malo kasnije, vidjeli smo ga mrtvog? U tome je stvar. To je cijela priča. Riječ je o...”

17

“**Mesdames i messieurs**”, nakloni se monsieur Vatour, glavni istražitelj, “molim vas, uđite u moj skromni ured.”

“Hvala”, tiho je rekla Janice.

“Ovdje ćete nam dopustiti da razgovaramo s jednom Eve?” zapitala je Helena. “Kako sve ovo podnosi jedna djevojka, kad smo već kod toga?”

“Ne najbolje, pretpostavljam”, ubaci se ujak Ben.

Toby nije govorio ništa. Zavukao je ruke duboko u džepove i zatresao glavom od sažaljenja.

Gradska vijećnica u La Bandeletteu bila je visoka uska zgrada od žutog kamena s velikim zidnim satom koji je gledao na lijepi park nedaleko glavne tržnice. Ured monsieur Vautoura, velika soba na najgornjem katu, imao je prozore s dviju strana, od kojih je jedan gledao na sjever a drugi na zapad. Bili su tu ormarići s dokumentima, nekoliko prašnjavih pravnih knjiga – istražitelj je ipak bio odvjetnik – i uokvirena fotografija nekog zaboravljenog časnika u uniformi Lelgije časti.

Stol monsieur Vautoura bio je postavljen tako da je istražitelj imao leđa okrenuta prema zapadnom prozoru kad bi tamo sjedio. Malo podalje od stola stajao je pohabani drveni naslonjač. Iznad njega nalazila se stajaća lampa koja je sada bila upaljena.

Onda su posjetitelji primijetili još nešto: nešto što je na trenutak izgledalo djetinjasto i zastrašujuće.

Kroz prozor bez zavjesa sa zapadne strane dolazila je bijela svjetlost koja im je zaslijepila oči. Morali su poskočiti zbog toga. Osvijetlila je jednu stranu sobe, poput bijele metle koja grebe kožu; činilo se da se pojavljuje kao balon napravljen od sapunice, a zatim iznenada iščezava. Bilo je to svjetlo s velikog svjetionika. Osoba koja

je sjedila na stolici za svjedoka – licem okrenuta prema stolu monsieur Vautoura – bila bi direktno osvijetljena tim jakim svjetlom. To bi se ponovilo svakih dvadesetak sekundi, dokle god bi ta osoba sjedila tu, neminovno kao što je neminovna svačija sudbina.

“Ah, taj dosadni svjetionik!” gundao je monsieur Vautour stavljajući ruku na oči kako bi se zaštitio od snažnog svjetla. Pokazao je rukom na stolice sa strane do kojih ta svjetlost nije dopirala. “Molim vas, sjednite i raskomotite se.”

Monsieur Vautour sjeo je za stol i okrenuo stolicu tako da ih može gledati direktno u lice.

Glavni istražitelj bio je koščati stariji čovjek oštrog i sumnjičavog pogleda. Protrljao je ruke uz dosta buke.

“Hoćemo li vidjeti gospođu Neill?” zapitao je Toby.

“Pa... ne”, odgovorio je Vautour. “Još ne možete.”

“A zašto ne?”

“Zato što mislim, prije svega, da mi se duguju određena objašnjenja.”

Opet je bijela svjetlost obasjala prozor i prošla pokraj ramena monsieur Vautoura. Pretvorila ga je na trenutak u siluetu, usprkos sobnoj svjetlosti. Zasvjetlucali su vrhovi njegove sijede kose, a on je opet protrljao ruke. Čulo se otkucavanje sata, a ispod stola blaženo je spavala uredska mačka.

Ipak, mogli su skoro osjetiti neku hladnoću koja je dolazila iz smjera glavnog istražitelja.

“Upravo sam vodio”, nastavio je, “dugi telefonski razgovor sa svojim kolegom monsieur Goronom. On je u hotelu Donjon. Pričao mi je o novim dokazima. Pridružiti će nam se za koji trenutak, zajedno sa svojim prijateljem doktorom Kinrossom

Sad je monsieur Vautour lagano udario dlanom po stolu.

“To ne znači da priznajem” reče on, “da smo pogriješili. Ne priznajem čak ni to da smo uhitili madame Neill na brzinu...”

“Opa!” uzviknuo je Toby.

“Ali ovi novi dokazi me zabrinjavaju. Moramo razmisliti o nečemu, istaknuo je nedavno doktor Kinross, što nam je nedavno promaknulo.”

“Toby”, reče Helena tiho, “što se sinoć dogodilo?”

Okrećući se, ispružila je ruku prema monsieur Vautouru. Helena je, sada, možda bila najsmirenija od svih članova obitelji Lawes čiji su pripadnici predosjećali neku zamku koja im se sprema.

“Monsieur Vautour”, nastavi Helena kad je došla do daha, “dopustite da vam kažem. Sinoć je moj sin došao kući kasno. Došao je...”

“To”, prekinuo ju je Toby očajničkim glasom, “nema nikakve veze s očevom smrću!”

“Još sam uvijek bila budna jer nisam mogla zaspati i zapitala sam ga želi li popiti šalicu kakaa. On je odjurio ljutito u svoju sobu ne rekavši ni riječi.” Helenino se lice smračilo. “Sve što sam mogla doznati jest da se posvađao strašno s Eve, za koju je rekao da je više ne želi vidjeti ni čuti.”

Monsieur Vautour je opet protrljao ruke. Opet je pogledao preko svog ramena.

“Ah!” promrmljao je glavni istražitelj. “A je li vam rekao gdje je bio, madame?”

Helena je izgledala zbunjena. “Ne. Zar je trebao?”

“Rue de la Harpe, broj 17? To vam nije spomenuo?”

Helena je zatresla glavom.

Janice i ujak Ben gledali su Tobyja. Pažljiv promatrač mogao je primijetiti kratki prezirni osmijeh koji je preletio preko Janiceinog lica, a koji se mogao pripisati koktelima koja je mlada dama popila na prazan želudac. Ujak Ben je čistio svoju lulu džepnim nožićem, što je, činilo se, prilično živciralo Tobyja. Ali Helena je, koja očito ništa nije primjećivala, nastavila istim smirenim tonom.

“Svađa s Eve činila mi se kao posljednja kap. Nisam mogla spavati koliko sam razmišljala o tome. Zapravo, vidjela sam da se vratila kući dobrono poslije svitanja s nekim čovjekom, onim navodnim velikim doktorom. A kao vrhunac svega, kasnije je uhićena

Jesu li ta dva događaja povezana? Možete li nam ikako reći što se događa?”

“Znači, vaš vam sin nije ništa rekao, madame?”

“Ne, već sam vam rekla.”

“Nije vam čak spomenuo ni optužbu gospođe Neill?”

“Optužbu?”

“Da je netko iz vaše obitelji, netko sa smeđim rukavicama na rukama, ušao u radnu sobu Sir Mauricea i nasmrt ga izudarao po glavi.”

Nastupila je duga tišina. Toby je sjedio na svojoj stolici i držao se rukama za glavu. Nemirno je tresao glavom, kao da je ta ideja bila nešto što nikako nije mogao shvatiti.

“Znao sam da će se te smeđe rukavice odnekud pojaviti” primijetio je ujak Ben uobičajenim tonom. Izgledalo je kao da proučava situaciju sa svih strana. “Mislite da je djevojka... nešto vidjela?”

“A što ako jest, monsieur Phillips?”

Ujak Ben se kiselo nasmiješio. “Da je nešto vidjela, prijatelju moj, vi ne biste sad nagađali što, nego biste lovili krivca. Zato mislim da možemo pretpostaviti da nije vidjela tko je to učinio. Ubojstvo u obitelji, eh?”

“Nije potrebno spominjati”, reče Janice, “da je nama nešto slično već palo na pamet.”

Helena ju je pogledala zapanjeno.

“Meni sigurno nije palo na pamet. Draga moja Janice! Zar si poludjela? Zar smo svi potpuno poludjeli?”

“Pogledajte”, započeo je ujak Ben i stavio praznu lulu usta.

Čekao je da ga prijekorno pogledaju, onako kako su to običavali činiti kad god bi predložio nešto što nije imalo veze s praktičnim poslovima vezanim uz kućanstvo. Lice mu se namrštilo, ali je zadržalo nježnost.

“Nema potrebe da se ponašamo gluplje nego što doista jesmo. Naravno da smo to svi pomislili. K vragu sve!” Ostali se ukoče,

šokirani naglom promjenom njegova tona. “Prestanimo biti tako ‘kulturna’ obitelj. Opustimo se i otvorimo duše... ako ih uopće imamo.”

“Bene!” uzviknula je Helena.

“Kuća je bila zaključana. Prozori i vrata, također. Znači, nije riječ o provalniku. Ne trebate biti detektiv da biste to zaključili. Ili je to učinila Eve ili netko od nas.”

“Zar ti misliš”, zapitala je Helena, “da bih dobrobiti potpunog stranca pretpostavila dobrobit svoje vlastite krvi i mesa?”

“Dobro, onda”, reče ujak Ben strpljivo, “zašto bismo bili licemjeri? Zašto ne kažemo otvoreno da vjerujemo da je to ona učinila?”

Helena je bila vidljivo uzbuđena.

“Zato što mi je draga ta djevojka. I ima dosta novaca, koji bi Tobyju mogao dobro doći. Ili mu je mogao dobro doći, da sam samo u stanju odagnati pomisao da je ona to mogla učiniti Mauriceu. Ali ne mogu prestati misliti na to i nema se smisla uvjeravati u suprotno.”

“Znači, ti vjeruješ da je Eve kriva?”

“Ne znam!” viknula je Helena.

“Sad je možda”, primijetio je monsieur Vautour hladnim i jednoličnim glasom koji ih je odmah smirio, “pravo vrijeme da popričamo o tome. – Uđite!”

Vrata koja su vodila u hodnik bila su točno nasuprot zapadnog prozora. Netko je pokucao na njih. Nakon odgovora monsieur Vautoura, ušao je Dermot Kinross.

Svjetlost iz svjetionika upravo je prolazila kroz prostoriju kad se doktor pojavio ovdje. Iako je Dermot podignuo ruku kako bi zaštitio oči, vidjeli su kako jedva pokušava suzdržati svoj gnjev: opasan izraz koji se začas promijenio u izraz ljubaznosti i lakoumnosti s kojim je nastupao u javnosti. Naklonio im se. Prišao je glavnom istražitelju i rukovao se s njim na formalan francuski način.

Monsieur Vautour nije, u svom nastupu, imao ništa od blagosti monsieur Gorona.

“Nismo se vidjeli, monsieur”, reče on hladno, “od našeg susreta sinoć, nakon kojeg ste se uputili u rue de la Harpe s onom izuzetno zanimljivom ogrlicom.”

“Mnogo se toga”, reče Dermot, “dogodilo od tada.”

“Da, razumijem. Taj vaš novi dokaz – pa, možda ima nešto u njemu! U svakom slučaju, svi smo na okupu.” Pokazao je rukom prema ostalima. “Napadajte! Grizite! Saznat ćemo ono što se saznati mora.”

“Monsieur Goron”, nastavio je Dermot gledajući posjetitelje sa strane, “dolazi ovamo s madame Neill. Dopustit ćete to?”

“Naravno, naravno!”

“A što se tiče ogrlica, monsieur Goron kaže da su obje kod vas.”

Glavni istražitelj je kimnuo glavom. Otvorio je ladicu svog stola i izvadio dva predmeta. Kad je žarko svjetlo opet prošlo kroz sobu, obasjalo je ono što je držao u ruci: ogrlicu s dijamantima i tirkizima i njezinu imitaciju koje su na prvi pogled izgledale jednako. Na drugu je ogrlicu bila pričvršćena mala kartica.

“Prema poruci koju ste napisali monsieur Goronu”, reče glavni istražitelj kiselo, “poslali smo čovjeka u rue de la Harpe i našli imitaciju. Shvaćate?”

Dotaknuo je karticu. Dermot je kimnuo glavom.

“Izgleda da mi tek sada postaje jasno značenje ovoga”, reče monsieur Vautour. “Danas (uvjeravam vas!) smo imali toliko posla oko madame Neill i burmutice da se nismo imali vremena baviti bilo kime drugim ili tim identičnim ogrlicama.”

Dermot se okrenuo i pošao prema tihoj grupi s druge strane sobe.

Bio im je odbojan. Osjećao je snagu te odbojnosti, tim više što je bila neizrečena; na neki mu je način to i odgovaralo. Dok je monsieur Vautour sjedio na svom mjestu a svjetlo svjetionika pretraživalo zidove sobe, Dermot je izvukao stolicu. Čuo se zvuk na podu pokrivenom linoleumom prije nego što je stavio stolicu tako da bude okrenuta prema njima.

“Da”, rekao je na engleskom. “Kao što znate, ja sam malo istraživao.”

“Zašto?” pitao je ujak Ben.

“Zato što je netko morao ili se ovo nikad ne bi razriješilo. Jeste li čuli za famozne smeđe rukavice? Dobro! Onda vam trebam reći još nešto o njima.”

“Uključujući i to”, reče Janice, “tko ih je nosio?”

“Da”, reče Dermot.

Sjeo je na svoje mjesto i stavio ruke u džepove.

“Molim vas da se prisjetite i obratite pažnju”, nastavio je, “na ono poslijepodne, večer i noć kad je umro Sir Maurice Lawes. Čuli ste dokaze, ili barem većinu njih. Ali trebalo bi ponešto i dodati.

Sir Maurice Lawes je tog poslijepodneva otišao, kao i obično, van u šetnju. Najviše je volio šetati, kao što smo kasnije saznali, zoološkim vrtom iza hotela Donjon. Ali to nije sve. Ovom je prigodom, na iznenađenje konobara i barmena, navratio čak do bara koji se nalazi s druge strane hotela.”

Helena se okrenula i pogledala svog začuđenog brata, koji je oštro promatrao Dermota. Ali Janice je bila ta koja je odgovorila.

“Zaista?” primijetila je Janice, podižući svoju okruglu bradu. “Meni taj detalj nije bio poznat.”

“Možda ne. U svakom slučaju, kažem vam da je bilo tako. Jutros sam razgovarao s ljudima iz bara. Kasnije je viđen u zoološkom vrtu blizu kaveza s majmunima. Izgleda da je razgovarao s nekim, s nekim tko se skrivao iza grmlja. Zapamtite taj maleni događaj. Izuzetno je važan. To je uvod u ubojstvo.”

“Zar nam vi to govorite”, reče Helena širom otvorenih očiju uprtih u Dermotovo lice i sa žarkom bojom lica, “da znate tko je ubio Mauricea?”

“Da.”

“A otkud vama ta ideja?” zapitala je Janice.

“Zapravo, gospođice Lawes, dobio sam je od vas.”

Dermot je tada zastao na trenutak da bi naglasio ono što je rekao.

“Lady Lawes mi je također pomogla”, dodao je, “tako što je načela tu temu, u stvari” protrljao je čelo rukama i pogledao je. “Jedna stvar obično vodi drugoj. Međutim, dopustite mi da nastavim sa svojom pričom.

Prije večere Sir Maurice se vratio kući. Imao je, kao što je barmen rekao, ‘bijesan pogled’, čak i prije značajnog susreta u zoološkom vrtu. Međutim, kad se vratio kući, bio je blijed i tresao se, što također već znamo. Odbio je ići u kazalište. Zatvorio se u svoju radnu sobu. U osam sati navečer svi ostali su krenuli u kazalište. Je li to istina?”

Ujak Ben je protrljao bradu.

“Da, sve je to istina. Ali zašto bismo to još jednom prepričavali?”

“Zato što je prilično važno. Vi ste se zajedno s Eve Neill vratili iz kazališta oko jedanaest sati. U međuvremenu je, oko osam i pol, telefonirao monsieur Veille, trgovac umjetninama. Obavijestio je Sir Mauricea o novom predmetu, došao s burmuticom i ostavio je. Vi ostali, međutim, niste čuli ništa o burmutici sve dok se niste vratili iz kazališta. Jesam li u pravu?”

“Da”, priznao je ujak Ben.

“Eve Neill uopće nije mogla čuti ništa o burmutici, ni onda ni prije. Prema njenom svjedočenju, za koje sam čuo od monsieura Gorona, ona vas zapravo nije dopratila do kuće. Gospodin Lawes”, pokazao je glavom prema Tobyju, “rastao se od nje ispred njezine vile i poželio joj laku noć.”

“Čekajte”, viknuo je Toby iznenada izgubivši živce, “što je sad ovo? Na što ciljate?”

“Ima li nešto pogrešno u ovome što sam do sada rekao?”

“Nema, ali...”

Toby je bio nestrpljiv. Dok je žarko bijelo svjetlo još uvijek kružilo po zidovima i išlo na živce svima prisutnima, još je netko pokucao na vrata. Monsieur Vautour je ustao, kao i Dermot. Tri osobe ušle su u prostoriju. Prvi je ušao monsieur Aristide Goron. Slijedila ga je tužna

žena sijede kose u skromnoj haljini koja je pomalo nalikovala na nekakvu uniformu. Posljednja je bila Eve Neill; sjedokosa ju je žena držala za zglob, spremna ščepati je u slučaju da pokuša pobjeći.

Eve nije ničim pokazivala da namjerava pobjeći. Ipak, kad je vidjela staru drvenu stolicu osvjetljenu onim nepodnošljivim svjetlom, mehanički je ustuknula pa je čuvarica morala pojačati svoj stisak oko njenog zgloba.

“Neću opet sjesti u tu stolicu.” Govorila je polako i smireno, ali je Dermot u njezinom glasu prepoznao nešto što je djelovalo opasno. “Učinite što hoćete. Ali ja više neću sjediti u toj stolici.”

“To neće biti potrebno, madame”, reče monsieur Vautour. “Doktore Kinross, molim vas da pripazite!”

“Ne, ne naravno da to neće biti potrebno!” reče monsieur Goron okrenuvši se prema njoj. “Nećemo vas povrijediti, draga moja. Ja, stari bon-homme, to vam garantiram. Istovremeno, doktore, mogao bih imati više sigurnosti kad bih bio siguran da me ne namjeravate udariti po glavi.”

Dermot je zatvorio oči i opet ih otvorio.

“Pretpostavljam da sam sâm kriv”, reče gorko. “Iako doista nisam vjerovao, da će se za jedan dan, i manje od jednog dana, počinuti takva šteta.”

Eve mu se nasmiješila.

“Monsieur Goron me uvjerava da ste učinili što ste obećali”, reče ona, “i da bih – pa, uskoro trebala biti oslobođena.”

“Nikad ne smijemo biti ni u što sigurni, madame!” reče glavni istražitelj.

“Svatko može”, reče Dermot, “vjerovati u što želi.”

Eve se osjećala mirnije čim je nestalo onog okrutnog svjetla, kao da je se ova cijela stvar uopće ne tiče. Sjela je na stolicu koju joj je ljubazno ponudio monsieur Goron i pristojno se naklonila Heleni, Janice i ujaku Benu. Nasmiješila se Tobyju, a onda se obratila Dermotu.

“Znam”, potvrdila je Eve. “Čak i kad je izgledalo da se sve okrenulo protiv mene i kad su se okupili oko stola i vikali, ‘Ubojice,

priznaj””, natjerala je samu sebe da se nasmije, “znala sam da vam mogu vjerovati. Nisam uopće sumnjala u vas. Ali, Bože moj, kako sam bila preplašena!”

“Da”, reče Dermot, “to je cijeli problem.”

“Problem?”

“Da, zato smo tu. Vjerujete ljudima. Oni to znaju i iskorištavaju. Slučajno, meni možete vjerovati u potpunosti, ali nije u tome stvar.” Dermot se okrenuo. “Sada ću ja malo ispitivati. Možda vam to neće biti ugodno čuti. Da nastavim?”

18

Nečija je stolica zaškripala na podu prekrivenom linoleumom.

“Da. Nastavite!” reče monsieur Vautour.

“Upravo sam vam iznio glavne obrise događaja koji su se odigrali u noći ubojstva. Svi su detalji važni pa ih treba više puta ponoviti. Došao sam do onog trenutka kad se vaše društvo” Dermot je pogledao Tobyja, “vratilo iz kazališta u jedanaest sati. Ostavili ste svoju zaručnicu na njezinom pragu, a nakon toga ste se pridružili ostalima. Što je bilo dalje?”

Janice Lawes ga je pogledala znatiželjno.

“Tata je sišao dolje”, ponovila je, “i pokazao nam burmuticu.”

“Da. Monsieur Goron mi je jučer rekao”, reče Dermot, “da je policija pokupila komadiće burmutice dan nakon ubojstva i da su je, nakon tjedan dana mučne rekonstrukcije, uspjeli ponovo sastaviti.”

Toby se uspravio, nakašljao i pogledao ga s nadom.

“Sastavili ste je?” ponovio je.

“Sada više neće vrijediti baš mnogo, monsieur Lawes”, upozorio ga je policijski prefekt.

Kao odgovor na Dermotovu gestu, glavni istražitelj ponovo otvori ladicu svog stola. Pažljivo ga držeći u ruci, kao da će se raspasti u komadiće na njegovom dlanu, monsieur Vautour izvadio je mali predmet i dodao ga Dermotu.

Sir Mauriceu Lawesu se to ne bi svidjelo. Dok je bijelo svjetlo klizilo po carevoj burmutici, zasvjetlucali su prekrasni kamenčići kojima je bila ukrašena te malene brojke i kazaljke koje su se nalazile na njoj. Ipak, pružala je neki sumoran (ako se ta riječ uopće mogla upotrijebiti) i ljepljiv izgled, kao da je bila sva nekako zamrljana i nesimetrična. Dermot im ju je pokazivao vrtjevši je među prstima.

“Slijepili su je ribljim ljepilom” objasnio je. “Netko je skoro oslijepio od posla. I sad se to neće otvoriti. Ali, vidjeli ste je kad je bila nova?”

“Da!” odgovorio je Toby spustivši ruku na koljeno. “Vidjeli smo je kad je bila nova. Što s tim?”

Dermot je vratio burmuticu monsieur Vautouru.

“Malo iza jedanaest sati Sir Maurice Lawes se povukao u svoju sobu. Zasmetao ga je nedostatak entuzijazma koji je pokazala njegova obitelj kad su vidjeli burmuticu. Vi ostali ste (mislim?) otišli u krevet.

Ali vi, gospodine Lawes, niste mogli spavati. U jedan sat iza ponoći ustali ste, sišli niz stepenice i ušli u salon, otkud ste telefonirali Eve Neill.”

Toby, kimajući potvrdno, kriomice je pogledao prema Eve. Bio je to izrazito neodgonetljiv pogled. Kao da joj je Toby želio reći nešto, ali je oklijevao u strahu i samo vrtio svoj brk. Eve je gledala ravno ispred sebe.

Dermot je pratio njezin pogled.

“Razgovarali ste s njom nekoliko minuta preko telefona. O čemu ste razgovarali?”

“Ha?”

“Rekoh, o čemu ste razgovarali?”

Toby je pogledao u stranu. “Kako bih se mogao sjetiti? Čekajte, sjetio sam se!” Rukom je prešao preko usana. “Pričali smo o drami koju smo tu večer gledali u kazalištu.”

Eve se malo nasmiješila.

“Bila je to drama o prostituciji”, reče ona. “Toby se bojavao da ću se šokirati. Mislim da ga je to čitavo vrijeme proganjalo.”

“Eve”, reče Toby tiho i strpljivo. “Kad smo se zaručili i odlučili vjenčati, rekao sam ti da nisam savršen. Rekao sam ti to, zar ne? Zar ćeš sad okrenuti protiv mene nešto što sam rekao prošle noći kad uopće nisam bio priseban i kad sam govorio bez razmišljanja?”

Eve nije odgovorila.

“Vratimo se tom telefonskom razgovoru”, reče Dermot. “Pričali ste o drami koju ste vidjeli. Samo o tome?”

“Do bijesa, zar je to važno?”

“Jako je važno.”

“Pa... spomenuo sam i piknik. Namjeravali smo ići na piknik idući dan, ali, naravno, nismo otišli. Oh, također sam spomenuo da je tata upravo dobio još jedan predmet za svoju kolekciju.”

“Ali niste rekli o čemu je točno riječ?”

“Ne.”

Dermot ga je upitno pogledao. “Sad bih se poslužio onim što mi je ispričao monsieur Goron. Nakon ovog razgovora otišli ste u svoju sobu u krevet. Bilo je to nekoliko minuta nakon jedan. Dok ste se penjali stepenicama, primijetili ste da vam je otac još budan jer ste vidjeli svjetlo ispod vrata njegove radne sobe. Zato mu niste htjeli smetati. Imam li pravo?”

“Da, tako je bilo.”

“Ali, Sir Maurice nije imao običaj ostajati budan tako kasno, zar ne?”

Helena se nakašljala i dala odgovor umjesto Tobyja. “Ne. Kad kažemo kasno, ne mislimo na kasno na koje misle drugi ljudi. Maurice je obično već bio u krevetu do ponoći.”

Dermot je kimnuo glavom.

“A vi, gospođo Lawes, vi ste ustali u jedan i petnaest. Pošli ste prema radnoj sobi svoga muža kako biste ga upitali hoće li doći u krevet i izgrdili ga zbog kupovine burmutice. Otvorili ste vrata radne sobe bez kucanja. Svjetlo je bilo ugašeno, gorjela je jedino stolna lampa. Vidjeli ste svog muža kako sjedi za stolom okrenut leđima prema vama. Ali, vi ste kratkovidni i niste primijetili ništa neobično dok mu se niste sasvim primaknuli i vidjeli krv.”

Suze su joj navrle na oči. “Moramo li o tome?” molila je.

“Važna je još samo jedna stvar”, reče joj Dermot. “Možemo preskočiti tragediju. Ne možemo preskočiti činjenice.

Pozvana je policija. Gospođica Lawes i gospodin Lawes pokušali su doći do gospođe Neill, koja stanuje preko puta. Zaustavio ih je policajac, koji im je rekao da moraju pričekati dok ne stigne komesar.

U međuvremenu, što se dogodilo? Obratimo pažnju na Yvette Latour. Yvette se (kako ona tvrdi) probudila kad je došla policija i kad se začula buka koja je dolazila izvana. Yvette izlazi iz svoje sobe. Tu je ključni dokaz, došli smo do oštrice giljotine. Yvette vidi gospođu Neill kako se vraća u kuću nakon ubojstva. Yvette je vidi kako otključava vrata ključem, penje se stepenicama u svom negližeu i poslije toga pere krv sa sebe u kupaonici. Vrijeme – oko jedan i pol.”

Monsieur Vautour, glavni istražitelj, podignuo je ruku.

“Samo trenutak!” reče prilazeći rubu svog stola. “Čak ni s vašim novim dokazima, ne vidim kamo sve ovo vodi.”

“Ne?”

“Ne! Po njezinoj vlastitoj izjavi to je upravo ono što je madame učinila.”

“Da. U jedan i pol”, istaknuo je Dermot.

“Eto! U jedan i pol ili u neko drugo vrijeme! Pojasnite nam malo, molim vas, doktore Kinross.”

“Vrlo rado.” Dermot je stajao pokraj stola. Uzeo je slijepijenu burmuticu i vratio je opet na stol. Onda je prišao Tobyju i stao ispred njega, pogledavši ga s istinskim zanimanjem.”

“Ima li nešto u vašoj izjavi”, zapitao ga je, “što biste željeli promijeniti?”

Toby ga je pogledao. “U mojoj izjavi? Nema.”

“Nema?” reče Dermot. “Zar nećete priznati da ste ispričali hrpu laži, čak i na štetu spašavanja žene u koju ste navodno zaljubljeni?”

U pozadini je monsieur Goron tiho pucketao prstima. Glavni istražitelj ga je mrko pogledao, a onda požurio prema drugoj strani stola i pogledao Tobyja iz blizine.

“Da, monsieur?” zapitao ga je monsieur Vautour.

Toby je skočio na noge, gurnuvši stolicu nogom tako jako da se prevrnula na pod.

“Laži?” reče on.

“Nakon što ste razgovarali s gospođom Neill”, reče Dermot, “tvrdite da ste se popeli na kat, prošli pokraj vrata očeve radne sobe i vidjeli svjetlo ispod njih.”

Monsieur Goron se odlučio umiješati.

“Kad smo doktor Kinross i ja jučer otišli pogledati radnu sobu”, reče prefekt pred svojim slušateljima, “doktor se iznenadio vidjevši ta vrata. Na trenutak mi nije bilo jasno zašto. Takve sitnice vam lako promaknu. Ali sada mi je jasno o čemu se radilo. Ta su vrata – sjećate se? – teška i tako su čvrsto pripijena uz tepih da zapinju o njega pri svakom otvaranju i zatvaranju.”

Zastao je. Rukom im je pokazao pokret otvaranja i zatvaranja vrata.

“Vidjeti svjetlo ispod njih, u bilo koje vrijeme, bilo bi apsolutno nemoguće.” Monsieur Goron je opet zastao, a onda dodao: “Ali to nije bila jedina laž koju je monsieur Lawes izgovorio.”

“Ne”, složio se glavni istražitelj. “Hoćemo li još spomenuti one dvije ogrlice?”

Dermot Kinross nije volio postavljati zamke. Nije mogao uživati u tjeranju nekoga u kut. Ali, vidjevši izraz Eveina lica, kimnuo je glavom.

“Onda je čovjek u smeđim rukavicama...” Eve je skoro vrisnula.

“Da”, reče Dermot. “Bio je to vaš zaručnik, Toby Lawes.”

19

“**Nije to nova priča**”, nastavio je Dermot. “Ima on prijateljicu koja se zove Prue Latour, sestru naše Yvette. Mademoiselle Prue jako voli skupe poklone. Prijetila je da će mu prirediti neke neugodnosti. S njegovom plaćom nije mu bilo lako ispunjavati njezine skupe želje. Zato je odlučio ukrasti ogrlicu s dijamantima i tirkizima iz kolekcije njegova oca.”

“Ne mogu vjerovati”, reče Helena, čije su riječi zvučale skoro kao jecanje.

Dermot je razmišljao.

“Možda ‘krađa’ nije prava riječ za ovo. On nije htio učiniti ništa loše, što će nam vjerojatno i sam kasnije reći, kad bude u stanju govoriti. Htio ju je zamijeniti imitacijom, tako da njegov otac ništa ne primijeti, i ‘posuditi’ je kao mito za Prue dok je ne bude mogao isplatiti.”

Dermot se opet vratio do stola glavnog istražitelja i uzeo s njega dvije ogrlice.

“Dao je napraviti imitaciju ogrlice...”

“Kod Pauliera u rue de la Glorie”, nadopunio ga je policijski prefekt. “Monsieur Paulier će ga rado identificirati kao čovjeka koji mu je donio ogrlicu.”

Toby nije govorio ništa. Nije gledao nikoga, samo je krenuo preko sobe. Monsieur Vautour, koji je mislio da pokušava doći do vrata, pozvao je čuvare. Ali to nije bila Tobyjeva namjera. Samo se želio skriti od očiju prisutnih. Otišao je do kuta i okrenuo svima leđa.

“Sinoć se”, Dermot je držao ogrlicu, “ova imitacija pojavila u Prueinoj košari sa šivaćim priborom. Prije odlaska u London napisao sam pismo u kojem sam predložio monsieuru Goronu da je nađe i uzme. Toby Lawes joj je, naravno, dao ogrlicu.”

“Da budem potpuno iskrena”, Eve Neill reče iznenada, “to me uopće ne iznenađuje.”

“Ne, madame?” zapitao je monsieur Goron.

“Ne! Pitala sam ga sinoć je li joj dao ogrlicu. Rekao je da nije. Ali joj je uputio jedan jako čudan pogled koji je govorio, ‘Potvrdi sve što kažem!’” Iznenada je Eve prešla rukom preko očiju. Boja joj je stala navirati na lice. “Prue je praktična djevojka. Kad ju je pitao otkud joj ogrlica, poduprla ga je i odlučila držati jezik za zubima. Ali, zašto ženi pokloniti imitaciju dijamantne ogrlice?”

“Zato”, odgovorio je Dermot, “što nije bilo potrebno dati joj pravu.”

“Nije bilo potrebno?”

“Ne. Kad je Sir Maurice već bio mrtav, ovaj je fini mladić mislio da će moći isplatiti Prue očevim novcem.”

Helena Lawes je bila u šoku.

Ovo je zadovoljilo dramatski ukus monsieur Gorona i Vautoura. Ali nitko drugi nije bio zadovoljan. Benjamin Phillips je ustao i stao iza stolice svoje sestre. Stavio je ruke na Helenina ramena da bi je umirio. Dermot, sad, kao da je mahao bičem, prisutni su imali dojam da čuju njegovo pucketanje.

“Nije mogao znati da mu je otac gotovo bez novca, kao i on sam”, nastavio je Dermot.

“Sigurno je to za njega bio strašan šok. Ha?” reče monsieur Goron.

“Uopće ne sumnjam u to. Neposredno prije ubojstva, kao što je Prue sama priznala sinoć, gadno su se posvađali. Ona je pravila probleme sve od objave njegovih zaruka s Eve Neill. Nesumnjivo je također, u trenucima očaja, znala i prijetiti. Ako već nije ona, činila je to njezina sestra Yvette: tjerala je ovom gospodinu strah u kosti prijeteći mu da će sve istresti upraviteljima u Hooksonovoj banci. Sjećate se, reći će vam monsieur Goron, da je Prue ugledna djevojka.

Ogrlica će je, mislio je, učiniti sretnom. Odnosno, prava ogrlica. Napokon, sigurno vrijedi nekoliko stotina tisuća franaka. Dao je napraviti njezinu kopiju. Ali još se nije usudio zamijeniti ih.”

“Zašto?” upitala je Eve mirno.

Dermot joj se nasmiješio.

“Napokon, znate”, odgovorio je Dermot, “on ima i savjest.”

Toby još uvijek nije ništa govorio.

“Onda se predomislio. Je li se to dogodilo zbog drame koju je pogledao te večeri ili iz nekog drugog razloga, moramo njega pitati. Ali nešto ga je gurnulo preko ruba.

U jedan sat poslije ponoći razgovarao je sa svojom zaručnicom preko telefona. Za vrijeme tog razgovora uvjario je samoga sebe (mislim da sam pogodio?) da njegova sreća u budućnosti ovisi o krađi te ogrlice i oslobađanja od Prue Latour. Bio je iskren. Bio je skoro svetac. Imao je najbolje namjere. A pritom, dame i gospodo, nisam ni najmanje sarkastičan.”

Dermot je zašutio, još uvijek stojeći pokraj stola glavnog istražitelja.

“Bit će to lako. Njegov otac, koliko je njemu bilo poznato, nikad nije ostajao budan tako kasno. Soba bi trebala biti mračna i prazna. Samo se trebao uvući unutra, otvoriti ormarić s lijeve strane vrata, zamijeniti pravu ogrlicu lažnom i skinuti sebi kamen sa srca.

Nekoliko minuta nakon jedan, odlučio je stupiti u akciju. U najboljoj tradiciji detektivskih priča, na ruke je navukao smeđe radne rukavice koje koristi pola ukućana. Lažna mu je ogrlica već bila u džepu. Iskrao se na stepenice. Budući da nije mogao vidjeti ništa ispod vrata, logički je pretpostavio da će soba biti u mraku i prazna. Sir Maurice Lawes, već smo nekoliko puta čuli, nije običavao biti budan u taj kasni sat.”

“Polako, Helena!” gundao je ujak Ben.

Helena ga je presjekla. “Zar optužujete mog sina za ubojstvo njegova oca?”

Naposljetku je Toby progovorio.

Bio je u kutu sobe i svjetlo sa svjetionika obasjalo je njegovo tjeme tako da je istaknulo upravo onu malu ćelavu točku. Pogledao je oko sebe nervozno. Onda je zaključio da su otišli dovoljno daleko s izrečenim glupostima pa se odlučio umiješati.

“Ubojstvo?” ponovio je s nevjericom.

“Da, dobro ste čuli, mladiću”, reče monsieur Goron.

“Dajte, molim vas!” Toby više nije imao strpljenja. Glas mu je bio optužujući. Ispružio je ruke kao da ih sve želi odgurnuti od sebe. “Niste valjda pomislili da sam ja ubio tatu, zar ne?”

“Zašto ne?” pitao je Dermot.

“Zašto ne? Zašto ne? Ubiti vlastitog oca?” Toby nije mogao gubiti vrijeme na ove gluposti.

“Sve do sinoć nisam čuo ništa o ovim prokletim ‘smeđim rukavicama’. Eve mi ih uopće nije spominjala. Onda me je sinoć, samo tako, zaskočila s njima kod Prue.

Jučer sam vam svima rekao da ‘smeđe rukavice’ nemaju nikakve veze s ubojstvom. Zar ne razumijete? Tata je već bio mrtav kad sam došao u sobu!”

“Imam ga!” rekao je Dermot i udario dlanom po stolu.

Buka je uznemirila sve prisutne. Toby je ustuknuo.

“Kako mislite, ‘imam ga’?”

“Nema veze. Znači, nosili ste rukavice?”

“Pa... da.”

“I našli ste oca mrtvog na njegovoj stolici kad ste ga došli pokrasti?”

Toby je napravio još jedan korak unatrag.

“Ne bih upotrijebio riječ ‘krađa’, zapravo. To ste vi rekli. Nisam to želio učiniti. Ali kako sam drukčije mogao dobiti što sam htio? Morao sam učiniti nešto nečasno.”

“Znaš što, Toby”, primijetila je Eve pakosno, “zaista si divan. Baš si divan čovjek!”

“Pretpostavljam”, naglas je razmišljao Dermot, “da smo propustili etičke obzire. Samo nam ispričajte što vam se dogodilo.”

Toby je protrnuo. Nervozno je pogledao oko sebe, a zatim protrljao rukom čelo.

“Nema se tu što ispričati. Ali uspjeli ste me poniziti pred majkom i sestrom. Zato bih mogao, konačno, izbaciti sve ovo iz sebe.

U redu. Učinio sam to. Kao što ste rekli. Otišao sam tamo odmah nakon razgovora s Eve. U kući je vladala tišina. U džepu mi je bila lažna ogrlica. Otvorio sam vrata. Onda sam vidio da je upaljena stolna lampa i da otac sjedi za stolom leđima okrenut prema meni.

To je sve što sam vidio. Ja sam također kratkovidan, znate. Kao i moja majka. Možda ste primijetili da ja...”, opet je napravio jedan od onih karakterističnih pokreta, rukom je zaklonio oči, i trepnuo, “nema veze! Trebao bih nositi naočale. Kad sam na poslu, uvijek ih imam. Zato nisam primijetio da je mrtav.

Najprije sam htio zatvoriti vrata i odjuriti što sam brže mogao. Onda sam pomislio: zašto ne? Znate li kakav je to osjećaj kad nešto isplanirate, a onda to neprestano odgađate? Imate dojam da ste propali ako to ne učinite.

Zato sam pomislio: zašto ne? Tatica je bio djelomično gluh i sav se zanio u tu burmuticu. Ormarić je odmah pokraj vrata radne sobe. Samo sam trebao zamijeniti ogrlice. Ne bi me primijetio. Onda sam mogao otići na spavanje i zaboraviti onu malu vješticu u rue de la Harpe. Pružio sam ruku. Na ormariću nije bilo nikakve ručice. Otvara se tiho. Uzeo sam ogrlicu, a onda...”

Toby je zastao.

Bijelo svjetlo sa svjetionika još je jednom prošlo kroz sobu, ali ga ovaj put nitko nije primijetio. Svi su se koncentrirali na Tobyjevo pripovijedanje.

“Srušio sam glazbenu kutiju sa staklene police”, dodao je.

Opet je tražio riječi.

“To je velika i teška glazbena kutija od drveta i lima i ima male kotačiće. Stoji na staklenoj polici pokraj ogrlice. Zapeo sam za nju rukom. Pala je na pod i proizvela takvu buku da je mogla probuditi mrtve. Jadni je tatica bio prilično gluh, ali ne toliko da ne bi čuo ovo.

A to nije sve. Glazbena kutija se onda počela okretati kao da je živa i počela svirati pjesmu John Brown's Body. Bila je bučna kao dvadeset glazbenih kutija, i to usred noći, dok sam ja stajao tamo s ogrlicom u ruci.

Pogledao sam oko sebe. Jadni tatica se još nije micao.”

Toby je opet osjetio mučninu i zastao.

“Onda sam mu prišao i pogledao ga. Znae što sam vidio. Upalio sam svjetlo u lusteru da se uvjerim, ali nije bilo sumnje. Još sam uvijek u ruci držao ogrlicu. Vjerojatno je u to vrijeme na nju dospjelo nekoliko kapi krvi, iako su moje rukavice ostale čiste. Otac je bio smiren i izgledao kao da spava, samo što mu je glava bila razbijena. A čitavo je to vrijeme glazbena kutija svirala John Brown’s Body.

Morao sam je ugasiti. Pojurio sam prema njoj, zgrabio je i strpao natrag u ormarić. Štoviše, shvatio sam da sada nemam snage zamijeniti ogrlice. Trebalo je zvati policiju. Mislio sam da je to učinio provalnik. Da sam dao Prue ogrlicu vrijednu nekoliko stotina tisuća franaka, da je policija saznala za to i da je otkrila njezinu imitaciju u ormariću...

Bio sam izvan sebe. Tko ne bi bio u takvoj situaciji? Pogledao sam oko sebe i ugledao žarač kako visi pokraj kamina. Uzeo sam ga. Na njemu sam vidio mrlje od krvi. Vratio sam ga na njegovo mjesto. To me dokrajčilo. Jedino što sam mogao učiniti bilo je pobjeći otamo. Htio sam vratiti ogrlicu u ormarić, ali mi je ispala iz ruke i pala pod ormarić. Ostavio sam je tamo. Bio sam dovoljno priseban da sam ugasio središnje svjetlo prije nego što sam izišao.”

Glas mu je bio sve tiši, a onda je završio svoju priču.

Ured glavnog istražitelja bio je pun negativne energije.

Dermot Kinross je sjedio na rubu stola monsieur Vautoura i proučavao Tobyja pogledom u kojem je bilo teško razlučiti cinizam od divljenja.

“Ovo niste nikome spomenuli?” zapitao je.

“Ne.”

“Zašto ne?”

“Zato... što bi me krivo razumjeli. Nitko vjerojatno ne bi shvatio moje motive.”

“Da, razumijem. Kao što nisu razumjeli motive Eve Neill kad im je ispričala svoju priču? Možete li vi onda tražiti od nas da vam vjerujemo?”

“Dosta!” molio je Toby. “Kako sam mogao znati da je netko vidio nešto s prozora preko puta?” Pogledao je Eve. “Ponajprije, Eve se klela da nije ništa vidjela. To su svi čuli. O ovim ‘smeđim rukavicama’ nisam čuo ništa do sinoć.”

“Ipak, niste spomenuli ovu svoju avanturu, iako ste time mogli pomoći svojoj zaručnici i dokazati da je nevina.”

Toby je izgledao zbunjen. “Nisam sve dobro razumio.”

“Ne? Pogledajte. Odmah nakon što ste joj telefonirali u jedan sat, krenuli ste gore na kat i pronašli svog oca mrtvog?”

“Da.”

“Znači, ako ga je ona ubila, učinila je to prije jedan poslije ponoći? U jedan sat – nakon što je obavila posao – u svojoj je sobi i razgovarala s vama preko telefona?”

“Da.”

“Završila je svoj posao i vratila se kući do jedan. Kako to da je onda opet izišla iz kuće i vratila se tek u jedan i pol s mrljama od svježe krvi po sebi?”

Toby je otvorio usta, a zatim ih opet zatvorio.

“Tako ne ide, očito” primijetio je Dermot nježnim glasom. “Dvaput je previše. Čitava scena koju je opisala Yvette o strašnom ubojici koji se uvlači u svoju kuću nakon zločina u jedan i pol, otključava vrata i pere sa sebe mrlje od krvi: sve to otpada. Ne uklapa se. Zar tvrdite da je izišla van i počinila još jedno ubojstvo, nakon što je Sir Maurice Lawes bio mrtav već pola sata? Zato što se nakon ubojstva svoje prve žrtve, sigurno morala urediti za drugu?”

Dermot se prekrštenih ruku naslonio na rub stola.

“Slažete li se, monsieur Vautour?” zapitao je.

Helena Lawes se izvukla iz bratovog stiska.

“Ne zanima me to okolišanje”, reče Helena. “Jedino što me zanima je moj sin.”

“Ali mene ne”, umiješala se iznenada Janice. “Ako je Toby imao vezu s onom djevojkom u rue de la Harpe, i tvrdi da je učinio sve ovo, mislim da smo se vrlo gadno ponijeli prema Eve.”

“Šuti, Janice. Ako je Toby to učinio, kao što kažeš...”

“Majko, on to priznaje!”

“Onda sam sigurna da je za to imao dobar razlog. S dužnim poštovanjem prema Eve, i premda ću biti sretna ako se ona izvuče iz ovoga, to nije ono što me zabrinjava. Doktore Kinross, govori li Toby istinu?”

“Oh, da”, reče Dermot.

“On nije ubio jadnog Mauricea?”

“Naravno da nije.”

“Ali netko jest”, reče ujak Ben.

“Da, netko je to učinio”, složio se Dermot. “Sad ćemo doći do toga.”

Čitavo ovo vrijeme jedino Eve nije rekla ni riječi. Dok je bijelo svjetlo prolazilo kroz sobu i na zidu se vidjele sjene prisutnih ljudi – izgledale su kao neka povorka u kazalištu sjena – Eve je sjedila i promatrala vrhove svojih cipela. Samo se jednom, u određenom dijelu ispovijesti, uhvatila za naslon stolice kao da se prisjetila nečega. Kimnula je glavom, a onda podigla glavu i uhvatila Dermotov pogled.

“Mislim da sam se sjetila”, rekla mu je nakon što se nakašljala, “onoga što ste željeli da se prisjetim.”

“Dugujem vam objašnjenje. Također i ispriku.”

“Ne!” reče Eve. “Ne, ne, ne! Sad mi je jasno zašto sam se našla u nevolji kad sam danas pričala svoju priču.”

“Pa, ako bih ja mogla nešto reći a da me ne ušutkate”, pobunila se Janice, “ja to ne razumijem. Koji je odgovor?”

“Odgovor je”, reče Dermot, “ime ubojice.”

“Ah!” promrmljao je monsieur Goron.

Eve je promatrala carevu burmuticu koja se svjetlucala u svim svojim bojama na stolu pokraj Dermotove ruke.

“Devet dana traje ova noćna mora”, nastavila je. “Noćna mora o smeđim rukavicama. Ne mogu misliti ni na što drugo. A onda se pokaže da je to bio samo Toby.”

“Hvala”, promrmljao je gospodin na kojeg se to odnosilo.

“Nisam htjela biti sarkastična. Zaista to mislim. Kad se koncentriraš na takve stvari, ne možeš se sjetiti drugih. Osim toga, spreman si se zakleti da je istina nešto što nije istina. Misliš da je istina, ali nije. A samo ponekad, kad si tako iscrpljen da svjesni dio tvog mozga ne radi, sjetiš se istine.”

Helena Lawes je povisila glas.

“Zaista, draga moja”, viknula je, “možda je sve ovo puno psihologiziranja, Freuda i tko zna čega, ali hoćeš li nam, molim te, reći o čemu to pričaš?”

“Burmutica”, odgovorila je Eve.

“Što je s njom?”

“Ubojica ju je razbio jednim udarcem. Kasnije je policija pokupila sve komadiće i sastavila ih. Znae, ja tu burmuticu sad prvi put vidim.”

“Ali...!” počela je Janice očito zapanjena.

Dermot Kinross je pokazao burmuticu.

“Pogledajte ovu burmuticu”, predložio je. “Nije velika. Otprilike pet i pol centimetara, prema mjerenju Sir Mauricea. Izgleda baš kao sat. Zapravo, kad ju je Sir Maurice prvi put pokazao svojim, oni su pomislili da je to zaista sat. Je li tako?”

“Da”, priznao je ujak Ben. “Ali...”

“Ni po čemu ne nalikuje na burmuticu?”

“Ne.”

“I nitko je prije samog ubojstva nije pokazao ili opisao Eve Neill?”

“Sigurno ne.”

“Kako je onda, kad je izjavila da ju je vidjela iz udaljenosti od petnaest metara, mogla znati da je to burmutica?”

Eve je zatvorila oči.

Monsieur Goron i glavni istražitelj su se pogledali.

“To je taj odgovor”, nastavio je Dermot. “To i moć sugestije.”

“Moć sugestije?” vrisnula je Helena.

“Ubojica je u ovom slučaju bio jako pametan. Savršen zaplet s Eve Neill kao drugom žrtvom osmišljen je kako bi osigurao zločincu siguran alibi za ubojstvo Sir Mauricea Lawesa. I plan mu je skoro uspio. Zanima li vas tko je ubojica?”

Dermot se pomaknuo od ruba stola. Krenuo je prema vratima hodnika i otvorio ih dok je jaka svjetlost pravila još jedan krug.

“Zapravo, toliko je egoističan da je inzistirao na svom dolasku ovamo, usprkos svim nastojanjima da ga se spriječi. Htio je sam svjedočiti. Uđite, prijatelju, dobro došli.”

Na bijelo-plavom svjetlu jasno se ukazalo blijedo lice Neda Atwooda.

20

U predvečerje prekrasnog dana, sedam dana kasnije, čuo se glas Janice Lawes.

“Znači, svjedok zločina čije su usne bile zapečaćene jer nije mogao kompromitirati ugled jedne dame”, reče Janice, “bio je zapravo počinitelj zločina? Zar to nije nešto novo?”

“Ned Atwood je mislio da jest”, priznao je Dermot. “Preuzeo je slučaj Lorda Williama Russella iz 1840. i uveo u njega neke promjene.

Cilj mu je bio, kao što vam kažem, osigurati sebi alibi za ubojstvo Sir Mauricea. Eve je trebala biti njegov alibi i svjedokinja: bit će čak uvjerljivija jer će svjedočiti nerado, to vam je jasno?”

Eve je protrnula.

“To je bio prvotni plan, koji ću vam objasniti. Ned nije mogao znati da će Toby Lawes upasti usred događaja i da će na rukama imati smeđe rukavice i tako mu osigurati žrtvu i svjedoka. Kad je Atwood to vidio, sigurno je povikao u sebi i pomislio da je predobro da bi bilo istinito. S druge strane, nije mogao predvidjeti da će pasti niz stepenice i dobiti potres mozga: to mu je pokvarilo cijeli plan.”

“Nastavite”, reče Eve. “Da čujemo o tome. Sve o tome.”

Osjetila se lagana napetost oko njih. Eve, Dermot, Janice i ujak Ben sjedili su i pili čaj u vrtu iza Eveine vile u sjeni visokih zidova i stabala kestena. Stol je bio postavljen ispod drveta, čije su listove sada prekrivali slabi tragovi žute boje.

(Jesen dolazi, pomislio je Dermot Kinross, i sutra se vraćam u London).

“Da”, reče on. “Želim vam to ispričati. Vautour, Goron i ja čitav smo prošli tjedan prikupljali ostale činjenice.”

Gledajući Eveino nervozno lice, unaprijed je zamrzio ono što je morao reći.

“Još me uvijek zanima momkov motiv za ubojstvo Mauricea!” reče stric Ben nakon kraćeg nakašljavanja.

“I mene”, reče Eve. “O čemu se radi? On nije niti poznavao tatu Lawesa, zar ne?”

“Svjesno ne”, odgovorio je Dermot.

“Kako to mislite, svjesno ne?”

Dermot se naslonio na svoju stolicu i prekrizio noge. Kad je zapalio jednu od svojih Maryland cigareta, na njegovom se ljutom licu pojavilo više crta nego što ih je inače bilo. Ali on je to pokušavao prikriti kad se nasmiješio Eve.

“Htio bih da razmislite o nekoliko stvari koje smo otkrili. Dok ste bili udani za Atwooda i živjeli ovdje zajedno”, vidio je da joj je ta tema neugodna, “još se uvijek niste zbližili s obitelji Lawes, zar ne?”

“Ne.”

“Ali ste više puta vidjeli starca?”

“Da, tako je.”

“I, kad god vas je vidio u društvu Atwooda, imao je čudan pogled, kao da se nešto pitao? Da. Pokušavao se sjetiti gdje je prije vidio Neda Atwooda.”

Eve je ustala. Iznenada su joj neke slike proletjele kroz glavu. Ali Dermot se nije imao što pitati.

“A kad ste se zaručili za Tobyja Lawesa”, nastavio je, “Sir Maurice vas je počeo ispitivati o Atwoodu; ali onako izdaleka i lukavo, te vas povremeno onako čudno pogledavao? Da, tako je bilo. Onda ste se udali za Atwooda. Ali što znate o njemu? Što ste uopće saznali o njemu: o njegovoj prošlosti, porijeklu, o bilo čemu?”

Eve je navlažila svoje usne.

“Ama baš ništa! Prilično čudno, to sam mu spomenula one noći kad se dogodilo ubojstvo.”

Dermot je onda pogledao Janice, koja je također otvorila usta zbog iznenađenja i zapanjenja.

“Rekli ste mi, mlada damo, da je vaš otac jako loše pamtio lica. Ali, s vremena na vrijeme ipak bi se sjetio gdje je već vidio neku osobu. Pa eto, vidio je puno ljudi, naravno, za vrijeme svog rada na zatvorskoj reformi. Vjerojatno nikada nećemo saznati kad se sjetio gdje je prije vidio Atwooda. Ono čega se sjećao bio je zatvorenik, osuđenik koji je pobjegao iz zatvora dok je služio petogodišnju kaznu u Wandsworthu zbog bigamije.”

“Bigamije?” kriknula je Eve.

Ali nije se suprotstavljala. Zamislila je Neda kako korača preko travnjaka pred zalazak sunca, tako jasno kao da je stajao uživo ovdje pred njom, vidjela ga je kako se smijucka.

“Čovjek vrlo privlačan ženama”, nastavio je Dermot. “Kontinentalni skitnica, koji se držao podalje od Engleske. Tu i tamo došao bi do novca od nekih poslova, ali je također posuđivao od...” Dermot se ispravio.

“U svakom slučaju, sad vam je puno toga jasnije.

Razveli ste se od Atwooda. Zapravo to nije točno, pravno nikad niste ni bili vjenčani. A on se, inače, niti ne zove Atwood. Morate jednom pogledati njegov dosje. Nakon takozvanog razvoda Atwood je otišao u Sjedinjene Države. Rekao je da će vas vratiti i to je zaista mislio. Ali, u međuvremenu, vi ste se zaručili s Tobyjem Lawesom.

Sir Maurice je bio jako zadovoljan. Zapravo, bio je oduševljen. Nije htio da se nitko i ništa nađe između vas. Znam da će Janice i gospodin Phillips razumjeti o čemu govorim, kad kažem...”

Opet je nastupila tišina.

“Da”, progundao je ujak Ben žvačući svoju lulu. Dodao je vatreno. “Ja sam uvijek bio na Eveinoj strani.”

Janice je pogledala Eve.

“Loše sam se ponašala prema tebi”, rekla je, “zato što nisam znala da je Toby takva sebična svinja. Da, to kažem, iako mi je brat! Ali, što se tebe tiče, nikad nisam ni pomislila...”

“Čak niti”, nasmiješio se Dermot, “kad ste predložili da je možda bila u zatvoru?”

Janice mu je pokazala jezik.

“Ali vi ste nam dali trag”, nastavio je Dermot. “Zapravo, ispričali ste nam cijelu priču kad ste nam rekli za čovjeka zvanog Finisterre ili McConklin. To što se dogodilo vrlo je značajno! Povijest se ponovila. Ne smijemo vas kriviti jer ste pomislili da je obrnuto, da je Eve bila u zatvoru. Onda, mislim da je bilo općepoznato da se Ned Atwood vratio u La Bandelette i smjestio u hotelu Donjon.

“Sir Maurice je otišao u poslijepodnevnu šetnju. Kamo je otišao? U bar sa stražnje strane hotela Donjon. A tko ga je čekao tamo? Ned Atwood. Hvalio se, na sav glas, da će vratiti svoju ženu, bez obzira što ljudima morao reći o njoj.

Vi ste, Janice, jednom čak spomenuli da je Atwood sreo vašeg oca i pričao s njim. Upravo se to i dogodilo. Vaš je otac rekao, ‘Hoćete li izići van i popričati sa mnom, gospodine?’ Atwood nije znao o čemu se radi. Ali je izišao. Onda je saznao – zbog čega je morao biti bijesan – da je starac prilično dobro upućen u njegovu prošlost.

Šetali su po zoološkom vrtu. Sir Maurice mu je, dobrano drhteći, rekao isto što je onda rekao Finisterreu. Sjećate se?”

Janice je kimnula glavom.

“Dajem vam dvadeset četiri sata da se izgubite”, citirala je Janice svog oca. “Nakon toga, poslušali me ili ne, svi podaci o vama i vašem novom životu – gdje vas se može naći – vaše novo ime – sve o vama – sve ide u Scotland Yard.”

Dermot, koji se u međuvremenu nagnuo prema naprijed, sad se opet naslonio na stolicu.

“To je katastrofa koja se tu stvorila niotkud. Atwood sad neće vratiti svoju ženu, a bio je čvrsto uvjeren da će mu to uspjeti. Neće više živjeti ugodnim životom kao do sada. Ne, on ide u zatvor. Ako ga možete zamisliti kako luta kroz zoološki park između kaveza s divljim zvijerima, možete zamisliti i što mu se vrtjelo u glavi. Završit će u zatvoru.

“Osim ako...”

On nije poznavao Sir Mauricea Lawesa u smislu da se družio s njim. Ali znao je dosta o običajima u vili Bonheur. Sjetite se, Živio je

ovdje godinama.

Vidio je Sir Mauricea, nakon što su ostali članovi obitelji Lawes otišli na spavanje, kako sam sjedi u svojoj radnoj sobi. Već ga je mnogo puta, u prošlosti, vidio u tom položaju, kao i Eve. Znao je raspored sobe čiji su zastori bili razmaknuti za topla vremena. Znao je gdje Sir Maurice sjedi, gdje su vrata, gdje visi žarač. No, najbolje od svega je to da je imao u svom posjedu ključ stražnjih vrata Eveine kuće koji – sjećate se? – također odgovara vratima vile Bonheur.”

“Dakle! Dokazi mogu upućivati na obje strane, zar ne?”

“Da, mogu. I jesu.” Dermot je oklijevao. “Sljedeće što ću reći neće biti ugodno ni za koga. Uistinu to želite čuti?”

“Nastavite!” požurivala ga je Eve.

“Ako je htio djelovati, morao je to učiniti brzo i zauvijek zatvoriti usta Sir Mauricea. Došao je do ispravnog zaključka da Sir Maurice to nikome neće spomenuti dok se Atwood ne ‘izgubi iz grada’, ako ni zbog čega drugog, onda da se izbjegne veliki skandal. Ali usprkos tome, on mora imati siguran alibi kako bi se zaštitio. Šećući parkom, smislio je plan alibija u roku od deset minuta. Čut ćete za koji trenutak o čemu se radi.

“Znao je navike svih ukućana. Lunjao je po rue des Anges čekajući da se društvo vrati iz kazališta. Eve je otišla u svoju vilu, vi ostali u svoju. Strpljivo je čekao da ostali odu na spavanje, da se ugase sva svjetla osim onog na prozoru radne sobe bez zavjesa. Nisu mu smetale razmaknute zavjese. One su bile dio plana.”

Iako je Janice bila potpuno blijeda, nije mogla odoljeti jednom pitanju.

“Ali, postojala je opasnost da ga primijeti netko iz kuća preko puta?”

“Koje kuće preko puta?” pitao je Dermot.

“Ah, da... razumijem”, reče Eve. “Moji su zastori uvijek navučeni. A ostale su vile u ulici prazne jer je već kraj sezone.”

“Da”, reče Dermot. “Tako mi je i Goron rekao. Vraćamo se genijalnom gospodinu Atwoodu. Spreman je za akciju. Uzeo je ključ i otključao vrata kuće Sir Mauricea...”

“U koliko sati?”

“Oko dvadeset minuta do jedan.”

Dermotova cigareta je posve sagorjela. Bacio ju je na pod i prignječio cipelom.

“Pretpostavljam da je sa sobom imao nekakvo oružje, za slučaj da ne bude žarača pokraj kamina. Ali se nije trebao zabrinjavati. Žarač je bio na svom mjestu. Po onome što je sam kasnije rekao Eve, sigurni smo da je znao da je Sir Maurice nagluh. Otvorio je vrata, zgrabio žarač i prišao svojoj žrtvi s leđa. Tamo je sjedio starac i proučavao svoje blago. Na papir ispred sebe zapisao je riječi ‘BURMUTICA u obliku sata’ velikim kitnjastim slovima.

Ubojica je podignuo ruku i udario. Nakon prvog udarca je ustuknuo.”

Eve, koja je poznavala Neda Atwooda, mogla je jasno zamisliti kako se to odigralo.

“Jednim od udaraca, možda slučajno, ali vjerojatnije namjerno, razbio je skupocjeni predmet. Atwood se sigurno pitao što je to razbio. U oči su mu upale riječi koje je vidio pred sobom, ‘BURMUTICA’ – pisalo je ogromnim slovima i nije mu moglo promaknuti. Duboko su ga se dojmile, kao što ćemo vidjeti kasnije. A sad je na redu najvažniji dio!”

Dermot se obratio Eve.

“Kakvo je odijelo Atwood nosio te večeri?”

“Neko maljavo, grubo i tamne boje. Ne znam točno ime materijala.”

“Da”, složio se Dermot. “To je to. Kad je razbio burmuticu, jedan je komadić odletio i zakvačio mu se za kaput. Nije to ni primijetio. Kasnije je isti slučajno ostao na čipkastom negližeu kad vas je zagrlio za vrijeme one epizode u spavaćoj sobi.

Ni vi to niste primijetili. Zapravo, bili ste spremni zakleti se da tog kamenčića tamo nije niti bilo misleći da ga je sigurno netko podmetnuo. Istina je puno jednostavnija, kao što sam vam rekao.” Pogledao je Janice i strica Bena. “Nadam se da sporni ahat više nije toliko misteriozan?”

“Ali, sad brzam. Ispričao sam vam priču kakvu smo rekonstruirali, ne onakvu kakva je isprva došla pred nas. Kad mi je Goron prvi put sve ispričao, činilo se više nego vjerojatno da je ubojica netko iz obitelji Lawes. Ne možete mi to zamjeriti jer ste i vi sami pomislili na nešto slično.

U prvom su me trenutku zbunile neke okolnosti za koje sam saznao iz njezinog razgovora s Goronom u vili Bonheur prvog dana. Međutim, tek kasnije iste večeri – kad mi je ispričala cijelu priču za večerom kod Papa Rousseaua – upalila mi se lampica i shvatio sam da sam pogrešno gledao na stvari. Sad vam je to jasno.”

Eve je protrnula.

“Da. Sad je sve predobro jasno.”

“Iz obzira prema ostalima, rekonstruirat ćemo događaje. Atwood je došao u vašu kuću u četvrt do jedan, ušavši unutra pomoću svog ključa...”

“Imao je staklen pogled” viknula je Eve, “i mislila sam da je pijan. Štoviše, bio je u nekakvom čudnom stanju i skoro je plakao. Nikad ga nisam vidjela takvog. Preplašila sam se. Bilo je gore nego kad bi pijan radio gluposti. Ali tada nije bio pijan.”

“Ne”, reče Dermot. “Upravo je ubio čovjeka. Ubiti tako čovjeka nije lako ni nekome poput Neda Atwooda. Otišao je iz vile Bonheur, kriomice došao do Boulevarda du Casino, ostao tamo koju minutu i onda se vratio do vile preko puta, kao da prvi put prolazi tom ulicom. Sad je trebao sebi osigurati alibi.

Ali pustimo sad to. Obratite pažnju samo na dokaze koje smo iznijeli. Uletio je kod vas. Počeo vam je pričati o obitelji Lawes, o starcu koji sjedi u svojoj sobi prijeko. Naposljetku, kad vas je doveo skoro do sloma živaca, razmaknuo je zastore i pogledao prema tamo. Vi ste ugasili svjetlo. A sad mi ponovite što ste govorili između sebe u tih nekoliko minuta.”

Eve je zatvorila oči.

“Pitala sam, ‘Je li Maurice Lawes još uvijek budan?’

Ned je rekao, ‘Da, još je uvijek budan. Ali ne obraća pažnju. U ruci mu je povećalo i proučava nekakvu burmuticu. – Čekaj!’

Ja sam rekla, 'Što je?'

Ned je odgovorio, 'Netko je s njim, ali ne znam tko.'

Ja sam onda rekla, 'Vjerojatno Toby. Nede, hoćeš li se odmaknuti od prozora?'

Duboko je uzdahnula prisjećajući se svoje zagušljive sobe te tihe noći. Eve je otvorila oči.

"To je sve", dodala je.

"Jeste li vi osobno", pitao je Dermot, "pogledali kroz prozor?"

"Ne, nisam."

"Ne, vjerovali ste mu na riječ." Dermot se okrenuo ostalima. "Izuzetno je zanimljivo ono što je Atwood rekao da je vidio. Ako je uopće i vidio nešto, vidio je to iz udaljenosti od petnaest metara. U pitanju je mali predmet koji izgleda poput sata. Ipak, on ga je bez razmišljanja prozvao burmuticom. U stvari, tako se odao. Nije nikako mogao znati, osim ako nije imao neko zaista dobro objašnjenje za to.

Ali obratite pažnju na ono što je učinio sljedeće!

Odmah počinje uvjeravati Eve da je pogledala kroz prozor zajedno s njim, da je u sjeni sobe preko puta vidjela Sir Mauricea živog i zdravog s povećalom u ruci.

Čini to sugestijom, neprestano. Uvidjeli biste to da je pred vama zapis njegova svjedočenja. Njegovo pitanje uvijek glasi, 'Sjećaš li se što smo vidjeli?' Ova je žena vrlo podložna sugestijama, kao što joj je jednom rekao jedan psiholog i kao što sam i sâm primijetio. Emocionalno je slaba i spremna je vidjeti što joj se kaže. Kasnije, kad je razmaknuo zavjese, pokazao joj je mrtvo tijelo Sir Mauricea.

Onda sam shvatio.

Cilj cijele ove igre bio je uvjeriti madame Eve da je vidjela nešto što nije: da je vidjela Sir Mauricea živog dok je Atwood bio s njom.

Atwood je ubojica. Takav je bio njegov plan. I da nije bilo jedne stvari, zasigurno bi uspio. On ju je, naime, uvjerio. Bila je potpuno sigurna da je vidjela Sir Mauricea živog u njegovoj radnoj sobi, kao što ga je vidjela tolikih večeri prije. To je rekla Goronu prilikom njihovog prvog razgovora u mojoj prisutnosti. Da je naša burmutica

bila i izgledala kao obična burmutica, inteligentni gospodin Atwood bi se izvukao.”

Dermot je naslonio laktove na stolicu i bradu na ruke.

“Doktore Kinross”, primijetila je Janice nježno, “to je jako pametno osmišljeno.”

“Pametno? Naravno da je pametno! Čovjek je očito dobro poznao povijest zločina. Tako spretno se poslužio slučajem lorda Williama Russella da nitko ne bi posumnjao...”

“Mislila sam na nešto drugo, na način na koji ste ga raskrinkali.”

Dermot se nasmijao. Nije bio ponosan na sebe i smijeh mu je djelovao na grlo kao kakav gorki lijek.

“Ah, to! Svatko je to mogao otkriti. Neke su žene, čini se, rođene da budu žrtve ovakvih muškaraca.

Sada možete vidjeti sve zakučice koje su nas zbunjivale. Toby Lawes se pojavio neplanirano sa smeđim rukavicama na rukama. Bio je to kao dar s neba.

Jasan vam je kraj njegove igre? Po Atwoodovu planu, nitko ga nije ni trebao povezati s ubojstvom Sir Mauricea. Namjeravao se držati podalje od svega. Što se manje o tome govori, bolje za njega. Čak i u slučaju da nešto krene po krivu, njegov je alibi bio pripremljen; spreman da se izvuče iz žene, nad kojom je, bio je siguran, imao potpunu dominaciju. Štoviše, još uvjerljiviji jer bi i nju samu diskreditirao.

Zato je on, naravno, ispričao priču da ga je udario automobil kad se kasnije onesvijestio u hotelu. Uopće nije namjeravao pričati o svemu, osim ako to stvarno ne bi bilo potrebno. I nije uopće bio svjestan da je zadobio opasnu ozljedu.

Ali to je poremetilo cijeli njegov plan. Najprije, slučajno je gurnut niz stepenice i pri padu je zadobio potres mozga. Drugo, umiješala se Yvette sa svojim vlastitim planovima. Atwood, naravno, nikada nije namjeravao da sumnja padne na Eve. Bilo je to zadnje na što bi ikada pomislio. Dok je ležao u nesvijesti s potresom mozga, užasn timer bi se da je mogao znati što se događa.”

“Onda je to zaista bila Yvette”, prekinula ga je Janice. “Ona je zatvorila vrata i ostavila Eve ispred kuće?”

“Oh, da. Što se Yvette tiče, možemo samo nagađati. Ona je odlučna seljanka i odbija bilo što reći. Vautour iz nje nije uspio izvući ni riječi. Čini se vjerojatnim da nije znala ništa o ubojstvu kad je ostavila Eve pred vratima. Znala je da je Atwood tamo. A pokušavala je napraviti skandal zato da vaš dragi brat razvrgne zaruke i odustane od braka.

Ali Yvette je, ponavljam, seljanka. Kad je na vlastito iznenađenje vidjela da je Eve Neill osumnjičena za ubojstvo, nije nimalo oklijevala. Priključila se optužbama. Bio je to još bolji način sprečavanja nepoželjnog braka. Nije ju zabrinjavalo što je dobro a što loše. Jedini cilj joj je bio udati sestru Prue za Tobyja.

Takva je bila situacija, komplicirana, one noći kad sam posjetio rue de la Harpe, našao dvije ogrlice i čuo cijelu Eveinu priču – koja je pokazala tko je ubojica. Jednom, kad sam to doznao, bilo je lako pogoditi što je bilo prije. Nije bilo teško u to uklopiti ostatak dokaza.

Mislim da je pitanje glasilo: kakav je bio Atwoodov motiv za ubojstvo? Odgovor pruža Sir Mauriceov rad sa zatvorenicima, koji su opisale njegova žena i kći. Jesam li mogao provjeriti svoju teoriju? Jesam, lako! Ako je Atwooda tražila policija ili ako je bio osuđen za zločin pod drugim imenom, otisci njegovih prstiju moraju biti pohranjeni u dosjeu u Scotland Yardu.”

Ujak Ben je zazviždao.

“Oh, ah!” progundao je i sjeo. “To je to! Ono vaše iznenadno putovanje u London...?”

“Nismo mogli dalje dok to ne provjerim. Dobio sam Atwoodove otiske prstiju kad sam na vlastitu inicijativu posjetio njegovu sobu u hotelu, pogledao mu puls i pritisnuo njegove prste na srebrnu pozadinu svog sata. Činilo mi se prikladnim upotrijebiti sat. A, sam Bog zna, da su isti takvi otisci nađeni u Scotland Yardu. U međuvremenu...”

“Došlo je do novih problema”, nadopunila ga je Eve i počela se na silu smijati.

“Uhitili su vas, da”, reče Dermot. Lice mu se smračilo.

Okrenuo se prema drugima.

“Kad mi je u detalje sve ispričala, bila je tako umorna da je njena unutarnja svijest – ono podsvjesno, čemu se toliko rugamo – izbila na površinu i ispričala mi je istinu, a da toga nije bila ni svjesna. Ona zapravo nije pogledala kroz prozor s Atwoodom i vidjela Sir Mauricea živog, to je bilo jasno iz njezinih riječi. Nikad nije ni pogledala burmuticu. Atwood joj je te riječi stavio u usta.

Nisam se mogao igrati s njenim sjećanjem i početi joj nametati suprotne sugestije. Rekla je upravo ono što sam trebao. Postalo je posve jasno da je Atwood krivac. Rekao sam joj da Goronu sve ispriča onako kako je to ispričala meni. Kad je to jednom zabilježeno i kad sam došao s dokazom o Atwoodom motivu, mogli smo krenuti dalje i razjasniti cijeli slučaj.

Ali bilo joj je teško osloboditi se svih sugestija, ili Goronovih i Vautourovih energičnih pitanja. Ispričala je Atwoodovu priču...”

Eve se pobunila: “Nisam mogla drukčije! Uperili su ono svjetlo u mene i mahali rukama kao luđaci. A vas nije bilo tamo da mi pomognete i pružite podršku...”

Janiceino pogleda sa zanimanjem najprije Eve a onda Dermota. Oboje su bili trenutno i skoro ljutito zbunjeni.

“Naposljedku se”, upao je Dermot, “i njima upalila lampica. Samo, oni su Atwoodovu pogrešku pripisali njoj. Oho? Nitko joj nikad nije rekao ništa o novoj igrački Sir Mauricea, zar ne? Nitko joj je nije opisao? Ne, naravno da nije. Kako onda zna da dotični predmet nije sat nego burmutica? Nakon toga je svaki pokušaj objašnjenja zvučao kao priznavanje krivnje. Došao sam na vrijeme da bih je spasio od zla koje se nad njom nadvilo.”

“Razumijem”, reče ujak Ben. “Najprije nije imala sreće, a onda se sreća vratila. Atwood se probudio iz kome.”

“Da”, reče Dermot, “Atwood je došao k svijesti.”

Između njegovih obrva bila je okomita linija.

“Bio je spreman svjedočiti da je Toby čovjek u smeđim rukavicama i tako riješiti naš slučaj. Jako lukavo! I sebično! Mislim, u

jednom bi se potezu vratio svojoj ženi i strpao svog suparnika u zatvor. Ne biste pomislili da bi čovjek s takvom ozljedom mogao ustati iz kreveta, obući se i otići u grad vidjeti Vautoura? Ali je to učinio. Inzistirao je na tome.”

“A vi ga niste zaustavili?”

“Ne”, reče Dermot, “nisam ga zaustavio.”

Nakon stanke Dermot je nastavio.

“Pozlilo mu je na vratima Vautourevog ureda. Onesvijestio se, pao na pod i umro prije nego što ga je svjetlo sa svjetionika stiglo obasjati. Umro je potpuno razotkriven.”

Bilo je već kasno i sunce je zašlo. U vrtu, u kojem su cvrkutale ptičice, postalo je hladno.

“A naš dragi Toby...” počela je Janice. Zastala je i zacrvenjela se od ljutnje kad se Dermot nasmijao.

“Mislim da ne razumijete svog brata.”

“Od svih svinjarija za koje sam čula u svom životu...!”

“On ni u kom slučaju nije svinja. Ovo je u tom pogledu sasvim klasičan slučaj (ispričajte me što to tako kažem) zakašnjelog razvoja.”

“Što bi to značilo?”

“Mentalno i emocionalno, njemu je još uvijek petnaest godina. To je sve. On jednostavno ne vidi zašto bi bio zločin ukrasti nešto vlastitom ocu. Njegova shvaćanja seksualnog morala dolaze ravno iz četvrtog razreda srednje škole koju je pohađao.

Ima puno Tobyja na ovome svijetu. Često prođu dobro. Okolina ih poštuje kao modele čvrstoće i stabilnosti, i sve je dobro dok ne zapadnu u krizu. Onda se svijet takvih odraslih školaraca sruši kao kula od karata. S njim je ugodno igrati golf ili popiti piće. Ali sumnjam da je on idealan muž za... dobro, ostanimo na tome.”

“Baš sam se pitao...” počeo je ujak Ben i zastao.

“Da?”

“Bio sam zabrinut. Kad se Maurice vratio iz šetnje, sav uznemiren i potresen, pričao je s Tobyjem. Nije spomenuo Atwooda, zar ne?”

“Ne”, odgovorila je Janice. “I ja sam pomislila na to, također. Zato sam bila uvjerena da je otkrio nešto o Tobyju, znate? Pitala sam Tobyja o tome, nakon što se sve doznalo. Ali tata je rekao samo, ‘Vidio sam danas nekoga, sine’, misleći na Atwooda, očito, ‘i kasnije ćemo o tome porazgovarati.’ Toby se ukočio od straha. Mislio je da je Prue Latour počela praviti prave probleme. Zato je odlučio krenuti u akciju te noći.”

Janice je pomaknula glavu i dodala osorno:

“Majka upravo” pokazala je glavom u smjeru vile preko puta, “tješi Tobyja. Prema njemu se tako ružno postupalo. Ali, pretpostavljam da su sve majke takve.”

“Ah!” reče ujak Ben.

Janice je ustala.

“Eve” reče ona, “ponijela sam se skoro jednako grozno kao i Toby. Žao mi je. Molim te, vjeruj mi! Oprosti, žao mi je zbog svega!”

A onda je, boreći se s nagonom da još nešto kaže, potrčala preko vrta stazom uz vilu i nestala iz vida. Ujak Ben je ustao znatno sporije.

“Nemojte otići!” reče Eve. “Nemojte...”

Ujak Ben na ovo nije obraćao pažnju. Bio je duboko zamišljen.

“Meni nije”, promrmljao je. “Žao, mislim. Dobro za vas, ako znate na što mislim. Vi i Toby. Ne.” Prilično posramljen, on se okrenuo, ali je imao još nešto za reći. “Napravio sam model broda za vas ovaj tjedan”, dodao je. “Mislim da će vam se svidjeti. Poslat ću vam ga kad ga obojim. Doviđenja.”

I otišao je.

Nakon toga su Eve Neill i doktor Dermot Kinross dugo sjedili u tišini. Nisu gledali jedno drugo. Eve je odlučila progovoriti prva.

“Je li istina ono što ste jučer rekli?”

“O čemu?”

“Da sutra morate opet ići u London?”

“Da. Moram se vratiti prije ili kasnije. Pitanje je što ćete vi raditi?”

“Ne znam. Dermote, htjela bih...”

Prekinuo ju je. "Gledajte. Tolika zahvalnost je već..."

"Dobro, ne morate biti bezobrazni."

"Nisam htio biti bezobrazan. Samo vam pokušavam dokazati da se ne morate mučiti i zahvaljivati mi toliko."

"Zašto? Zašto ste sve to učinili za mene?"

Dermot je uzeo paketić cigareta Maryland. Ponudio ih je i njoj, ali je ona odmahнула glavom i odbila. Zapalio je sebi jednu.

"To je djetinjast trik", reče on. "Znate to savršeno dobro. Jednog dana kad se oporavite od svega ovoga, moći ćemo opet o tome pričati. U međuvremenu, još uvijek vas pitam što ćete vi?"

Eve je slegnula ramenima.

"Ne znam. Mislila sam se spakirati i otići u Nicu ili Cannes na neko vrijeme..."

"To ne možete učiniti."

"Zašto ne?"

"Zato što je to nemoguće. Naš prijatelj Goron je imao pravo kad je rekao ono o vama."

"Oh? Što je rekao o meni?"

"Rekao je da ste opasni za okolinu i da se nikad ne zna u što ćete se iduće uvaliti. Ako odete na Rivijeru, na putu će vam se naći neki sumnjivi muškarac, zavešt će vas i... eto, opet idemo ispočetka. Ne, bolje bi bilo da se vratite u Englesku. Ni tamo nećete biti izvan opasnosti, ali će vas se barem moći pratiti."

Eve je razmišljala o ovome.

"Zapravo, razmišljala sam o odlasku u Englesku" Podignula je glavu. "Recite mi, mislite li da mi srce puca zbog Neda Atwooda?"

Dermot je prinio cigaretu ustima. Oči su mu se stisnule. Opet ju je pogledao a onda lupnuo šakom po naslonu stolice.

"To je praktična psihologija", reče on. "Možete reći što god želite. Nisam ga ja zapravo ubio. Pomogao sam mu da umre. Da to nisam učinio, oporavio bi se i završio pod giljotinom. Ali ja na to nisam mislio."

Dermotovo lice se smračilo.

“Toby Lawes”, nastavio je, “vam nikada nije ništa značio. Bili ste usamljeni i bilo vam je dosadno pa ste tražili nekoga na koga ste se mogli osloniti. Nikad više ne smijete ponoviti tu grešku. Ako vam sitnica poput ubojstva nije bila dovoljna lekcija, bit će nešto drugo. Ali Atwood je – možda! – nešto drugo.”

“Zaista?”

“Taj vas je čovjek zaista volio, na svoj način. Kad je govorio o svojim osjećajima, sumnjam da je glumio. Ipak, to ga ne bi spriječilo da vas upotrijebi za svoj alibi...”

“Ne. Primijetila sam to.”

“Ali to mu nije promijenilo osjećaje. Zanimalo me je li promijenilo vaše. Atwoodi kakvi žive na ovom svijetu su malo preopasni, u svakom slučaju.”

Eve je sjedila nepokretno. Oči su joj blistale u mračnom vrtu.

“Nemam ništa protiv toga što razmišljate za nas oboje”, rekla mu je. “Zapravo, cijenim to. Ali ako ima nešto o čemu ne želim da razmišljate, to je ono što su Lawesovi mislili. Hoćete li prići bliže na trenutak, molim vas?”

Monsieur Aristide Goron, policijski upravitelj u La Bandaletteu hodao je niz rue des Anges. Nosio je svoj štap, smireno disao i bio zadovoljan postignutim.

Učenom doktoru Kinrossu, čuo je, bit će čast popiti čaj s Madame Neill u vrtu iza njezine vile. On, Aristide Goron, imao je čast obavijestiti ih da je slučaj Lawes uspješno okončan.

Monsieur Goron je razgledavao vile u ulici. Rješavanje ovog slučaja podiglo je ugled policijskom uredu u La Bandeletteu. Došli su brojni novinari i fotografi čak iz Pariza. Zbunila ga je želja doktora Kinrossa da se njegovo ime ne spominje u vezi slučaja, a posebno da se ne objavljuju njegove fotografije. Ali ako netko mora preuzeti zaslugu za ovo... enfin, nemojmo razočarati publiku.

Zapravo, monsieur Goron je puno razmišljao o doktoru Kinrossu. Taj čovjek je pravi stroj za razmišljanje, genijalni um. Vrijedan divljenja. Živio je za svoje mentalne zagonetke i nizašto drugo,

upravo onako kako je rekao upravitelju. Proučavao je umove drugih ljudi kao satove, a i sam je bio sat.

Monsieur Goron je otvorio kapiju vile Miramar. Vidio je s lijeve strane stazu koja je okruživala kuću i krenuo preko nje.

Bio je, također, ugodan osjećaj sresti Engleze koji nisu bili licemjeri kao monsieur Lawes. Monsieur Goron je sad bolje razumio Engleze. Zapravo...

Tapkajući štapom po travi, monsieur Goron je veselo koračao po vrtu. Padao je mrak. Uvježbavao je govor koji treba održati, a onda je ispred sebe ugledao dvije osobe.

Monsieur Goron je zastao.

Oči su mu skoro iskočile.

Nije mogao ni trepnuti. Bio je diskretan, pristojan čovjek, koji je volio gledati ljude kako se zabavljaju. Zato se okrenuo i vratio istim putem. Osim toga, bio je pošten čovjek, koji je volio da se prema njemu odnose pošteno. Kad se vratio u rue des Anges, zatresao je glavom. Koračao je brže nego pri dolasku. Tiho je govorio sam sa sobom. Nitko nije mogao razumjeti što to mrmlja, a riječi su mu jedna za drugom odlepršale i izgubile se u predvečerju.